

MANJŠINE IN NJIH OBSTOJ

Pred več kot dobrim stoletjem je znani češki zgodovinar in domoljub František Palacky zapisal, da bi morali Avstrijo - če bi je še ne bilo - ustvariti. S tem je ta slovanski kulturnik v 19. stoletju hote ali neho te podal temelje avstroslavizma oziroma doktrine o slovanski vlogi Avstrije, ki je tedaj dejansko združevala slovanske narode od južne Poljske in dela Ukrajine izpod Karpatov vse tja do Alp in Jadranskega morja s Slovenci oziroma Hrvati. Vse to mimo Čehov in Slovakov do naših krajev. Avstrija je tedaj imela res slovansko večino. Zato ugotovitev češkega zgodovinarja prav gotovo ni bila neumestna.

V zadnji številki našega lista je sodelavec Janez Povše zapisal zanimivo misel o manjšinah. Dejal je namreč, da bi si morali manjšine izmisliti, če bi jih ne bilo.

Razmišljati o vlogi in namenu narodne ali jezikovne manjšine je vedno aktualno. Tako tudi danes. V Italiji je recimo parlament pred kratkim odobril okvirni zakon za jezikovne manjšine, danes pa ima še v teku specifično razpravo o zaščiti Slovencev. V Franciji je pred kratkim (kot smo že poročali) odmevno odjeknila razsodba ustavnega sveta o Evropski listini o manjšinskih oz. deželnih jezikih, češ da je ta v nasprotju s francosko ustavo. Da ne govorimo o drugih še bolj pekočih tovrstnih področjih - od Kosova do Kurdov -, kjer se v osnovi kratijo sploh vse manjšinske pravice. V Veliki Britaniji pa sta se pred časom prvič po dolgih stoletjih sestala parlamenta Škotske in Walesa (v Edimburgu oziroma Cardiffu). To je le nekaj utrinkov iz najnovejše evropske stvarnosti, ki zadeva vprašanja narodnosti oz. narodnih manjšin.

Manjšine so bile tudi v teoretičnem pogledu zlasti v moderni dobi predmet razprav in razmišljanj. O tem so pisali zgodovinarji, filozofi pa tudi papeži. Med slednjimi sta se v našem času odlikovala zlasti dva: Janez XXIII. in Janez Pavel II. Prvi je v svojem dokumentu *Pacem in terris* že začrtal moderno krščansko gledanje na pravice manjšin. Sedanji papež pa je v raznih dokumentih še bolj jasno poudaril vlogo in pravice narodnih manjšin, ki jih morajo večine upoštevati.

Današnji čas je čas pluralizma ali bolje upoštevanja in vrednotenja različnosti mnenj, stališč itd. S tem tudi večine in manjšine. Sodobni francoski filozof Jacques Maritain je lepo izrazil potrebo po pluralističnem reševanju problemov na manjšinskem področju, kar izraža pravilno upoštevanje - s strani države oziroma večine - manjšinskih potreb in interesov.

Današnja Evropa torej neizogibno kaže na problematiko in s tem na sam obstoj narodnih manjšin. Ta se odraža tako v posameznih upravnih izvoljenih svetih petnajsterice pa vse tja mimo državnih skupščin do evropskega parlamenta, kjer tudi organizirano nastopajo manjšinske stranke.

Evropa narodov je danes nedvomno postulat širših teženj njenega prebivalstva. To pričakujemo tudi pripadniki slovenske manjšine v Italiji z željo, da bi se današnja petnajsterica držav članic postopno preoblikovala v zvezo posameznih evropskih narodov.

ANDREJ BRATUŽ

NAŠA ZAŠČITA NA PLENARNEM ZASEDANJU POSLANSKE ZBORNICE

PREVIDNI IN BUDNI

DRAGO LEGIŠA

"Republika priznava in varuje pravice italijanskih državljanov, ki pripadajo slovenski jezikovni manjšini, prisotni v tržaški, goriški in videmski pokrajini, v skladu s členi 2, 3 in 6 republiške ustave in s členom 3 ustavnega zakona št. 1 z dne 31. julija 1963 z naslovom *Posebni statut Dežele Furlanije-Juljske krajine*." Tako se glasi 1. člen zakonskega predloga za zaščito slovenske narodne manjšine, ki ga je v četrtek, 8. t.m., odobrila poslanska komisija za ustavne zadeve.

Sklep je bil sprejet, četudi tržaški poslanec Nacionalnega zavezništva Menia še dalje vztraja pri obstrukciji, to je prizadevanju, da ne bi parlament odobril zakonske zaščite naših manjšinskih pravic. Menia in njegovi somišljeniki se, kot napovedujejo, ne nameravajo odpovedati vlogi *filibustrov*, to je poslancev, ki namerno zavlačujejo parlamentarno delo, vendar je znano, da ima parlamentarna demokracija proti *filibustrom* na razpolago učinkovita in povsem zakonita sredstva. Njihova dejanska uporaba pa je odvisna od politične volje parlamentarne večine in predvsem vlade same. Če ta volja zares obstaja, bo pokazal nadaljnji razplet dogodkov.

Znak dobre volje je vsekakor ukrep predsednika poslanske zbornice Violanteja, ki je določil, da bo v petek, 23. julija, na dnevnem redu poslanske zbornice razprava o t.i. Masellijevem zakonskem predlogu, kar pomeni, da bodo poslanci ta dan na plenarnem zasedanju začeli proučevati zakonski predlog o zaščiti naših manjšinskih pravic. Proučevanje se bo začelo ne glede na usodo zakonskega predloga v okviru komisije za ustavne zadeve (ki svojega dela verjetno ne bo izčrpala).

Pisec teh vrstic pripada generaciji primorskih oziroma zamejskih Slovencev, ki že nad štiri desetletja od blizu spremlja "zgodbo" o zakonski zaščiti naših osnov-

nih narodnih pravic. Začela se je z londonskim sporazumom leta 1954 in njegovim priloženim statutom, nadaljevala se je z ustavnim zakonom z dne 31.1.1963, št. 1, ki pomeni rojstvo avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine, in dosegla nekakšen višek z osimsko pogodbo leta 1975. Ta je določila, da je zaščita jezikovnih manjšin sicer notranja zadeva vsakega pogodbenika, a je hkrati poudarila, da raven manjšinske zaščite ne more in ne sme biti manjša od ravni, ki jo je predvidel londonski sporazum iz leta 1954.

Še se živo spominjam tistega vročega in soparnega 8. avgusta leta 1977, ko je tedanji predsednik vlade "narodne solidarnosti" Giulio Andreotti sprejel v palači Chi-

gi v Rimu skupno delegacijo Slovencev v Italiji. Živo so mi še pred očmi člani te delegacije, ki so časnikarjem podrobno poročali o poteku pogovora in kako so drug za drugim hiteli zatrjevati, da gre tokrat končno zares, češ da se je gostitelj celo pobahal, kako je Italija znala naravnost vzorno rešiti vprašanje nemško govoreče skupnosti na Južnem Tirolskem, da ji torej manjšinska problematika nikakor ni tuja. Možakar je celo govoril o natančnem roku ureditve našega vprašanja! Kaj je temu sledilo, vemo. Samo štiri leta kasneje (1981) je pri založbi Rizzoli izšla knjiga z naslovom *Diari 1976-1979; Gli anni della solidarietà* (Dnevnik 1976-1979; Leta solidarnosti), katere avtor Giulio An-

dreotti na strani 126 takole piše: "8. avgust. Vprašanje Slovencev v Furlaniji-Juljski krajini proučujem v pogovoru z mešano delegacijo, ki gre od duhovnika do komunistične senatorke Grbčeve. Večina bi hotela enoten normativ, toda situacije so v resnici zelo diferencirane."

Od tedanjega pogovora v palači Chigi v Rimu bo čez slab mesec poteklo nič manj kot 22 let in je po Tiberi steklo v morje mnogo vode ter se je v Italiji marsikaj spremenilo. Vse to pa nikakor ne opravičuje prevelikega optimizma; na mestu je previdnost tako o vsebini normativa kot o roku njegove odobritve. Kar zadeva vsebino, je jasno, da za nas prihaja v prvi vrsti v poštev zakonski predlog, ki so ga bile svoj čas izoblikovale vse zgodovinske komponente naše manjšine in ga je parlamentu predložil valdostanski poslanec Caveri. V tem predlogu sta bila natančno urejena oba problema, od katerih so kasneje odstopile tudi nekatere manjšinske komponente. Gre za določitev ozemlja, na katerem se bo izvajala zaščita, in za ureditev vprašanja manjšinskega zastopstva v vseh izvoljenih zakonodajnih in upravnih zborih.

Da se razumemo! Kakorkoli in karkoli bo Rim ukrenil v zvezi z našo zakonsko zaščito, se moralna in materialna škoda, ki jo je utrpela naša slovenska manjšina zaradi zakonske praznine, ne bo mogla nikdar poravnati. Smrt še pred nekaj desetletji mogočne slovenske osnovne šole v Rojanu je za takšno sklepanje najbolj zgovoren in otipljiv dokaz.

Naše bralce in ljudi dobre volje pozivamo, naj po svojih močeh pomagajo trpečim in preganjanim s Kosova.

POMAGAJMO TRPEČIM IN PREGANJANIM!

Darove v denarju sprejema tudi naša uprava, ki bo poskrbela, da bodo prispevke nemudoma prejele pristojne ustanove in dobrotelne organizacije.

NOVI GLAS

02 Vida Valenčič
DRUŽBENO VRENJE V SRBIJI

02 Janez Povše
PROTI NESREČAM NA CESTAH

03 Jože Horvat / intervju
IVAN BIZJAK

04 Danijel Devetak
OD OGLEJA DO DUNAJA

05 GMD: NOVA KNJIGA O. ČRNILOGARJA

06 Marko Tavčar / pogovor
PAVLE MERKŮ O KRAJEVNIH IMENIH

07 Fran Šuklje / podlistek
SKOZI VISOKE TURE DO TRSTA

11 Iznajdljivi gams
PISANO POLETJE ZA GORIŠKE SKAVTE

12 Jurij Paljk
O STAROSTI

15 Ivan Žerjal
OB 130-LETNICI JUŽNEGA SOKOLA

SVET OKROG NAS

DRUŽBENO VRENJE V SRBIJI

VIDA VALENČIČ

V Srbiji se v teh dneh dogaja to, kar so pravzaprav vsi upali. Zahod si želi korenitih sprememb na Balkanu iz raznoraznih, ne samo humanitarnih razlogov; bivše republike nekdanje Jugoslavije si želijo, da bi to področje zavrtelo kolo v novo smer. Pa tudi na tisoče Srbov je končno uvidelo, v kakšno blato jih je pahnil Milošević. Slednji se ne more več širokoustiti z lažnimi zmagami na Kosovu, ne more več prepričati kosovskim Srbom, ki so v tej blaznosti izgubili čisto vse, da bi jih videla srbska javnost v Beogradu, ne more več zamahniti z roko in minimizirati vsa grozodejstva proti Albanem. Vse to v dobrih osmih letih stalnega vojnega stanja, hujskanja proti vsakič druge-

SLOVENSKA SKUPNOST ZA OHRANITEV GORSKIH SKUPNOSTI

Deželni tajnik Slovenske skupnosti dr. Andrej Berdon je te dni poslal predsedniku deželnega odbora dr. Robertu Antonioneju pismo, v katerem se zavzema za ohranitev gorskih skupnosti v deželi Furlaniji-Juljski krajini. SSK se v tem izraža proti nameravanemu imenovanju komisarja v tej nadvse pomembni ustanovi, ki pomeni gotovo zelo koristno institucijo v naši deželi, saj se zavzema za specifične interese prebivalstva na gorskih področjih. Deželni tajnik SSK nadalje piše, da bi njihova ukinitve predstavljala veliko škodo na teh področjih, zahtevala pa bi vsekakor ustanovitev novih podobnih organov. Zato se slovenska stranka zavzema za preosnovno že obstoječega organa, kar bi pomenilo tudi spoštovanje politike kontinuitete v dejavnosti krajevnih uprav. Morebitna ukinitve gorskih skupnosti pa bi tudi oškodovala celotno delovanje dežele Furlanije-Juljske krajine.

mu sovražnemu narodu ali republiki in posledično padanje v vse večje pomanjkanje in splošno nestabilnost. Pokojnine zamujajo že pet mesecev, povprečna plača ne dosega 200.000 lir, "Obnova, Smele Reforme, Razvoj in Boljše Življenje obstajajo samo v televizijski nadaljevanji z istim naslovom" (Petar Luković). Srbski narod ne nase da več obljubam o bliskovitih obnovitvenih delih ter ponovnem razcvetu gospodarstva. Najzgovornejše so bile besede, ki so privrele na ustnice demonstrantu v Leskovcu: "Ta človek nas skuša od leta 1991 pahnuti v popolno pogubo. Stran mora." In množica dvajsettisočih na improvizirani manifestaciji v istem mestu zaradi enega samega pogumnega televizijskega tehnika, ki je namesto predvidenega reklamnega spota dal v eter lastno obsodbo Miloševićevega režima, je eklatanten dokaz trenutnega stanja. Že res, da je Leskovac oddaljen od Prištine le sto kilometrov in so kajpak njegovi prebivalci videli marsikaj, o čemer si v Beogradu niti sanjajo ne. Nezadovoljstvo - pa ne samo to -, vsesplošna jezna naveličnost se širi v sekundi. Bo opoziciji uspelo zbrati zaželjena dva milijona podpisov z zahtevo po odstavitvi srbskega diktatorja? Vse kaže, da se bodo peticijske pole naglo polnile. Pomenljivo je predvsem, da se ljudje ne bojijo več izraziti svojega nasprotovanja režimu kljub policijski represiji. Čas za radikalno spremembo - kaj spremembo, prevrat! - je dozorel. Srbski narod si danes želi predvsem politično osebnost, ki bi mu zagotovila nov začetek in novo stabilnost. Predvsem pa voditelja, vrednega zaupanja. Vprašanje, kdo bi to lahko bil, ostaja še odprto. Med kandidate gre prišteti npr. vodjo Demokratske stranke Srbije dr. Zorana Đinđića, katerega zvezda je blestela v

skupni srbski opozicijski koaliciji *Skupaj*, potem pa je začela nekoliko ugašati. Nedvomno bosta na njegovo ime slabo vplivala beg v Črno goro (k predsedniku Đukanoviću) ob prvi bombi na Beograd in vrnitev šele, ko je bil razglašen konec vojnega stanja.

Vuku Draškoviću ljudje ne verjamejo, in to predvsem, ker se tokrat ni jasno izrekel za odstavitev Miloševića, marveč predlagal zgolj neko nejasno reformo (?!), v katero bi bil vključen sam, pa tudi zakulisna režiserka marsikaterega dogodka v ZR Jugoslaviji v zadnjem desetletju, Miloševićeva žena Mira Marković s svojo stranko JUL.

Med vodilnimi možmi v opoziciji je tudi Milan Panić, Srb po rodu, ki je Jugoslavijo zapustil leta 1956 za Kalifornijo, na rodna tla pa se vrnil kot multimilijonar in postal za nekaj časa tudi premier. Sam pravi, da je prestar za nastop na volitvah in da bo njegov doprinos gradnja nove civilne družbe. V njegovih izjavah je "vžgala" predvsem podpora obsodbi haaškega sodišča, izrečena proti Miloševiću: "Milošević predstavlja najslabše od srbskega ljudstva. Zato bi bilo nujno, da bi on, ki predstavlja zlo, plačal. Proces v Haagu bi bil isto, kar je bil Nürnberg za Nemce." Srbski pisatelj Dobrica Ćosić pa je nasprotnega mnenja. Sramotno je predvsem, da Ćosić razvrednoti haaško sodišče kot organ pravice in mu pripiše le "politično funkcijo", zaradi katere ne more soditi Miloševiću (kateremu lahko sodi seveda le srbski narod...). V nečem pa se Ćosić ne moti: Srbija ima v sebi ogromen ustvarjalni potencial in prav ta potencial vre na dan v teh zadnjih juljskih dneh. Z Đinđićevimi besedami: "To poletje bo v Srbiji res vroče." Upati je, da se bodo spekle prave osebe in da ne bo izbruhnila nora državljanska vojna.

LEVA SREDINA IŠČE NOVA POTA

Kot kaže, v petek, 16. t.m., ne bo že napovedanega sestanka predstavnikov strank in stranic, ki sestavljajo sedanjo vladno večino. Glavni pobudnik za to srečanje je bil bivši podtajnik v Prodijevi vladi, 59-letni Sardinec in katoliški sociolog ter politolog prof. Arturo Parisi. Trenutno je eden vodilnih predstavnikov "Demokratov", ki so nastali tik pred evropskimi volitvami 13. junija. K "Demokratom" spadajo med drugimi Prodi, Di Pietro, Rutelli, Berdon, Cacciari in drugi politiki iz vrst leve sredine.

Pobudniki političnega srečanja sicer soglašajo s predsednikom vlade D'Alema, ko pravi, da je treba narediti konec prepričanju, da je treba vladne večine, češ da bosta drugače "zmagala Berlusconi in desna sredina". Poudarjajo pa, da je treba čimprej ustanoviti "Oljke števil. 2", to je politično zavezništvo s prenovljenim programom, ki bo lahko na novih državnozborskih volitvah ponovilo uspeh iz leta 1996. Prof. Parisi je po mnenju mnogih še najbolj primeren mož, saj je dejanski "iznajditelj" Oljke (št. 1).

Za novo Oljko pa ne kažejo prevelikega navdušenja predvsem D'Alemoni Levi demokrati in Ljudska stranka. D'Alema je (morda tudi upravičeno) zaskrbljen za svoj "stolček", ki ga je bil zasedel zlasti po zaslugi doživljenjskega senatorja Cossiga. Ta je namreč prepričal nekaj dese-

tin parlamentarcev, izvoljenih na listah "pola svoboščin", naj obrnejo hrbet Berlusconi in Finiju ter podprejo levo sredino in D'Alema kot novega predsednika vlade. S tem je Cossiga dejansko poravnal stare račune s svojim nekdanjim strankarskim tovarišem Romanom Prodiem. Ljudska stranka pa je doživela velik poraz na evropskih volitvah, saj ni zbrala niti 5 odstotkov glasov. Njeni voditelji namreč hudo zamerijo Prodi, da je s svojimi "Demokrati" krepko ošibil prav Ljudsko stranko. V tem je glavni vzrok njenega nezaupanja do "Oljke števil. 2".

Pobudniki novega političnega zavezništva pravijo, da bi se morale vse prizadete stranke in gibanja odpovedati delu lastne suverenosti, češ da to ne bi bilo tako težavno, če zares "strateško verjamejo v levo sredino." D'Alema pa bo lahko še dalje predsednik vlade, kar bo odvisno predvsem od učinkovitosti njegovega predsednikovanja. Če bo torej dal novega zagona gospodarstvu, izvedel potrebne reforme in zmanjšal davčni pritisk.

Jasno je, da tudi opozicija, to je desna sredina, ne drži v tem času rok križem, kar pa je, kot vemo, nekaj povsem normalnega v vsaki demokratično urejeni družbi in državi. Pomembno je le, da se vedno in dosledno spoštujejo "pravila igre".

DL

STO LET FIATA

V nedeljo, 11. t.m., je bilo v Turinu veliko slavje. FIAT - tovarna avtomobilov - je obhajala stoletnico. Ob številni družini Agnelli so se za to priložnost zbrali ugledni državni in politiki ter številni gostje iz tujine in seveda časnikarji. Na slavnostni večerji je bilo kar tri tisoč povabljenec.

Zvrstili so se številni govorniki, med njimi predsednik republike Ciampi in predsednik vlade D'Alema. Prvi je med drugim naglasil, da se mora javno delovanje opirati na tri stebre: na Evropo, enotnost države in spet pridobljeno gospodarsko stabilnost. Predsednik republike je tudi opozoril, kako so nujne nekatere institucionalne reforme. Predsednik vlade D'Alema se je seveda zelo laskavo izrazil o vlogi FIAT-a v Italiji in se nato dotaknil nekaterih aktualnih vprašanj, med njimi t.i. socialne pogodbe, to je rednega sporazumevanja med vlado in družbenimi silami, to je sindikati. Senator Gianni Agnelli pa je v imenu FIAT-ovih "gospodarjev" poudaril, kako si bo turinska avtomobilška hiša odslej prizadevala, da bo vlogo, ki jo je do zdaj opravljal v Italiji, odslej učinkovito izvrševala v Evropi.

POVEJMO NAGLAS

JANEZ POVŠE

Z VEČ KULTURE PROTI PREŠTEVILNIM NESREČAM NA CESTAH

V poletnem času je prav, da se zavemo možnosti prometne nesreče. Nemara je že en sam globlji premislek dovolj, da se bomo sredi množice vozil gibal bolj varno zase in za druge. Toliko bolj, ker bomo s takšnim premislekom lahko bistveno zmanjšali številno tveganih situacij v prometu, oziroma jih sploh ne bomo povzročili. Prav okrog prve nedelje v tem mesecu se je namreč na italijanskih cestah pripetilo kar preveč hudih nesreč in zanimiv je bil uradni komentar, ki je tudi spodbudil tukajšnje razmišljanje. Komentar je jasno izpričal, da smo dandanes z različnimi pripomočki v avtomobilih dosti bolj zaščiteni, kot smo bili pred recimo desetimi leti. Varnostni pasovi, zračne blazine in druga pomagala so zaščito voznika in sopotnikov bistveno povečali. Razmeroma malo je zato primerov, ko bi nevarnost na cesti povzročila tako imenovana tehnična napaka, pri kateri odpove določen del vozila. Zanimljivo je tudi število primerov, ko nenadna slabost povzroči prometno nesrečo. Strokovnjaki zato ugotavljajo, da je docela zdrav voznik vse pogostejši vzrok za prometna tvegana, ki se nemalokrat končajo dosti slabše, kot bi to izgledalo v prvem trenutku.

V kolikor je varnost nas samih in drugih v prometu vse bolj odvisna od nas samih, potem torej lahko že vnaprej preprečimo celo vrsto situacij, ki bi se sicer nesrečno končale. Razmišljati in obnašati se moramo v večji meri kulturno, se pravi z upoštevanjem var-

nosti predvsem za druge. Če se v druge zares vživimo, v sočloveka oziroma v soljudi, potem se pravočasno zavemo, da na primer ni priporočljivo voziti vse tja do utrujenosti in še preko, ko čuti in svežina odpovedo. Še slabše je, da pri utrujenosti prihaja do nekakšne mehnične voznje, za katero se zdi, da je brez vsake nevarnosti, kot da brzenje po cesti sploh ne bi bilo resnično. Če se vživimo v sočloveka, če torej pogledimo tovrstno kulturo, potem na cesti ne bi smeli nikdar zapadati v neučakanost, v naglico in s tem v željo po hitenju. Dejstvo je namreč, da je osrednji povod prometnih nesreč prevelika hitrost, slednja pa stopnjuje vsakršno nevarno situacijo in jo spremlja v neskončno nevarnejšo. Kultura je seveda druga beseda za odgovornost, ki hoče dobro nam in vsem drugim, toda prav ta odgovornost naj bi se v zadnjem času močno zmanjšala. Manj mislimo na možno nevarnost, sredi prometa vse manj mislimo na druge; za volanov se nam zdi, da se nam ne more prav nič zgoditi, in takšno prepričanje je zagotovo varljivo. Kultura je torej občutek odgovornosti za druge in njihovo varnost, istočasno je občutek odgovornosti za nas same, ker smo ne nazadnje tesno povezani z našimi najbližjimi. Kulture seveda ni mogoče zapovedati, ker bi bila to kultura strahu, ki bi se je izogibali. Kultura nas le vabi, da bi v prostovoljnem sodelovanju z njo rešili številna življenja.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA

IZDAJATEL: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC.

LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 70.000,

INOZEMSTVO 110.000 LIR. ZRAČNA POŠTA 140.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493

CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 533177

FAX 0481 536978

E-MAIL noviglas@tmedia.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 365473

FAX 040 775419

E-MAIL nglasts@tin.it

FC

INTERVJU / IVAN BIZJAK

BIROKRATSKE OVIRE IN ČLOVEKOVE PRAVICE

JOŽE HORVAT

Nekdanji politik Slovenskih krščanskih demokratov Ivan Bizjak je prvi varuh človekovih pravic v samostojni Sloveniji. Urad za varstvo človekovih pravic, kot se uradno imenuje institucija, ki jo vodi, šteje 26 ljudi, večidel strokovnih sodelavcev in svetovalcev, v glavnem pravnikov. Z Ivanom Bizjakom, čigar prostori so v novi stavbi ob Dunajski cesti 56 v Ljubljani, smo se pogovarjali o težavah pri varovanju in uveljavljanju človekovih pravic v mladi državi, pa tudi o možnosti varovanja nekaterih pravic med Slovenci preko meja slovenske države.

Pred nedavnim je Amnesty International (AI) objavila svoje letno poročilo, v katerem pa Slovenije ni med državami, ki bi kršile človekove pravice. Menite, da je to zasluga tudi vašega Urada, ki bdi nad varstvom človekovih pravic pri nas?

Dejansko nas v tem poročilu ni in tudi poročilo ameriškega State Departementa je glede tega za nas relativno ugodno. To je odraz dejanskega stanja pri nas, ki je takšno, da temeljne pravice, zlasti tiste, nad katerimi bdi AI, pri nas vendarle niso kršene ali vsaj ne gre za kršitve, ki bi bile sistematične narave. Toda to ne pomeni, da v Sloveniji ni vrste pomanjkljivosti v delovanju države, v možnosti za varovanje pravic na področjih, na katere opozarjam v svojih poročilih. Ta sorazmerno ugodni odraz pa nas ne sme zavajati glede razmer nasploh, saj si bo še kako treba prizadevati, da dosežemo stopnjo, ki bo primerna državi, ki se ima za pravno.

Pred meseci, ko smo obhajali 50-letnico Deklaracije človekovih pravic, je bilo v resnici tudi v Sloveniji slišati veliko kritičnih besed na račun varovanja človekovih pravic. Tako kar zadeva pravice žensk, pravice do dela, pravne varnosti, pravice otrok itd. Gre tu za povsem drugačne probleme?

Treba je reči, da se človekove pravice uresničujejo na več ravneh. Država lahko posreduje le na delu področja človekovih pravic in s prisilo zagotavlja spoštovanje teh pravic, izboljšuje razmere s pospeševalnimi ukrepi, predvsem pa da se sama vzdrži kršitev pravic posameznika. Z vidika varovanja človekovih pravic ugotavljam nekaj sistemskih problemov, npr. to, da je naš pravni red nestabilen, da se zakoni hitro menjujejo in se ne dopolnjujejo tam, kjer je ugotovljena nezadostna normativna ureitev, da državni organi delajo prepočasno, npr. sodišča in nekateri upravni organi, in da je delo nekaterih organov neučinkovito itd. Precej je pereča tudi socialna problematika ljudi, na kar bi se država morala bolj intenzivno odzivati.

Kaj lahko doseže varuh človekovih pravic na pravnem področju, recimo glede sprejemanja zakonov?

Možnosti sta najmanj dve: terjamo čimprejšnji sprejem vrste zakonov, ki so za varstvo človekovih pravic pomembni, bodisi za področja, kjer še ni ustrezne pravne ureditve, ali za tista, kjer je ta ureitev zastarela. V našem zad-

nem poročilu smo navedli blizu 20 tovrstnih predpisov, ki bi jih bilo treba čimprej sprejeti. Drugi način vpliva pa je analiza stanja na nekaterih področjih s podrobnejšim prikazom določenih problemov in s predlaganjem rešitev, izmed katerih jih mora biti nekaj uveljavljenih z zakoni. To je možnost, ki jo imamo, ugotavljam pa, da, kar zadeva nove zakone, kaže državni zbor v letošnjem letu nekaj več aktivnosti, zato računam, da bomo tudi s prilagajanjem pravnega reda EU dvignili zakonodajo na raven, ki bo ugodnejša za varovanje človekovih pravic.

Kakšno moč imate kot ombudsman, da - vzemimo - pospešite sprejem takšnega zakona?

Iz raznih razlogov v nekaj preteklih letih ni prišlo do intenzivnega sprejemanja tovrstnih zakonov. Del krivde je na ministrstvih, ki nekaterih besedil niso pripravila, del pa na državnem zboru, ki je dejansko preobremenjen s številnimi zakonskimi projekti; zdi pa se tudi, da včasih ni politične volje za pospešeno odločanje o nekaterih vprašanih, ki se tičejo naše problematike. Prepogosto imajo prednost gospodarske ali celo splošne politične teme.

Zakaj je po vašem varstvo človekovih pravic potemtakem šele na drugem mestu?

No, gotovo je, da je učinkovito delovanje recimo gospodarstva za razvoj države pomembno, tako da tu ne bi zanikal razloga za prednostno obravnavo takšnih zadev. Zdi pa se, da smo izgubili občutljivost za pomen človekovih pravic. Občutljivost, ki je bila izredno visoka v času demokratizacije in osamosvajanja Slovenije. Tedaj smo ravno vprašanje človekovih pravic postavljali kot enega ključnih razlogov za samostojnost, saj ravno stari državni okvir ni nudil ustreznega varstva tem pravicam.

Ni zdaj vsaj načelno ta skrb večja kot tedaj?

Seveda je in marsikomu se tudi zdi, da je tu že vse v redu. Toda ravno pobude, ki jih prejemam, kažejo, da je kar precej posameznikov, ki so jim pravice kratene, čeprav se komu zdijo njih problemi obrobni. Vendar jih ne smemo spregledati.

S kakšnimi problemi največ ljudi prihaja po pomoč k vam?

Kar nekaj je socialnih problemov, tudi nezaposlenost je resna težava ne tako majhnega števila ljudi, zlasti starejših, zelo aktualna pa tudi stanovanjska problematika. A največ pobud je v zvezi s sodnimi postopki, predvsem glede njihove nerazumne dolgotrajnosti. Zelo boleč je dolgotrajni po-

tek npr. v zvezi z delovnimi spori, zlasti pri prenehanju delovnega razmerja, ko je treba leta čakati na odločitev, ali je bilo prenehanje zakonito ali ne. Veliko pa je tudi upravnih postopkov, ki trajajo bistveno dlje, kot določa predpis, kar pomeni, da gre za kršitev zakona. Tu bi lahko omenil še postopke v zvezi z lokacijskimi in gradbenimi dovoljenji, pritožbe glede davčnih odločb, stalna tema pa je tudi denacionalizacija, saj niti po osmih letih sprejema ustreznega zakona le-ta še ni uresničen in je zato prizadetih ogromno ljudi, izmed katerih se neredki čutijo izigrane. Imamo pa še vrsto drugih reči, recimo priznavanje pravic zaradi brezposelnosti, ki tudi ne tečejo v okvirih zakona.

In pravice v zvezi z nacionalnostjo?

Tudi tu je nekaj pritožb, a ni jih prav veliko. Bolj bi kazalo opozoriti na probleme, ki izhajajo iz slovenske osamosvojitve, saj kar znatno število ljudi ni uspelo urediti statusa za bivanje v Sloveniji, čeprav tu živijo že desetletja in so tu imeli dovoljenje za bivanje v času osamosvojitve. Tudi zaradi našega vztrajanja pa je te dni v državnem zboru v zadnji obravnavi poseben zakon, ki bo to vprašanje rešil vsaj tako, da bodo te osebe dobile dovoljenje za stalno bivanje v Sloveniji. To je pomembno zlasti za tiste, ki nimajo nobenih vezi z novonastalo državo, iz katere so prišli in katere državljanji naj bi bili. Slabo je bilo, da se je ta problem "vlekel" toliko časa, in to kljub našim naporom za razrešitev.

Omenili ste vračanje premoženja. Zadeva to tudi pravico Cerkve, da se ji vrne, kar ji je bilo odvzeto?

Pritožbe oz. pobude dobivamo tudi od nekaterih župnij in drugih upravičencev, ki si prizadevajo za pospešitev postopkov za vrnitev. Tu ne delamo razlike; kadar gre za postopek, kjer je bil uveden in podan popoln zahtevek za vrnitev premoženja, skušamo s svojim posredovanjem takšne postopke pospešiti. Včasih uspemo, obstajajo pa tudi zapleteni primeri in tudi nekateri upravni organi, ki

iz različnih razlogov niso sposobni odločiti, in se bojim, da bodo problemi na tem področju trajali še dolgo. Moram pa reči, da posamične postopke kar uspešno pospešujemo, toda splošno stanje je slabo, zato je tudi državni zbor pred kratkim sprejel jasne sklepe, ki naj omogočijo čimprejšnji zaključek vseh denacionalizacijskih postopkov.

Labko v zvezi s tem navedete kakšno število?

Pri roki nimam ravno natančnih podatkov, a v posameznih fazah smo v večini primerov, kjer so nastali zastoji, dosegli, da je v razumnem času bila sprejeta odločitev. A včasih ni dokončna, saj še pride do pritožbe.

Kako se v vašem delu reflektirata problema enakopravnosti žensk in nasilja v družinah?

Ravno veliko neposrednih pobud te vrste nimamo. Obstajajo pa stvari, ki posredno potrjujejo probleme, o katerih govorite. Tako ugotavljam, da ženske v mnogih primerih nosijo nesorazmerno veliko breme, prav tako posredno ugotavljamo probleme v zvezi z nasiljem v družinah, probleme, izmed katerih bi marsikak bil rešljiv, če bi državni organi delali, kot bi morali. Pogosti so primeri nasilja znotraj domačih sten, kjer pa je državi težko, da bi se učinkovito vmešala. Tako med drugim dobimo tudi pritožbe zaradi ravnanja policije, ki pri posredovanju ni bila zadostno učinkovita. Dobivamo pa tudi pritožbe na račun ravnanja policije, ki da je bilo pregrobo ali podobno, vendar tu ne gre za posredovanje v družinah.

So kršitve na tem področju v porastu ali pa se zmanjšujejo?

Če bi šteli število pobud, ki jih dobivamo, bi rekel, da so v porastu, a to vseeno ni ravno povsem realen odraz stanja. Ljudje se šele zdaj zavedajo, da imajo v naši instituciji novo možnost za varstvo svojih pravic. Pravzaprav gre za precej stabilno situacijo, ne za posameznika.

Prej ste navajali državne organe, ki da so določena ovira pri uresničevanju določenih pravic. Ali je Slovenija potem sploh primerljiva z državami EU, ki se jim boče pridružiti?

Če primerjam probleme, s katerimi se ukvarjam sam, s tistimi, s katerimi se ukvarjajo kolegi v EU, lahko rečem, da se ukvarjajo z natančno istimi vprašanji kot jaz. A pri nas so številni dodatni problemi, ki so posledica bodisi preobrazbe družbe, spremembe sistema, vzpostavitve nove države, prehoda v tržno gospodarstvo ali pa seveda tudi spremembe predpisov, ki vplivajo na položaj posameznika. Ko se bodo ti preobrazbeni procesi končali, sem prepričan, da bomo primerljivi z državami EU. Ta trenutek pa se naši ljudje soočajo s kar nekaj dodatnimi problemi.

Bi bilo mogoče, da se na vaš urad obrne kdo izmed Slovencev onstran meje s pritožbo, da so njegove pravice, ki izvirajo iz pripadnosti slovenstvu, ogrožene, saj pri njihovem varovanju ni zadosti dejavna slovenska država?

Name se lahko obrne vsakdo, ki meni, da slovenska država ali drugi njeni organi, npr. lokalne oblasti, kršijo pravice ali mu povzročajo nepravilnosti. Seveda bi tu v ospredju morali biti posamični primeri, konkretne kršitve; vendar bi lahko, če bi šlo za resne posledice, obravnavali tudi splošnejše pobude, saj bi v takih primerih šlo za oblikovanje politik v državi. To bi bile recimo pobude, ki bi izhajale iz neustrezne podpore manjšinam. V takšnih primerih bi naše ukrepanje bilo omejeno na to, da bi morebiti ugotavljali neenako obravnavanje različnih subjektov in zahtevali ustreznije rešitve.

Labko sodeluje vaš urad s podobnim v Avstriji ali Italiji?

Bi npr. labko Slovenija tamkajšnjega varuha opozorila ali ga obveščala o morebitnih ugotovitvah zamejskih Slovencev, da so njihove narodnostne pravice ogrožene?

Sodelovanje s sorodnimi institucijami je precej živahno. Sam sem se že z nekaterimi zadevami obrnil na kolege držav, iz katerih je prispela posamezna pritožba. Toda pri tem je treba ločiti tisti del pogojev za uresničevanje pravic, ki jih določa politika s svojimi odločitvami na zakonodajni ravni, ki so lahko bolj ali manj prijazne za posameznika in narodno skupnost, od tistih konkretnih postopkov, skladnih z zakonodajo, v katerih lahko pride do nepravilnosti ali restriktivne uporabe ipd. V tem zadnjem primeru - če bi se kdo iz zamejstva obrnil name - vsekakor vidim možnosti, da bi na to opozoril svojega kolego, seveda odvisno od narave problema.

Ste med vojno za Kosovo prejeli posebne pobude za uveljavljanje pravic, ogroženih ali kršenih zaradi vojne?

Prihajale so različne vloge, od tistih v zvezi s prihodom beguncev, t.j. družinskih članov v Slovenijo k ljudem, ki že živijo v Sloveniji, do pritožb zaradi preletov Natovih letal preko Slovenije.

Mnogi so namreč govorili, da je bila to vojna za človekove pravice.

To je zanimiv poudarek, saj je to prvi primer, da se je prav izrazito upravičil ta vojaški poseg z varovanjem človekovih pravic in se postavila teza, da je vprašanje človekovih pravic nekaj, kar je višje od državne suverenosti. To odpira nekatera nova vprašanja mednarodnega prava, vendar pa bo še treba natančneje analizirati, ali tovrstni poseg lahko v resnici učinkovito pripomore k varovanju človekovih pravic - seveda tistih ljudi, zaradi katerih je bil sprožen. Vsaj v prvi fazi posega pa smo bili žal priče humanitarni katastrofi, ki pa jo je ta poseg ravno želel preprečiti.

**BIBLIČNA RAZMIŠLJANJA
OB BOGOSLUŽNIH BERILIH
V LITURGIČNEM LETU A**

 ŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

ZVONE ŠTRUBELJ

16. NAVADNA NEDELJA

Podal jim je drugo priliko; rekel je: "Nebeško kraljestvo je podobno človeku, ki je posejal dobro seme na svoji njivi. Medtem ko so ljudje spali, je prišel njegov sovražnik, zasejal ljuljko med pšenico in odšel. Ko je setev zrastle in šla v klasje, se je pokazala tudi ljuljka. Prišli so gospodarjevi služabniki in mu rekli: »Gospod, ali nisi posejal dobrega semena na svoji njivi? Od kod torej ljuljka?« Dejal jim je: »Sovražnik človek je to storil.« Služabniki pa so mu rekli: »Hočeš torej, da gremo in jo pobremo?« »Nikakor,« je dejal, »da morda med pobiranjem ljuljke ne izpulite z njo vred tudi pšenice. Pustite, naj oboje skupaj raste do žetve. Ob času žetve pa porečem žanjcem: »Zberite najprej ljuljko in jo povežite v snope, da jo sežgemo, pšenico pa spravite v mojo žitnico.«"

Še drugo priliko jim je podal; rekel je: "Nebeško kraljestvo je podobno gorčičnemu zrnu, ki ga je nekdo vzel in vsejal na svoji njivi. To je res najmanjše od vseh semen; ko pa zraste, je večje kakor zelišča in postane drevo, tako da priletijo ptice neba in gnezdiyo na njegovih vejah." In povedal jim je spet drugo priliko: "Nebeško kraljestvo je podobno kvasu, ki ga je vzela žena in ga umesila v tri merice moka, dokler se ni vse prekvasilo." (Matej 13, 24-33)

SKRITA ENERGIJA BOŽJEGA KRALJESTVA

Evangelij 16. navadne nedelje, zajeten košček 13. poglavja Matejevega evangelija, nas ponovno postavlja v naravo: sredi žitnega polja, med drevesa in v tihi kuhinjski prostor, kjer žena mesi kruh. Jezus svojih naukov ni odel v težke filozofske misli in v zapletene teorije. Vpel jih je v naravno in v vsakdanje človekovo življenje. Prav zato so njegove prilike nesmrtni, saj zmorejo nagovoriti vedno in povsod tistega, ki je odprt za njihovo sporočilo. Prav zato Jezus ne končuje svojih prilik z moralnim naukom ali z ne vem kakšnim priporočilom. Nikoli ne konča z dvignjenim prstom, ampak s preprostim vabilom: Kdor ima ušesa, naj poslušaj! Kako nenasilno zavzveni ta Jezusov klic!

Prilike o ljuljki med pšenico, o gorčičnem zrnu (na sliki

gorčica) in o kvasu povezuje tema rasti. Le kdaj pa kdaj se v življenju zastavimo in se zamislimo v skrivnostno rast rastlin. Iz majhnega zraste veliko; tako bi lahko povzeli Jezusovo razmišljanje v treh omenjenih prilikah. Gorčično zrno je komaj vidno zrnce; ko pa zraste, lahko postane od treh do štirih metrov visoka rastlina. Nekaj gramov kvasa, ki ga žena zamesi v moko, skrivnostno spremeni moko v testo in v hlebec okusnega kruha.

Jezus hoče reči, da je prav tako z Božjim kraljestvom. Ti dve tako enostavni prisposobi sta vabilo k zaupanju. Bog sam je avtor projekta, ki mu Jezus vedno rad pravi Božje kraljestvo. Čeprav je v očeh ljudi in človeške zgodovine ta projekt neznaten, morda celo neopazen, je v njem zapisan zakon življenja, zakon rasti. Tako kot je v drobnem zrnu skrita energija življenja in tako kot je v kvasu skrita nepopisna moč, sta v Božji zamisli in v načrtu Božjega kraljestva zapisani moč in energija življenja, premoč in obilje dobrega, vsega, kar ima okus po Bogu, po lepoti in harmoniji, po odrešenju in duhovni svobodi.

Ta rast božjega pa je vedno tudi ogrožena, dramatična, nekako podobna smrti. Če pšenično zrno ne umrje, ne obroditi sadu, če umrje, prinaša sad. (prim. Jn 12, 24). Na njivi človeštva se tako borijo zrnje in ljuljka, Gospod in Sovražnik. O tem zgovorno govori prilika o ljuljki med pšenico.

Elijeve sanje in sanje Janeza Krstnika so bile takoj ostro ločiti plevel od žita, izločiti slabo, udariti s sekuro in nerodovita drevesa posekati. Toda take sanje vzbujajo nasilje in nestrpnost. Kristus v priliki uči, da je treba živeti zraven slabega, ne da bi zapadli skušnjavi o takojšnjem napadu in uničenju. Jezus je postal prijatelj grešnikov in cestnarjev; jedel in pogovarjal se je z njimi prav tako kot s pobožnimi ljudmi. Vedno je upal, da bo bolj zdravnik kot sodnik. Počasna in vztrajna rast Božjega kraljestva je za vernika vabilo k zaupanju, miroljubnosti, trdnemu notranjemu sočenju z zlom v sebi in okoli sebe. Potrebno je čakati, prositi za dar potrpežljivosti, potrebno je upati!

OD OGLEJA DO DUNAJA

ROMANJE NA GROB P. MARKA IZ AVIANA

DANIJEL DEVETAK

P. Marko iz Aviana, ki so mu nadeli vzdevek Marko Evropski, je bil že pred več kot tristo leti pravi evropski apostol. V času evra in vedno bližjih perspektiv evropskega zedinjenja potrebuje naša stara celina ne samo enotno monetarno skupnost, ampak tudi in predvsem skupno dušo.

Odbor za beatifikacijo kapucina, ki je bil v 17. stoletju dragocen svetovalec marsikaterega evropskega vladarja in je septembra 1683 s svojo "svetniško" in diplomatsko spretnostjo spravil med sabo katoliške vojvode, da so - po poročilih tedanjih zgodovinarjev - čudežno ustavili pred vrati Dunaja turško nevarnost, prireja v tem letu več pobud. Ljudje naj bi s temi na novo spoznali svetniški lik človeka, ki se je rodil na furlanski zemlji in prepotoval vso Evropo. Mesto Aviano pa naj ne bi bilo več znano samo kot vojaško postajališče bombnikov, ampak kot zibelka svetnika in prizadevanj za mir med narodi. Osrednja letošnja pobuda je deželno romanje, ki se ga bodo udeležile vse škofije naše dežele, pa še nekatere iz Veneta in Poadižja. Skupno bomo šli pod vodstvom msgr. Antona Vitala Bommarca 11., 12. in 13. septembra v eno izmed evropskih prestolnic, na Dunaj, kjer je v slavni kapucinski cerkvi ob habsburških cesarjih pokopan tudi p. Marko iz Aviana.

O pobudi nam je predsednik Odbora za beatifikacijo p. Marka Walter Arzaretti povedal: "Napotili se bomo na Dunaj, da bi skupno prehodili del poti s prijateljskim avstrijskim narodom, ki je na poseben način vezan na našo zemljo, na Goriško in Tržaško. Tudi habsburški duh je namreč zaznamoval našo krajevno kulturo in civilizacijo. Gremo, da bi se odprli novim perspektivam evropske enotnosti in da bi še enkrat potrdili, kako morajo biti njeni glavni cilji duhovne narave. Ti namreč temeljijo na dva tisoč letih krščanstva, ki jih želi svetovno leto 2000 na poseben način povzeti in poglobiti."

Romanje bo torej na neki način izzvenelo, zlasti za vernike naše dežele, tudi kot priprava na veliki jubilej, leto svetosti in odpuščanja. Ti dve značilnosti sta bili pomembni tudi za p. Marka, saj je bil skromni kapucin izjemen evangelizator: po trgih vse Evrope je pridigal odpuščanje, delil tavnaturški blagoslov in s posebnim papeževim pooblastilom popolni odpustek. Peš je opravljal neverjetno veliko misijonskih potovanj do Avstrije, Nemčije, Švi-

ce, Belgije in celo Holandske. Sploh pa so ga imeli vsi, ki so ga kdaj spoznali, že v času njegovega življenja za pravega svetnika. Večkrat se je tudi ustavil v Ljubljani, o čemer je pisal tudi Janez Vajkard Valvazor. "V imenu tega p. Marka se bomo napotili v srce Evrope, da bi pričali o enotnosti, spravi in sožitju. Še pred kratkim smo bili prek tv zaslonov vsak dan priče hudi rani na Balkanu, pred katero si Evropa ne more zatiskati oči. Tudi zato je p. Venzio Ranier, 90-letni vicepostulator v postopku za beatifikacijo p. Marka, pred kratkim rekel: »Utihi ne naj orožje, spregovorijo naj svetniki!« Kot nosilci sporočila milosti se moramo na vsak način boriti proti vojni z orožjem miru," je še naglasil Arzaretti.

Miroljubnost in gorečnost sta prežemali tudi p. Marka: ogromno je molil in z razpelom v roki na griču Kahleberg nad Dunajem izprosil zmago nad Turki in tako rešil krščansko Evropo, ki ji je grozil verski in kulturni mrk. "Na Dunaju želimo potrditi zgodovino naše zemlje, ki ima svoje duhovne korenine v Ogleju. Sam naslov romanja se zato glasi: *Od Ogleja do Dunaja*. Tudi nadškof Bommarco, ki bo vodil romanje kot predsednik medškofijskega deželnega odbora za pripravo na sveto leto, pravi v svojem pismu v pripravi na dogodek: »Odpravljamo se na grob p. Marka v imenu in duhu Ogleja, ki ga je kapucin prenovil po cestah Evrope, dedič misijonarjev Cerkev, ki jo vsi priznavamo kot mater... V letu Očeta želimo biti pričevalci resnice in bogastva evangelija za vse narode, saj ta je vir občestva in sprave med različnimi narodi, jeziki in kulturami, ki se srečujejo na naši zemlji.« Tudi zato organiza-

torji srčno vabijo slovenske vernike, da se v čim večjem številu udeležijo romanja, ki želi biti tudi znamenje sožitja in sprave.

Romanje bo tudi eno izmed zadnjih "uradnih" srečanj p. Bommarca s svojimi verniki, torej tudi priložnost za zahvalo po sedemnajstih letih vodenja goriške Cerkev; samo nekaj dni kasneje bo namreč prevzel njegovo škofovsko palico novi goriški nadškof Dino De' Antoni, ki

bo posvečen v Chioggi (tu je bil posvečen v duhovnika tudi p. Marko) in ki že več let z navdušenjem spremlja postopek za beatifikacijo avianskega kapucina.

SPORED ROMANJA

Sobota, 11. septembra. Zjutraj potovanje, nato kosilo in prihod v hotel. Ob 15.15 shod pri Stadthalle in praznično marijansko slavje skupno z Avstrijci. Mašo bo vodil nadškof kard. Schönborn. Večerja in prenočitev.

Nedelja, 12. septembra. Ob 10. uri evharistična daritev v katedrali sv. Štefana, prisoten bo kard. Franz König. Nato procesija do kapucinske cerkve in poklon na grobu p. Marka. Po kosilu obisk mesta in voden izlet. Večerja in prenočitev.

Ponedeljek, 13. septembra. Zjutraj prosto za obisk z vodiči. Po kosilu bodo šli romarji ob 15.30 na grič Kahleberg za besedno bogoslužje z nagovorom in s sklepnim delom romanja. Zvečer vrnitev.

Za zainteresirani se lahko vpišejo pri župnikih oz. dekanjih ali pri kapucinih. Na Tržaškem naj se obrnejo na sedež škofije (g. Mario Del Ben, 040 3185473), na Goriškem pa do g. Maurizia Qualizza (0481 99148). Za Slovence na Goriškem je izrecno odgovorna **dekanija Štandrež**, ki bo poskrbela za avtobus, turističnega vodiča in duhovnika. **Informacije in vpisovanje na upravi Novega glasa najkasneje do 20. julija.** Cena romanja 440.000 lir.

SLAVOSPEV NARAVI

PAPEŽ NA POČITKU

Sveti oče je na zaslužnem oddihu v Dolini Aosta, v majhni vasi Les Combes pri Introdu. Tokrat si je papež Janez Pavel II. privoščil na izrecno željo zdravnikov malce daljši oddih, saj se ne pomni, da bi kdajkoli bil na počitnicah celih trinajst dni, kolikor trajajo njegove sedanjne počitnice. Svež zrak, narava in predvsem pa ljubljene gore papežu Janezu Pavlu II. dobro denejo, saj smo ga videli po televiziji spremenjena, svežega in odpočitega.

Seveda pa tudi med počitkom sveti oče ni mogel brez svojih običajnih nagovorov, v katerih se je ponovno vrnil k želji, da bi v letu 2000 odšel na pot v Irak, Egipt, Izrael in morda celo v Damask. Povedal je, da si srčno želi oditi na pot, kjer je živel in delal Abraham, katerega imamo za očeta tako kristjani kot Judje in tudi muslimani. Prav načrt, da bi se sveti oče srečal s predstavniki vseh krščanskih Cerkev, z Judi in z najvišjimi predstavniki muslimanov, pa je že in bo gotovo naletel na vrsto težav in

to predvsem politične narave, saj smo na Bližnjem Vzhodu še vedno priče hudim razprtijam med narodi. Sveti oče pa si od začetkov svojega poslanstva na čelu katoliške Cerkev želi, da bi se v letu 2000 srečali "bratje v Abrahamu", in sicer vse krščanske Cerkev, Judje in muslimani, vsa tri velika verstva torej, ki jim je skupno to, da oznanjajo vero v enega Boga in imajo svoje korenine tudi v liku Abrahama.

V nedeljo, 11. t.m., pa je sveti oče nagovoril med Angelovim čiščenjem z balkona hiše, kjer je na dopustu, majhno množico vaščanov in planincev ter jim spregovoril o varstvu narave. Dejal je, da bo gotovo izziv 21. stoletja predvsem "najti poti harmoničnega in strnjega razvoja", saj mora sedanje človeštvo poskrbeti tudi za to, da bodo prihodnje generacije lahko še živele v so skladju z neokrnjeno naravo. Zato je pozval vse, naj skrbijo za naravno okolje in se varujejo onesnaževanja narave.

JUP

VIPAVA / PREDSTAVITEV KNJIGE PROF. ČRNILOGARJA

STATI IN OBSTATI

V četrtek, 8. t.m., je bila zvečer v cerkveni hiši v Vipavi lepo obiskana predstavitev drobne knjige *Stati in obstati*, ki jo je pred dnevi izdala Goriška Mohorjeva družba.

O zadnjem pisnem delu rajnega prof. Otmarja Črnilogarja, župnika v Podragi, prevajalca Svetega pisma, profesorja klasičnih ved v malem semenišču in škofijski gimnaziji ter na teološki fakulteti v Ljubljani, je spregovoril predsednik Goriške Mohorjeve družbe msgr. Oskar Simčič. Pred njim je številne prisotne pozdravil tajnik GMD Marko Tavčar, ki je na kratko tudi obrazložil odločitev za predstavitev knjige v Vipavi.

Msgr. Simčič je duhovne vaje Otmarja Črnilogarja, ki jih je GMD izdala v knjigi *Stati in obstati*, podrobno analiziral in dejal, da gre za doživetje napisano duhovno branje, ki odraža izobraženega klasičnega filologa, trdnoustranega v krščansko vero in obenem zvestega zdravi kmečki vzgoji, ki je bil deležen kot otrok pokojni Črnilogar doma na Šebreljah. Prof. Črnilogar je pripravil duhovne vaje za duhovnike ljubljanske nadškofije tik pred svojo smrtjo; pisal jih je med svojo težko boleznijo. Po mnenju msgr. Simčiča odlikujeta Črnilogarjevo pisanje predvsem izjemno lep slovenski jezik in pa trdna vera v Boga in v pravilnost nenehnega odločanja za duhovniški poklic. *Stati in obstati* je niz trinajstih duhovnih

razmišljanj, v katerih je pokojni Črnilogar zbral misli o današnjih težavah duhovnika v družbi in o njegovi vlogi v krščanskem občestvu.

Po temeljiti predstavitvi dela *Stati in obstati* msgr. Oskarja Simčiča, ki je spregovoril tudi kot teolog, je prof. Otmarja Črnilogarja predstavil s svojim pričevanjem tudi časnikar Jurij Paljk, Črnilogarjev učenec iz semeniških let v letih sedemdeset. Paljk je povedal, kako se je odnos dijak-profesor med njim in pokojnim prof. Črnilogarjem po maturi spremenil v globoko in iskreno prijateljstvo, ki je imelo za posledico tudi sodelovanje prof. Črnilogarja pri Novem glasu, v katerem se je pokojnik večkrat oglašal s svojimi pronicljivimi, v izjemno čisti slovenščini napisanimi zapisi, ki so se vedno odlikovali po prodorni in jasni mi-

slji, zavezi slovenstvu in Bogu. Paljk je v svojem posegu tudi povedal, kako je prišlo do tega, da je Novi glas objavil v podlistku Črnilogarjeve duhovne vaje, za katere je pokojnika osebno naprosil ljubljanski nadškof Alojzij Šuštar pred svojo upokojitvijo. Jurij

Paljk je prikazal tudi paletu zaslužnih duhovnikov, ki so skupno s pokojnim Črnilogarjem pred leti sestavljali hrbtenico učnega osebja v malem semenišču v Vipavi, na katerega je bil pokojnik zelo navezan. Ne smemo namreč pozabiti, da je vipavsko malo semenišče dalo Sloveniji v težkih časih prek dvesto slovenskih duhovnikov in nad šeststo krščanskih izobrazencev.

Številni prisotni so z zanimanjem spremljali predstavitev knjige *Stati in obstati*, ki jo je za GMD lepo oblikoval Igor Devetak. Med prisotnimi so bili ožji sorodniki pokojnega prof. Črnilogarja in njegova zvesta gospodinja gospa Anica; lepo je bilo tudi to, da so nekateri prišli na predstavitev tudi iz Ljubljane, med njimi profesorja na teološki fakulteti dr. Marijan Smolik, ki je bil pokojnikov sošolec, ter dr. Jurij Bizjak, Črnilogarjev učenc in kasneje prevajalski kolega pri zahtevnem prevajanju Svetega pisma v slovenski jezik.

SPOMINSKO SLAVJE NA VIPAVSKEM

55-LETNICA MUČENIŠKE SMRTI ŠTIRIH ČLANOV DRUŽINE BRECELJ

Jožef

Marica

Angela

Martin

Dne 12. julija letos je potekala 55-letnica mučeniške smrti štirih članov družine Brecej, ki so bili ubiti v gozdu pri Branici. Tudi letos so prijatelji in znanci vabljeni k tradicionalnemu spominskemu somaševanju v nedeljo, 18. julija, ob 18. uri, v gozdu pri Kodretih (Gornja Branica). V primeru dežja bo obred potekal v cerkvi v Kodretih. Spomin bo seveda šel predvsem nedolžnim žrtvam; ob vsem tem pa ni mogoče mimo misli na molitev in odpuščenje živih, ki edina lahko razorožita vsako obliko zla, sovraštva in maščevanja.

Spregovoril bo župnik iz Ajdovščine, pel pa mešani zbor iz Ajdovščine.

SVETNIK TEDNA

12. JULIJ

SILVESTER ČUK

MOHOR IN FORTUNAT, MUČENCA

Najbrž večina bralcev pozna Družbo svetega Mohorja ali Mohorjevo družbo, najstarejšo slovensko knjižno založbo, ustanovljeno leta 1852 na pobudo svetniškega škofa Antona Martina Slomška. Tudi pri tem ga je, kot pri vsem njegovem delovanju, vodilo geslo: "Sveta vera bodi vam luč, materin jezik pa ključ do zveličavne narodne omike." Kot evangelijsko čuteč mož je Slomšek spoznal, da je kulturno prebujen človek bolj dovzeten tudi za verske vrednote.

In zakaj je novi knjižni družbi izbral za varuha prav sv. Mohorja in Fortunata? Sam piše: "Kar sta Čehoslovakom brata Ciril in Metod, to je nam Slovincem sveti Mohor. Bil je od samega svetega Petra v našem starodavnem Ogleju za škofa posvečen in iz Ogleja se je prisvetila Slovincem zveličavna luč svete krščanske vere... Le v krščanstvu cveti in zori prava osrečljiva omika; zato je prav in spodobno, da se društvo, ki nosi in širi med Slovinci pravo omiko, po tem apostoli prave omike tudi imenuje Društvo sv. Mohorja..."

Mučenca sveta Mohor in Fortunat sta bila zavetnika oglejskega patriarhata. Oglej je bil žarišče misijonskega delovanja med Slovinci južno od reke Drave. Sv. Mohor in Fortunat sta bila od leta 1461 do 1961 - torej natanko petsto let - prva zavetnika ljubljanske škofije, odtlej pa sta njena drugotna patrona. Na slovenskem ozemlju (južno od Drave) je njima posvečenih sedem župnijskih in petindvajset podružnih cerkva.

Po stari legendi, ki je bila prvič objavljena v spisih langobardskega zgodovinarja Pavla Diakona (umrl je leta 799), naj bi oznanjal blagovest v Ogleju sam sveti Marko, ki naj bi tam napisal svoj evangelij, vodstvo škofije pa izročil Hermagorju-Mohorju, ki naj bi ga nato sam sveti Peter posvetil v škofa. Hermagoras-Mohor naj bi skupaj z diakonom Fortunatom dal življenje za Kristusa pod cesarjem Neronom okoli leta 67. To izročilo se je po znameniti Zlati legendi razširilo po vseh pokrajinah krščanskega Zahoda. God škofa Mohorja in diakona Fortunata so v oglejski Cerkvi obhajali 12. julija, vendar z ugotovitvijo, da je to spominski dan prenosa njunih relikvij.

Tako škof Mohor kot diakon Fortunat sta zabeležena v spominu škofije Sirmium (današnja Sremska Mitrovica): mučeništvo naj bi po teh zapiskih prestala pod cesarjem Dioklecijanom leta 303 ali 304. V času preseljevanja narodov (najbrž med letoma 408 do 409) so v skrbi, da jih zavarujejo pred oskrnitvijo, prenesli kosti obeh mučencev v Oglej. Tako sta Mohor in Fortunat postala oglejska mučenca.

Zgodovinsko jedro o teh dveh svetih mučencih nam pove, da je bil Mohor nižji klerik škofa v Singidumu, današnjem Beogradu, leta 303 je bežal pred preganjalci v Sirmium, kjer je pred poganskim sodiščem pogumno pričal za Kristusa, podobno kot diakon Fortunat.

In kako je prišlo do legende o začetkih oglejske škofije? Oglej je bil veliko in slavno mesto, največje za Rimom v Italiji. Med preseljevanjem narodov so ga leta 452 požgali Huni. Kmalu si je opomoglo in prevzelo skrb za krščanska občestva na vzhodu evropske celine. Tu je nastala velika nadškofija (metropolija), ki se je sklicevala na apostolski izvor. V tem času je tudi nastala legenda o oglejskih mučencih Mohorju in Fortunatu, ki naj bi govorila le o prenosu njunih relikvij iz Sirmija v Oglej.

Krstni imeni Mohor in Fortunat sta na Slovenskem zelo redki. Iz njunih imen je izpeljanih več priimkov, npr. Fortin, Fortuna, Forte ter Mohorč, Mohorič, Mohorčič, Mohorko... V Sloveniji sta dve cerkvi sv. Mohorja in 16 cerkva sv. Mohorja in Fortunata. Po njih se imenuje več naselij Sv. Mohor, Šmohor ali Mohor.

PRED PAPEŽEVIM OBISKOM

O DENACIONALIZACIJI ŠTEVILNIH OBJEKTOV MARIBORSKE ŠKOFIJE

Škofija v Mariboru je povabila skupino časnika, da bi jih seznanila s svojimi napori za povrnitev Cerkvi sakralnih in drugih objektov, ki so bili nacionalizirani oz. odvzeti po drugi svetovni vojni.

Ravnatelj škofijske gospodarske uprave Mirko Krašovec je izrazil zaskrbljenost, ker propadajo številni objekti, ki so tudi dragoceni primerki kulturne dediščine, oblast pa zavlačuje z njihovo vrnitvijo zakonitim lastnikom. Pri tem v mariborski škofiji poudarjajo, da dobro gospodarijo s premoženjem, ki so ga dobili vrnjene, čeprav so marsikateri objekt dobili nazaj v zelo slabem stanju. Temeljito so obnovili Kapiteljsko hišo na Slomškovem trgu v Mariboru. Prav zdaj poteka obnova nekdanjega samostana Šolskih sester v Strossmayerjevi ulici, kjer je že obnovljena kapela. Primer neodgovornega odnosa države do kulturne dediščine pa je nekdanji minoritski samostan na Lentu v Mariboru, v katerem je bila nekaj desetletij vojašnica. V

tem primeru se država tudi ni pripravljena sporazumeti z minoriti, ki bi radi spet prevzeli samostan in ga upravljali. Posebno pereč problem pa je za mariborsko škofijo grad Betnava, kjer bo tudi prizorišče verske slovesnosti ob obisku papeža v mesecu septembru. Čeprav ni več nobenih pravnih zadržkov za vrnitev gradu in je tudi ministrstvo za kulturo že leta 1996 dalo soglasje k vračilu, vlada še zmeraj zavlačuje z odločitvijo. Pri tem navaja zadržke, ki pa jih zakon o denacionalizaciji ne predvideva. V mariborski škofiji, opozarja Mirko Krašovec, so se zaradi tega odločili, da se bodo obrnili na mednarodno javnost in na pogajalsko skupino za Slovenijo v Evropskem parlamentu, če do obiska sv. očeta ne bodo dobili odgovorov države v zvezi z vrnitvijo gradu. Betnavski grad, ki je bil eden izmed arhitektonskih draguljev Maribora, je bil pred leti obnovljen, zdaj pa znova propada spričo nerešenih vprašanj lastništva.

M.

"je, kar je"

PETA VOJNA

Svetovni popotnik in pisec krasnih potopisov Bruce Chatwin je bil strasten zagovornik nomadizma. Skušal je dokazati, da je človek v svojem bistvu nomad in da sta poljedelstvo ter lastnina zemlje počelo vsega zla. Dokaz za to je prav gotovo dejstvo, da otroci lažje zaspijo, če jih zibljejo ali jih v vozičku porivamo sem ter tja. Oba ta giba namreč posnemata naravno gibanje nomadske matere, ki hodi in tako ziblje otroka. Še en dokaz je dejstvo, da so vojne nastajale zaradi zemlje in ozemelj. Poljedelstvo in torej posest zemlje sta zlo, medtem ko sta nomadstvo in z njim povezana živinoreja dobro, saj odgovarjata človekovi pristni naravi. To pravi Chatwin. Čeprav ni dokončal svoje knjige o nomadstvu, je nekaj poglavij vendarle objavil in si je včasih drznil tudi zamisliti kako bolj drzno teorijo. Ena izmed njih pravi, da so nomadi, ki so bili dobri bojevniki in živinorejci, ugotovili, da lahko s poljedelci ravnajo enako kot z živino, enako jih lahko ženejo sem ali tja, kakor jih je volja, in se ubogi poljedelci ne bodo preveč upirali. Tako je bila nomadska kasta izvor vseh plemiških in vladarskih družin. Čeprav se teorija na prvi pogled lahko zdi deloma za lase privlečena, bi ji najraje verjel. V današnjem političnem dogajanju vidim preveč podobnosti, da bi lahko resno dvomil v tako razlago politike.

S prijatelji sem že skoraj stavil, da se bodo Srbi osvobodili Miloševića še pred septembrom. Na vso srečo tega nisem storil, saj kaže, da vse skupaj vendarle ne bo tako lahko. Opozicija se še nekako uspe zbrati, toda morda je še preveč razdeljena. Čeprav uspejo opozicijski voditelji zbrati množice ljudi, to še ni dovolj. Na vseh manifestacijah se pojavljajo Miloševićevi plačanci, ki za nekaj mark podpirajo najslabšo srbsko vlado v nekaj stoletjih. Velika večina ljudi pa je že od vedno prepričana, da je politika "nekaj tam gor", za kar navadni smrtniki nimajo nikakršnega vpliva. Najprej komunizem, nato pa Milošević sta jih prepričala, da je treba politične odločitve tiho prenašati in trpeti. Tako se potem ljudje tolažijo s puhlimi resnicami: saj je res, da imamo samo nekaj desetih mark plače, toda hvala Bogu je hrana zelo poceni. Toda se bodo v Srbiji kmalu pojavili lakota, mraz, revščina, vrste za kruh, olje, meso, mleko, jajca - na bone ali na "točkice". In ljudje se bodo morda še vedno tolažili, da ima meso tisti stari domači okus in kdo ve še kaj. V tem smislu ima Chatwin prav.

Mnogi opozicijski intelektualci pa se zavedajo dejstva, da Miloševiću ni ostalo nič drugega, kot da se bori do konca z vsemi svojimi močmi. Ko bi se predal ali odstopil, bi imel na izbiro le opcije med Ceasercujevim, Mussolinijevim, Hitlerjevim ali Pinochetovim koncem: ali naredi samomor ali ga linčajo ali spravijo pred sodišče. Druge možnosti nima. Saj nima več pravih privržencev ne v tujini in niti doma. Denarja, da bi si jih kupil, pa tudi nima več. Lahko se preda ali se bori do konca. In tega se bojijo mnogi. Milošević je vojno bitje: obstajal je in obstaja le zahvaljujoč se vojnam. Če se hoče ohraniti na vrhu, mora izumiti novo vojno. Za vojno proti Črni Gori Milošević nima več poguma ne denarja. Srbija pa je sedaj polna nezadovoljnih beguncev in vojakov ter policistov s Kosova, ki zahtevajo svoje plače. Kaj bo, če jih ne bodo dobili? Orožje še imajo, pa tudi jezni so dovolj. Lahko bi se odločili pobrati Miloševića. Lahko pa ne. In ljudje z grozo ugotavljajo, da je vendarle možna še ena vojna, in sicer tista, ki bi Srbijo dokončno in za naslednjih sto let potisnila v preteklost ter jo postavila na raven Sierre Leone, Ruande ali Kampučije; to bi bila Miloševićeva peta vojna: državljanska vojna v Srbiji.

PETER SZABO

KRAJEVNA IMENA NEKDAJ IN DANES

MARKO TAVČAR

Najnovejša knjiga prof. Pavleta Merkuja nosi naslov Slovenska krajevna imena v Italiji oz. v italijanščini Toponimi sloveni in Italia ter podnaslov Priročnik - Manuale. Izšla je pri založbi Mladika v Trstu in šteje skupno 125 strani. Po uvodu in imeniku, ki sestavlja seveda glavno knjigo, sledijo seznam italijanskih, furlanskih in šenemških imen ter kratice in simboli. Ob predstavitvi tega dragocenega priročnika smo sicer zabeležili izid, a prav je, da se zopet vrnemo h knjigi, ki v svoji znanstveni natančnosti tako jasno govori o slovenski prisotnosti na tem prostoru.

Prof. Merku, knjigo ste posvetili rajnemu časnikiarju in narodno-političnemu delavcu Dušanu Černetu in v uvodu tudi utemeljete to odločitev. Bi torej najprej nekaj povedali o tem prijatelju in njegovem zanimanju za krajevna imena?

Po moji nastanitvi na tržaškem radiu jeseni l. 1965 smo se "radijci" radi shajali pri bližnjih Treh drevesih. Poleti smo tam uživali senco ob domači hrani in dobri kapljici, pozimi pa vedrili v notranjosti majhnega lokala. Med rednimi člani naše izbrane družine je bil tudi Dušan Černe, sončni Vipavec (Merkujev rod izhaja tudi iz Vipavske doline), bister in veder. Med nama so se kresale ideje, pogostoma kar v duhoviti obliki. Takšno družbo imam rad. Dušan me je tam pogosto opozoril na pomanjkanje imenoslovnega priročnika, ki ga časnikiarji pričakujejo od mene.

Knjiga je torej nastala, da bi odpravili zmedo in sestavili zanesljiv in uporaben priročnik. S krajevnimi imeni pa se kot raziskovalec sicer že dolgo ukvarjate in v strokovnih publikacijah, a tudi v časopisju in revijah smo lahko brali veliko vaših člankov in esejev ter etimoloških razlag o imenu posameznih krajev. Kdaj in zakaj ste se začeli zanimati za toponomastiko?

Zakaj je sestava priročnika terjala tako dolgo dobo, sem razložil v pogovoru in tega ne bom ponavljal. Zato naj odgovorim na sklepni del vprašanja: za krajevno imenoslovje sem se začel zanimati v letih študija na ljubljanski slavistiki (1946-1950), ko sem imel - med zadnjimi - srečo slediti predavanjem in seminarjem velikega Frana Ramovša, največjega slovenista. Od diplome naprej je vse moje zanimanje veljalo zgodovini slovenskega jezika: v to disciplino spadata namreč prav tako narečjeslovje kakor imenoslovje. Jasno je, da je moje zanimanje veljalo v prvi vrsti slovenskemu jeziku na naši strani državne meje; s tem sem hotel izpopolniti vidne in kričeče vrzeli, ki so po Ramovšu nastale zaradi mlačnega zanimanja ljubljanskih slovenistov za slovenščino v Italiji.

Pri sestavljanju imenika ste upoštevali zgodovinske oblike imen in ljudsko poimenovanje širših pokrajin, samih mest in naselij, imen vzpetin, jam in bidronime ter tudi zgrešene ali odsvetovane oblike. Pa tudi slovenska imena krajev, ki so izven slovenskega narodnega prostora, a jih že stoletja dolgo poznamo in uporabljamo, npr. Rim ali Benetke. Domnevam, da ni bilo lahko zbirati vsa ta imena. So vam bila ob

informatorjih in zemljevidih v korist vaša dolgoletna raziskovanja po tržaških in drugih arhivih?

Upošteval sem, ker je to nujno, največjo količino informacij: hkrati sem analiziral zgodovinsko gradivo, kartografske priče in domačo rabo pri krajevnih informatorjih. Glede slednjih nisem zamudil nikake priložnosti od diplome l. 1950 naprej, da si zapišem narečna imena in njihovo rabo; kartografije ne sme imenoslovec prezreti, tudi če so geografi in kartografi med glavnimi krivci za napačne informacije, zmotne zapise in drugo zlo: vendar je tudi v kartografiji najti kak dragocen podatek; glavina vsega gradiva pa je zgodovinska dokumentacija, ki sem jo iskal celo delovno dobo po arhivih, javnih in zasebnih. Na ta način sem zbral gotovo najbogatejšo zbirko zgodovinskih pričevanj o naših krajevnih imenih od poznega srednjega veka s tem z več deset tisoč podatki za stotine krajevnih imen. Za Tersko dolino začeni s letom 1393 po še neobjavljenem viru, za Tržaško pa začeni s l. 1114 po v glavnem še neraziskanem arhivu benediktincev cerkve Sv. Mučenikov (ecclesia Sanctorum Martyrum) in poznejših srednjeveških arhivih stolnega kapitlja sv. Justa in diplomatskega arhiva tržaške mestne knjižnice. Mnogo podatkov pa sem spoznal po objavljenih virih.

Zanimivo in koristno se nam zdi, da ste ob nekaterih imenih opozorili tudi na narečno ali krajevno poimenovanje krajev, saj je to del naše kulturne dediščine in je prav, da ga poznamo in mogoče v pogovoru tudi rabimo; glede Benečije, Terskih dolin in Režije pa sploh to dosledno tudi normirate, v upanju, da se bo to poimenovanje lepo ustalilo.

Ni bilo lahko odločiti se v vsakem primeru za "pravilno" rabo imen. Vendar sem v uvodu k priročniku točno obrazložil svoje stališče in utemeljil vsako izbiro. Zavedel sem se, da ne bojo vsi zadovoljni z mojim delom, a nisem mogel odstopiti od zgodovinskih in jezikovnih načel (kolikokrat sva z Dušanom Černetom izrekla to besedo, za res in za šalo!), vsekakor imam mirno vest in zavest, da sem stregel imenoslovju po svojih najboljših močeh.

Kot slišimo, je vaš priročnik naletel med našimi ljudmi na veliko zanimanje; ste osebno ali pri založbi zvedeli, če se zanj zanimajo tudi v matični domovini?

Zanimanje, ki ga je priročnik zbudil, v glavnem presega moje pričakovanje, samo da ne prihaja s strani, od katere sem ga predvsem pričakoval. Osupnil sem nad zanimanjem onkraj državne meje, saj je o knjigi pozitivno poročalo že veliko število časopisov. Stajerski prijatelj, mlad narečjeslovec, mi je celo pisal, da "vi - s tem misli Slovenec v Italiji - te zbirke niste potrebovali tako zelo kot vsi drugi, ki zaradi

oddaljenosti ne vemo, kako se obnašajo krajevna imena in katere so izpeljanke iz njih". Presenetilo me je tudi očitno veselje, s katerim so italijanski imenoslovci že nekaj kilometrov zahodno od Trsta sprejeli moje delo; osupnil sem, ko mi je sicilijanski imenoslovec pokazal, da pozna slovenska imena nadiških vasi odlično, medtem ko jih številni Slovenci sploh ne poznajo. A prizadelo me je, da knjige ne poznajo prav oni, za katere sem jo na željo Dušana Černeta sestavil, to so slovenski časnikiarji v Italiji: teče že četrty mesec, kar je priročnik izšel, a časnikiarji pri slovenskih radijskih in televizijskih oddajah v Trstu in pri Primorskem dnevniku ga nočejo poznati. Še je slišati in brati kalke po italijanskih imenih (Razklani hrib, nedopustne narečne oblike (Mačkolje), napačne zveze (na Padričah), italijanske imenske oblike (v Čivaldu) in spačke brez konca in kraja. Njihov molk hoče biti kazen za moje življenjsko delo?

V slovenskem uvodu omenjate gostilno pri Treh drevesih, ki je stala na začetku ul. Romagna v Trstu in ki je že dolgo ni več. Ob

38. ZBOROVSKO TEKMOVANJE SEGHIZZI

V ZNAMENJU ŠTEVILNIH NOVOSTI

ROSSANA PALIAGA

V nedeljo, 11. julija, se je v videmskem gledališču Giovanni da Udine zaključilo 38. mednarodno zborovsko tekmovanje C.A. Seghizzi. Letošnja izvedba je potekala v znamenju raznih novosti: odmevna goriška manifestacija se je namreč razširila do Vidma ter je vsebovala tri nove kategorije in eno novo sekcijo. Prijavitelj se je 66 zborov iz 24 držav; organizatorji so morali skrbeti za preko 1.500 udeležencev.

Tekmovanje je potekalo v štirih krajih, in sicer na običajnem sedežu goriške UGG, v opatiji v Rožacu ter v avditoriju Zanon in v novem gledališču v Vidmu. Redni obiskovalci znane tekmovanja so negativno ali celo polemično sprejeli spremembo, za novo obzora pa je še prezgodaj, tako da je pomanjkanje poslušalcev postalo neprijeten leitmotiv v vseh kategorijah.

Zanimiva in bolj dobrodošla novost je bilo povezovanje goriškega društva Seghizzi z Zvezo zborovskih društev Furlanije-Juljske krajine USCI, ki je letos sodelovala pri prirejanju pevskega dogodka. V ta okvir je spadala tudi pobuda o simbolični prisotnosti skupine desetih dirigentov (po dva iz vsake pokrajine in dva predstavnika Zveze slovenskih kulturnih društev), ki so spremljali tekmovanje in kritično ocenjevali raven manifestacije.

Gorica je gostila otvoritveni koncert, ki je prav tako zazvenel v znamenju širšega sodelovanja med pokrajinami Furlanije-Juljske krajine. Nastopili so namreč združeni zbori iz Trsta, Gorice, Vidma in Pordenona, ki so skupaj s pianisti, solisti in tolkalci pod vodstvom dirigenta Andrea Giorgija izvedli Orffovo kantato *Carmina burana*.

V četrtek, 8. julija, sta bili na vrsti dve novi kategoriji: gregorijansko petje in otroški zbori. Tekmovalna kategorija gregorijanskega petja je vzbudila v opatiji v Rožacu zanimanje strokovnjakov, čeprav ji ni uspelo pokazati visoke kakovostne ravni. V avditoriju Zanon so zvečer na netekmovalni reviji nastopili italijanski otroški zbori.

tej so bile še druge v samem mestu in njegovem predmetu, ki so jih vodili slovenski gostilničarji in ki so dejansko bile prava zbirališča in tudi nekakšna središča izmenjave mnenj in kreiranja idej, vse skupaj pa je gotovo ustvarjalo zanimiv kulturni bumus, na katerem je vzkliko marsikaj koristnega, zanimivega in lepega. Danes je le malo takih gostiln in vse manj je slovenskih gostincev v mestu. Kakšne spomine imate na ta omizja in ali se vam ne zdi, da bi bila taka gostilniška srečanja še smiselna?

Ob kavarniških omizjih obstajajo tudi (in pri nas predvsem) gostilniška omizja. Sam spadam odločno k slednjim. Živijo samostojno, naravno življenje, nastajajo, trajajo in dotrajajo. Za človeka, ki živi sam in prebije večino dneva s knjigo v roki, pred računalnikom, pred notnim črtovjem in pri klavirju, je tako omizje hkrati prijeten odih in vadnica za ideje. Vesel sem, da mi ni treba samo nanizati spomine na omizje (v spominsko območje spada gotovo prvo omizje, na ljubljanskem Rožniku, ki me je sprejelo kot občasnega gosta: Dragotin Cvetko, Anton Slodnjak, Alfonz Gspan in še kdo), temveč da še živim kot aktiven omiznik.

Naslednjega dne je komisija ocenila napore kategoriji polifonije z zgodovinskim in z monografskim programom; tekmovalci so nastopili na prostornem odru gledališča Giovanni da Udine, ki je gotovo povzročil akustične težave marsikateri skupini pevcev. Čeprav je bilo število prijavljenih zborov veliko, ni nobeden prekoračil meje dobre priprave, tako da žirija ni podelila prvih nagrad. V soboto so nastopile vokalne skupine, ki so končno nudile poslušalcem nekaj primerov izvrstne pevske priprave. Zvečer je bila tradicionalna in zelo priljubljena revija ljudskega petja, v kateri vsak narod lahko prosto predstavi svoj pristnejši značaj s pestro izvedbo in lahko vsebuje uporabo narodnih noš in različnih koreografij. Isti večer je komisija podelila tudi vrsto posebnih nagrad in tako zaključila najbolj pričakovani in prestižni del tekmovanja.

Slovenija ni imela letos nobenega predstavnika; zamejstvo pa je zastopal Otroški zbor Fran Venturini od Domja. Nastopil je pod vodstvom Suzanne Žerjal v kategoriji otroških zborov B sekcije. Ta sekcija je novost za tekmovanje Seghizzi; vsebuje mešane, ženske, moške in otroške zборе, ki lahko prosto izberejo svoj program. Žirija ne ocenjuje s točkami, temveč enostavno označi raven skupine. Zbor, ki doseže najvišjo, se bo lahko prijavil v tekmovalne kategorije A sekcije naslednje leto. Če izključimo redke izjeme, B sekcija gotovo ni bila med najbolj posrečenimi izbirami organizacije svetovno cenjenega tekmovanja zaradi izredno nizke ravni udeležencev.

Zadnja novost je bila kategorija jazza in lahke glasbe, ki bi si v prihodnosti lahko zaslužila večjo pozornost.

Poskus prenovitve ustaljene tradicije je bil tvegan, a organizatorjem gre priznanje za resno delo, saj so s preprisanjem nosili breme eksperimentacije. Kritike so bile neizogibne; na osnovi razmišljanja o napakah in uspehih pa se bo lahko začelo novo obdobje v zgodovini tekmovanja Seghizzi.

GABROVICA PRI KOMNU / KD BRCE

ULIČNO GLEDALIŠČE NA KRAŠKEM TRGU

KLARA KRAPEŽ

Kulturno društvo Brce iz Gabrovice pri Komnu je konec prejšnjega tedna izvedlo že tretjo gledališko predstavo. Domačini, ki jih družijo ljubezen do pisane in govorne besede, delujejo pod vodstvom Sergeja Verča in Minu Kjuder, ki sta v tej prijazni kraški vasi našla domačnost.

Društvo Brce je mogoče uvrstiti v neke vrste "ulično" gledališče, saj je vsakoletna predstava odigrana na srednjem vaškem trgu pred cerkvijo, vsa potrebna scenografija in kostumi pa so delo amaterskih igralcev in drugih vaščanov. A to je le eden od vzrokov, da imajo gledališke uprizoritve še poseben čar. Lanskoletna igra *Štmčki v mineštri* je bila tako kot ena izmed sedmih najboljših predstav v Sloveniji uvrščena v program Festivala gledaliških skupin v Ljubljani, kar je seveda pomenilo posebno priznanje in nagrado požrtvovalnim udeležencem.

Zato niti ni presenetljivo, da so z letošnjo igro *Pa po lojtrci gor, pa po lojtrci dol*, ki so jo pripravili ob 140-letnici rojstva glasbenega etnologa dr. Karla Štreklja, skušali narediti še korak naprej. Ohranili pa so navezavo na domači kraj tudi z odigranimi prigodami iz človekovega vsakdanjika. Igralski ansambel ducatih Gabrovčanov in Gabrovčank je v prijetnem gledališkem večeru pred gledal-

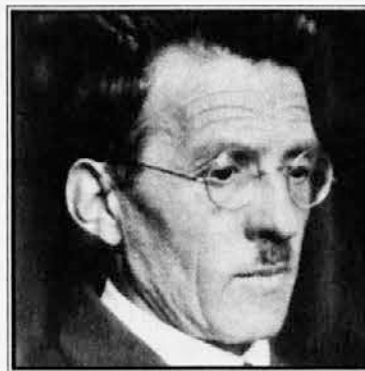
ci razprostrl številne prigode, nezgode, zaplete in razplete ljubezni - tega najmočnejšega, najslajšega, a tudi najbolj bolečega čustva. Fragmentarno oblikovano predstavo je okvirilo pripovedovanje Burkeža ob spremljavi harmonikarja. Najtežji del pa je seveda čakal igralce, ki so v uprizoritvah vsakdanjika preskakovali iz ene značajske vloge v drugo. Svojo nalogo so prav vsi odlično opravili, kar je bilo razvidno iz večkratnih aplavzov tudi med predstavo. Igra *Pa po lojtrci gor, pa po lojtrci dol* je z izredno energijo in voljo posameznikov izžarevala duha in voljo trdnih Kraševcev, gledalca pa tudi pripravila do tega, da je dobro uro popolnoma zbrano sledil posameznim igranim primerom. Tolikšno intenzivnost in zbranost je celo v profesionalnih gledaliških težko doseči, a sta očitno Sergej Verč in Minu Kjuder iz domačinov znala izvabiti najboljše gledališke talente, ki jih premorejo.

Prav zaradi tega je predstavo potrebno pohvaliti. Po stažu mlad gledališki ansambel, ki ob vseh obveznostih posameznikov v prostem času skuša besedo odigrati z izredno intenzivnostjo in predanostjo, je zgovorno dokazal, da je igralsko odraščal, obenem pa je ponudil tudi svojevrstno zagotovilo, da bomo tudi v prihodnje še videli dobre predstave. To pa je zares veliko več, kot če bi imeli na voljo razkošnejšo scenografijo in kostume. Še več takih večerov, Gabrovčani!

ZBORNİK O IVANU PREGLJU

Nova revija že kar nekaj časa izdaja izjemne zbornike, katerim je dala skupni naslov Interpretacije.

Pred kratkim je izšel zbornik, posvečen Ivanu Preglju, enemu najbolj samosvojih slovenskih pisateljev, ki se je rodil leta 1883, umrl pa leta 1960. Napisali smo, da je bil Ivan Pregelj samosvoj književnik predvsem zato, ker se je sicer res pojavil v slovenskem slovstvu najprej kot lirik z zbirko *Romantika*, a se je kaj kmalu posvetil pripovedništvu, v katerem je pustil nekaj biserov, ki jih lahko upravičeno uvrščamo v sam vrh slovenskega pripovedništva. Noveli *Matkova Tina*, *Thabiti kumi*, *romani Tolminci*, *Plebanus Joannes*, *Bogovec Jernej* so namreč tista izjemna dela, ki so Ivana Preglja upravičeno uvrstila med slovenske klasike, pa čeprav so predvsem po drugi svetovni vojni, ko je zavladalo t.i. obdobje socialnega in socialističnega realizma, Pregljevo delo omalovaževali in zavračali, kot je pravilno napisal na zavihku knjige Marjan Dolgan, ki v nadaljevanju piše: "Kako pomembne dosežke vsebuje (Pregljeva literatura, op. ured.), je postalo spet očitno po letu 1960, ko mu je začela posvečati zaslužno pozornost literarna zgodovina. Ta zbornik v zbirki *Interpretacije* osvetljuje vidike Pregljevega opusa, ki so bili doslej premalo upoštevani, hkrati pa želi poudariti trajno vrednost Pregljevih najboljših del."

Zbornik esejev o Ivanu Preglju je gotovo izjemen prispevek za boljše poznavanje tega velikega slovenskega pisatelja, saj je v njem poleg velikega števila študij objavljena tudi bogata bibliografija o avtorju in njegovih delih in tudi veliko fotografskega gradiva.

Za nas pa bo gotovo zelo zanimiva študija prof. Lojzke Bratuž, ki je napisala esej o pogledih nadškofa Frančiška Borgije Sedeja na Pregljevo pripovedništvo. Prav tako pa je dr. Branko Marušič v zbornik napisal študijo z naslovom *O Pregljevi podobi zdravnika dr. Antona Muznika*, teolog dr. Ciril Sorč pa zanimivo študijo z naslovom *Pregljevi duhovniki in njihov Bog*, Rudi Koncilija pa esej z naslovom *Vest kot prizorišče verskega izkustva v romanu Plebanus Joannes*.

V zbornik pa so svoje prispevke dali še pisateljeva hčerka Bazilija Pregelj, France Koblar, Mirko Kambič, Janez Dolenc, Boris A. Novak, Miran Hladnik, France Pibernik, Edvard Kovač, Hermina Jug-Kranjec, Denis Poniž, Joža Mahnič, Majda Merše, Andreja Žele, Milček Komelj, Ana Koblar-Horetzky, Mihael Glavan, Marjan Dolgan in Martin Grum, ki je pripravil zares zajetno bibliografijo Ivana Preglja.

JUN

KRAŠKI DOMOVI

Izšla je dvojna številka revije Kras, za april-maj. Prvzaprav gre za kar obsežen monotemski zbornik na sedemdesetih, s številnimi fotografijami opremljenih straneh.

V tej številki revije so namreč objavljeni referati in diskusijski posegi, ki so bili podani na okrogli mizi 11. decembra lani v hotelu Maestoso v Lipici. Tedaj so na pobudo revije Kras in fakultete za arhitekturo ljubljanske univerze številni strokovnjaki razpravljali na temo: *Zakaj izgineva kraška avtentična arhitektura*.

Tema je seveda izredno zanimiva in smo zanj zelo občutljivi vsi prebivalci, občudovalci in obiskovalci Krasa. Naj se mi ne šteje za greh, če trdim, da so bili na Krasu živeči ljudje, ki so ga vendar doslej ohranjali v svoji sedanji podobi, včasih manj do vzmetni za ohranjanje pristne podobe predvsem starih kraških domačij. Videli smo lahko namreč že mnoge, s pretirano modernizacijsko vneto obnovljene kraške hiše, ki s tipično kraško arhitekturo nimajo nič več skupnega. Tako smo že videli v kraških vaseh hiše, ki bi lahko stale le v furlanski ravnini. To pa predvsem zato, ker je lažje, in seveda cenejše podreti staro kamnito hišo in jo nadomestiti z novo železobetonsko strukturo s kovinskimi oken-skimi okvirji in plastičnimi roletami. Izgovor pa je, da ti pri obnovitvenih stroških za staro hišo nihče ne pomaga.

Že naslovno stran te številke revije krasi podoba kraške domačije, ki je bila tako obnovljena, da je ohranila vse elemente tipične kraške domačije in gotovo tudi njena notranjost odgovarja zahtevam sodobne bivanjske kulture. To je primer, ki ga velja posnemati.

Na simpoziju so si, glede kraške arhitekture, uvodoma zastavili sedem vprašanj, na katera so potem poskušali poiskati odgovore. Vprašanja so:

Kaj je značilno za avtentično kraško arhitekturo, kaj za avtentično kraška naselja? Kako obnavljati kraške domove v skladu s sodobnimi bivanjskimi potrebami in veljavnimi zakonskimi predpisi? Kakšne so odgovornosti lastnikov objektov, arhitektov, gradbenikov, urbanistov in pristojnih krajevnih oblasti? Kakšne so dosedanje izkušnje prizadetih oseb? Kako naj država zaradi nacionalnih interesov gmotno podpira in spodbuja prenovo in ohranjanje avtentične kraške arhitekture? K temu lahko dodamo še, da tudi Evropska skupnost nudi določena sredstva v okviru programa Phare, ki jih lahko koristijo tudi na Krasu.

Uvodno poročilo je na simpoziju podal prorektor ljubljanske univerze, prof. Peter Fister, ki je obrazložil lapidarno trditev: z izgubo kraške arhitekture bi izgubili tudi Kras. Ob koncu dobrega ducata referatov in številnih diskusijskih posegov je profesor Fister tudi združil ugotovitve in odgovore na začetnih sedem vprašanj.

V monografskem zvezku revije je tudi mnogo fotografij tipičnih starih kraških objektov, ob teh pa tudi slike lepo obnovljenih in tudi nekaterih, žal tipično kraškemu okolju neprilagojenih obnovljenih poslopj. Uvodni prispevek je napisal Dušan Rebolj, direktor revije. Pogovoru s slovenskim ministrom za evropske zadeve Igorjem Bavčarjem je dal pomenljiv naslov: *Združujoči Evropi lahko ponudimo okolje, kakršno sama lahko uživa le še redkokje*.

Ker je Kras enoten življenjski, bivanjski in kulturni prostor ne glede na državno mejo, ki poteka na njem, in ker se tako zasebniki kot tudi krajevne uprave naših kraških vasi in občin ukvarjajo s problematiko obnove kraških hiš in zaselkov, mislim, da je v tej številki revije Kras objavljeno gradivo tudi za nas zelo zanimivo.

RAFKO DOLHAR

PODLISTEK

SKOZI VISOKE TURE DO TRSTA (1)

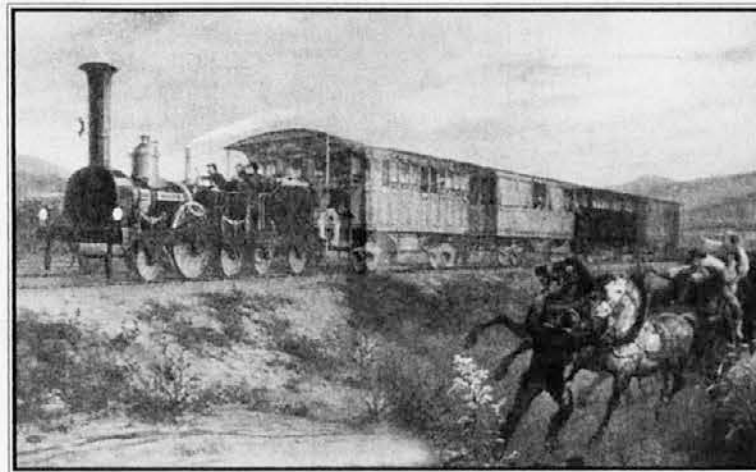
FRAN ŠUKLJE

PODLISTEK, KI GA ZAČENJAMO OBJAVLJATI V TEJ ŠTEVILKI, JE EDEN OD MNOGIH ZAPISOV FRANA ŠUKLJETA, POLITIKA IN ZGODOVINARJA, KI SE JE RODIL LETA 1849 V NOVEM MESTU IN JE BIL OD LETA 1908 DO LETA 1911 PREDZADNJI KRANJSKI DEŽELNI GLAVAR. ZARADI SOČNEGA IN S PLEMENITIM NADIHOM PRETEKLOSTI OBARVANEGA SLOVENSKEGA JEZIKA OBJAVLJAMO ZAPIS TAKŠNEGA, KAKRŠEN JE NASTAL IN IZŠEL V KNJIGI "SODOBNIKI - MALI IN VELIKI" PRI ZALOŽBI SATURA LETA 1933.

Neko stvar bo moral priznati vsak količkaj objektivni človek: baš v zadnjem stoletju svojega obstanka je od strankarske strasti razjedena umirajoča Avstrija izvršila velika tehnična podjetja, po katerih se da soditi, koliko imanentne sile je še bilo v tem zgodovinskem organizmu. To velja v prvi vrsti o tako zvani Turski železnici, katera vede iz postaje Schwarzacha na Solnograškem mimo Gasteinskih Toplic skozi veliki predor pri Böcksteinu, dalje skozi Koroško in Karavanke na Jesenice in mimo Blejskega jezera in skozi Bohinj po predoru v Bačo in končno skozi dolino Soče in čez Kraško visoko planoto do Trsta. Velikansko delo, znamenito zlasti v gospodarskem oziru! Konstatiram, da sem bil osebno navzoč pri otvoritvi železnice, katera se je vršila v treh odstavkih. L. 1905. se je otvoril v prisotnosti cesarja Franca Jožefa prvi del od Schwarzacha do Gasteina, l. 1906. nadaljevanje iz Badgasteina preko Beljaka do Področice in odtod v Celovec, l. 1907, pa končni odstavek od Jesenic do Trsta. Drage volje priznavam, da sem se kaj rad u-

deleževal železniških otvoritev. To je bil zame poseben užitek. In kako tudi ne! Pri takih prilikah je vse nekako praznično navdahnjeno. Vse je veselo razpoloženo, prebivalstvo se kar utaplja v sladke sanje o velikem gospodarskem razvoju; z eno besedo: nemoten praznik je človeškega dela!

Otvoritve vseh oddelkov Turske železnice sem se udeleževal kot član železniškega odseka. Od slovenskih poslancev je bil z menoj še kolega dr. Šusteršič, ki je bil takisto član železniškega odseka. Vožnja se je pričela na zapadnem kolodvoru na Dunaju, tam se je zbrala sijajna družba povabljenec. Peljali smo se s separatnim vlakom, sestavljenim iz samih spalnih vagonov prvega razreda. Cesar sam se je peljal do Schwarzacha z dvornim vlakom, od Schwarzacha naprej sta se združila oba vlaka. Med vožnjo se mi dostavi pismo v zaprti kuverti, opremljeno z znameniti najvišjega dvornega urada. Odprem ga ter berem, da me je "Njegovo Veličanstvo izvolilo pozvati k razgovoru na postaji v Schwarzachu". Tja smo prišli približno ob sedmih zjutraj, takoj smo se podali na odkazano mesto, kjer so nas postavili tako, da smo tisti, ki smo bili poklicani na razgovor, stali v prvi vrsti, za nami pa drugi gospodje, katerih ta čast ni bila doletela. Razvrščeni smo bili tako, da so na skrajnem levem krilu stali državni poslanci iz vojvodine Salzburške, potem so prišli na vrsto koroški poslanci, s Kranjskega jaz itd. Neposredno za menoj v drugi vrsti je stal dr. Šusteršič. Omenjam, da so se take procedure vršile z največjo točnostjo in hitrostjo. Cesarjeva vprašanja so bila vedno skrbno pripravljena, zelo kratka in precizna. Kratak od-

govor in reč je bila za posameznika pri kraju!

Jaz sem bil v vrsti menda četrti. Slišal sem, da so se vsa cesarska vprašanja tikala vedno le železnične proge in gospodarskih posledic te železnične zgradbe. Mislim sem tedaj, da bo hotel cesar tudi z menoj govoriti o istem predmetu in sem bil že prikril odgovor tako, da bom pri tej priliki upletel tudi absolutno potrebo, da se sedaj Turska železnica tudi direktno zveže s podaljšanjem dolenske proge do hrvaškega železniškega omrežja. Debelo sem torej gledal, ko me cesar, pristopivši k meni, s kratkim poklonom naenkrat vpraša: "No, sedaj bo pa menda že enkrat konec obstrukcije v kranjskem deželnem zboru?" Bil sem v največji zadregi. Kaj storiti? Ako odgovorim, da bo obstrukcije v kranjski deželni sobani takoj konec, kakor hitro se odstrani pri naši stranki osovraženi deželni predsednik baron Hein, je bilo gotovo, da mi cesar Franc Jožef očitno pred tako mnogoštevilnim občinstvom pokaže svojo najhujšo nemilost. Ako se pa uklonim njegovi volji ter izrazim svoje prepričanje, da se ustavi cesarju tako zopma obstrukcija, potem sem moral biti uverjen, da me dr. Šusteršič kot načelnik Slovenske ljudske stranke po njemu pristopnih glasilih na kosce raztrga ter mi kot škodljivcu stankinih interesov nabavi ce-

lo vrsto sočnatih nezaupnic. Na noben način prijetna situacija! Ali k sreči sem si znal pomagati. Poklon cesarju, potem se vzravnam ter hladnokrvno odgovorim: "Veličanstvo! Usojam se, najvdaneje javiti, da že od l. 1895. nisem več član kranjskega deželnega zbora." Očividno se je enkrat izjemoma pripetila pomota dotičnemu kabinetnemu tajniku, kateremu je bila poverjena sestava vprašanj; bil sem pač že tako zvezan s kranjsko deželo, da si me je mogel predstavljati le kot deželnega poslanca. Franc Jožef je za trenotek obstal. Vidno je iskal predmeta novemu vprašanju; ker pa ni takoj dobil primerne, je zopet malo pokimal z glavo in šel naprej k mojemu sosedu. Ko je bil "cercle" pri kraju, mi poreče Šusteršič: "Vi ste le vražji lisjak, da ste se tako srečno rešili iz te grde zagate!"

Vožnja do Badgasteina je res romantična in iz železnice se nudijo popotniku najlepši prizori. Dolina dokaj ozka, globoko pod železnico šumeča Gasteiner Ache, na drugem obrežju državna cesta. In kaj se pomiče po njej?! Glej, stara poštna kočija, postiljon na njej, v gala-uniformi, vozi zadnjikrat po tej progi ter na rog trobi poslovilno pesem. Originalna misel, ki parabolično kaže ločitev novega veka od starih običajev!

USPEŠEN LETNIK SKAVTSKEGA GLASILA

ZANIMIVA ZADNJA ŠTEVILKA 28. LETNIKA JAMBORA

Pred kratkim je izšla še zadnja, 8. številka 28. letnika Jambora, glasila slovenskih zamejskih skavtov in skavtlinj.

Številka že napoveduje letošnje tabore. Sicer pa je vsebinsko zelo bogata, in to predvsem zaradi nekaterih res kakovostnih sestavkov. V zvezi z debato o verskih vprašanjih, ki se je v obliki pisma razvila na straneh prejšnjih števk skavtskega glasila, se je tokrat oglasil duhovni vodja skavtov g. Tone Bedenčič. Pa tudi v tej številki sta dve pismi kar precej polemični.

Kratka duhovna misel Svoje glavega kondorja je res izrazito duhovna. Izhodišče zanjo je pesem *Odprl sem okno* Antona Vodnika (1901-1965).

Med drugimi sestavki velja vsekakor omeniti izčrpen prikaz gibanja New Age, ki ga je po knjigi *New Age e fede cristiana* (New Age in krščanska vera) španskega dominikanskega duhovnika Dieza pripravil Svojevrstni kondor.

Številka prinaša še polno drugih zanimivih in priložnostnih sestavkov in, kot rečeno, zaključuje nadvse uspešen letnik.

(MAB)

DRŽAVNI IZPITI SE BLIŽAJO KONCU

TUDI NA NAŠIH ŠOLAH SO PADLE PRVE STOTICE

Večina letošnjih maturantov na slovenskih višjih šolah si je že oddahnila, saj je z uspehom opravila državni izpit, kot se sedaj reče maturi oz. zrelostnemu izpitu. Klasični in pedagoški licej ter trgovski in poklicni zavod so že zaključili izpite in objavili izide, na znanstvenem liceju pa bodo to storili v kratkem.

FOTO KRONA

Prve izide letošnjega državnega izpita so objavili v petek, 9. julija, in sicer na **poklicnem zavodu Jožef Stefan**. Izpitna komisija, ki ji je predsedoval prof. Tomaž Simčič, je pozitivno ocenila vseh 20 kandidatov, ki so tako izdelali. Ravno na "strokovni" pa je padla tudi prva stotica. Prejela jo je *Breda Businelli*, ki je obiskovala smer za kemijsko-biološke tehnike. Drugima dvema dijakoma zavoda Stefan pa je le za las ušla najvišja ocena: gre za Andreja Sossija, ki je obiskoval smer za tehnike elektronskih industrij in ki je na maturi prejel 97 točk, in za Marka Puntarja, ki je obis-

koval smer za tehnike mehan- skih industrij in ki je prejel 98 točk.

V soboto, 10. junija, pa so objavili izide na klasičnem liceju France Prešeren, na pedagoškem liceju Anton Martin Slomšek in na trgovskem zavodu Žiga Zois ter na njegovem oddelku za geometre. Na **klasičnem in pedagoškem liceju** je skupni izpitni komisiji predsedoval prof. Robert Petaros, državni izpit pa so uspešno opravili vsi dijaki. Stotico je prejela *Lara Komar*, visoke ocene pa so prejele tudi Ivana Sossa (95 točk), Mitja Tretjak (94) in Jasna Simčič (92). Na **pedagoškem liceju**

Slomšek so vsi kandidati, razen enega, izdelali. Tudi tu je padla stotica: prejela jo je *Jasna Tuta*, ki sta se ji precej približali še Karol Hrovatin z 98 točkami in Maša Pregarc s 96 točkami.

Na **trgovskem zavodu Zois** in na **oddelku za geometre** je maturitetni komisiji predsedoval prof. Vladimir Šturm. Izdelalo je 25 kandidatov, šest dijakov pa ni bilo uspešnih. Tudi na "trgovski" so podelili stotico, in sicer *Igorju Rebuli*. Zelo dobre ocene so prejele še Silvia Carboni (97 točk), Tanja Sossi (96) in Martina Canziani (93).

SLOVENSKA PROSVETA IN MOSP

V BAZOVICI BO V MESECU JULIJU POLETNI CENTER PIKAPOLONICA

Center v organizaciji Slovenske prosvete in MOSP-a cilja na kakovost programa in osebja. Namen je prirediti poletni center, ki bi zadostil potrebam staršev in še posebej potrebam samih otrok.

Mislimo, da so dejavnosti, namenjene otrokom v letih razvoja, zelo pomembne. Pomagati hočemo otrokom rasti in se razvijati s pomočjo primernih in dobro načrtovanih aktivnosti. V centru bodo prav zaradi tega delali študentje, ki končujejo fakulteto vzgojnih ved. Govorimo o bodočih profesionalnih vzgojiteljih in pedagogih, ki imajo za sabo že mnogo znanja in izkušenj in ki lahko dosti naredijo za naše otroke.

Poletni center bo v otroškem vrtcu v Bazovici, ul. Gruden 34, od 19. do 30. julija, razen v soboto in nedeljo. Otroci bodo razdeljeni v starostne skupine, v katerih bo na vsakih šest otrok po en vzgojitelj. Prvi teden se bo-

do približali življenju na kmetiji. Poleg raznih dejavnosti si bodo ogledali kmetijo in kobilarno, kjer bodo otroci lahko prišli v stik z živalmi, v sirarni pa bodo spoznali, kako pridobimo sir in druge mlečne izdelke. Drugi teden bo namenjen približevanju naravi, kjer bodo preko iger v okolju spoznali gozdni in podzemeljski svet. Predviden je tudi ogled astronomskega observatorija. Poleg tega bodo imeli udeleženci veliko delavnic, bazen, nastop čarodeja...

Otroke lahko starši pripeljejo vsak dan med 8. in 9. uro in jih odpeljejo med 16. in 17. uro. Za otroke bodo poskrbljene jutranja malica, kosilo in popoldanska malica.

Za podrobnejše informacije in prijave se lahko obrnete na urad Slovenske prosvete, ul. Donizetti 3, vsak dan od ponedeljka do petka, od 9. do 17. ure, tel. 040 370846.

FS

DRUGA IZVEDBA POBUDE

V SEPTEMBRU BODO DNEVI ORGEL V ISTRI

V soboto, 3. julija, so na tržaškem županstvu predstavili drugo izvedbo pobude *Dnevi orgel v Istri*, ki bo potekala od 14. do 19. septembra zlasti v Umagu, a tudi v Portorožu in drugih krajih hrvaške Istre.

Istrski orgelski dnevi se ukvirajo v niz pobud z naslovom *Euro-Mediterraneo Culture dei Mari* oz. *Kultura Mediterana*, kot je ta niz poznan na Hrvaškem. Potekali pa bodo tudi v sklopu sporazumov o kulturnem sodelovanju med občinama Trst

in Umag. V sklopu Dnevov orgel bodo stekli koncerti, posveti, razstave in delovna srečanja, ki se jih bodo udeležili predstavniki iz Hrvaške, Slovenije, Italije, Nemčije, Avstrije in Francije. Med cilji te pobude naj naštejemo ambicijo prirediteljev, da se s časom spremenijo v pomemben mednarodni festival orgelske glasbe, pa tudi izmenjavo informacij in raziskovalno dejavnost, s pomočjo katerih naj pride do ponovnega ovrednotenja orgel.

NEW SWING QUARTET V MAVHINJAH

DOŽIVET KONCERT ČRNSKE DUHOVNE GLASBE NA ČUDOVITEM TRGU KRAŠKE VASI

FOTO KRONA

Devinsko-nabrežinska občinska uprava je v sredo, 7. julija, ob podpori Zadrugne kraške banke in Tržaške hranilnice ter v sodelovanju z domačim društvom Cerovlje-Mavhinje poskrbela za lep in doživet glasbeni večer, ki je potekal na trgu v Mavhinhah.

Pred množico, ki se je zbrala v sredo zvečer na mavhinhinskem trgu, kjer se je le nekaj dni prej zaključil tretji fe-

stival amaterskih gledališč, je namreč nastopil sloviti in priljubljeni New Swing Quartet iz Ljubljane. Občinstvu se je predstavil s koncertnim sporedom, ki je vseboval izbor črnskih duhovnih pesmi, ki jih znameniti ljubljanski kvartet izvaja že več kot trideset let.

Dare Hering, Oto Pestner, Tomaž Kozlevčar in Marjan Petan so ob spremljavi instrumentalnega ansambla zapeli vrsto znanih gospelov in spi-

ritualov. Tako so poslušalci prisluhnili izvedbi skladb, kot so npr. *Every time I feel the spirit*, *Precious memories*, *Swing low, sweet Chariot*, *Crying in the chapel*, *In my hour of darkness*, *Joshua fit the battle of Jericho*, *Sixteen tons* in druge, na koncu pa za dodatek še *Oh, when the saints go marchin'*.

Čeprav se je marsikomu zdelo, da gre bolj za "rutinski" nastop ljubljanskih pevcev, je

TUDI V TRSTU PREDSTAVILI POBUDO INTERPOSTA

V torek, 13. julija, so tudi v Trstu, in sicer v konferenčni dvorani družbe INPS, predstavili nov servis italijanske poštne službe. Gre za tako imenovano pobudo *InterPosta*, ki sloni na uporabi elektronske pošte oz. interneta. Njeno delovanje je na video-tiskovni konferenci orisal pooblaščen upravitelj italijanske poštne službe Corrado Passera.

InterPosta je, kot pravijo sami pobudniki, proizvod "hibridne elektronske pošte". Pošiljatelj lahko iz kateregakoli kraja na svetu pošlje v Italijo pismo po internetu ali elektronski pošti, četudi prejemnik ni priključen na internetno mrežo. Tako lahko napišemo besedilo, dolgo največ dve strani, se registriramo in napišemo tudi naslov prejemnika (le-tega lahko vključimo v osebni elektronski seznam). Ko odpošljemo pismo, prejmejo le-tega v poštne uradu, ki je najbližji kraju, kjer prebiva prejemnik. Tam pismo natisnejo, spravijo v ovojnico in nesejo prejemniku. Če do prejema ne pride, pošiljatelj obvestijo po elektronski pošti. Cena za pismo, dolgo do dveh strani, je 1.950 lir. Predvideni so tudi abonmaji: za deset pisem plačamo 19.500 lir, za sto pisem pa 185.000 lir. Plača se s kreditno kartico.

bilo za res številno občinstvo, ki je napolnilo mavhinhinjski trg (vstop je bil brezplačen), to pravo doživetje. Zlasti v drugem delu so poslušalci nagradili nastopajoče z živahnim ploskanjem, s katerim so na koncu izsilili še omenjeni dodatek. Majhno črno piko pa si zasluži občasno prevajanje v italijanščino, ki se ga je lotil Tomaž Kozlevčar in ki je izzvalo sproščen smeh udeležencev koncerta.

Res doživet večer v čudovitem okolju kraške vasi torej. Devinsko-nabrežinska občina (na sredinem koncertu je prisotne pozdravila odbornica za kulturo Mariza Škerk Kosmina) pa je za petek, 9. julija, načrtovala nastop skupine Gruppo emiliano musica popolare v Sosljanskem zalivu, ki pa je žal odpadel zaradi slabega vremena. Šlo je za koncert v okviru mednarodnega festivala etnične glasbe in novih teženj Folkfest '99. V ta festival, ki poteka v različnih krajih dežele Furlanije-Juljske krajine, Istre in Koroske in na katerem nastopajo tudi nekateri izmed najpomembnejših umetnikov mednarodne ljudske glasbe, se je vključila tudi občina Devin-Nabrežina, ki je petkov koncert načrtovala v sodelovanju s podjetjem IGM in kulturnim združenjem Folkgiornale.

CIRILMETODOVA NEDELJA NA VEJNI

VERNIKI IN DUŠNI PASTIRJI SO TEMELJI CERKVE

MATJAŽ RUSTJA

Združeni zbori ZCPZ pod vodstvom Edija Raceta so na visokem koru pod veličastnimi orglami (igral je Tomaž Simič) pozdravili procesijo jubilarov, narodnih noš in skavtov, ki so stopali za zastavo sv. Cirila in Metoda in Matere Božje. Pred oltarno mizo je novomašnika in zlatomašnike pozdravila domačinka in načelnica tržaških skavtov in skavtinj Matejka Bukavec: "G. novomašnik Lorenzo Magarelli, da bi Gospodu še bolj služili, ste se naučili slovenskega jezika. Hvaležni smo vam, da ste se odločili za to pot, in Bog naj spremlja vse vaše delo in vaš trud, ki ga boste vlagali pri svojem nelehkem poklicu tudi med slovenskimi verniki." Tako pa zlatomašnikom: "Bog daj, da bi Božja beseda, ki ste jo z leti posejali na Gospodovih njivah, še in še rojevala. Vaš trud ni bil zaman in verniki se vam iz srca zahvaljujemo, vsem skupaj pa vam kličemo še na mnoga leta." Vse zlatomašnike je posvetil 29. junija 1949 v ljubljanski stolnici škof Anton Vovk. Za Cerkev na Slovenskem so bila to zelo težka leta. G. Franc Govekar, doma nad Idrjijo (Gore), je župnikoval v Zavratu in Ledinah pri Idrjiji, nato pri Sv. Luciji na Mostu (postal je dekan toliminske dekanije), od 1995. leta pa je duhovni pomočnik v Dornberku na Vipavskem. G. Rado Šonc, doma iz Tomaja na Krasu, je služil Gospodu na Primorskem v Avberju, Štjaku, pri Kozini in v Postojni, nato v Podgradu in Starodu, pa še v Srbiji in na Hrvaškem. Od leta 1969 je župnik v Medani (upravlja tudi Vipolže) v Goriških Brdih. Tr-

Kisli nedeljski popoldan, 11. julija, je pospremlil lepo število vernikov v Marijino svetišče na Vejni. Ob pol šestih se je namreč pričela slovesna mašna daritev, s katero verniki iz Primorske in mašniki jubilarji pojejo hvalnico Bogu v večni hvaležnosti za vse dano in v upanju na dolgo zemeljsko poslanstvo. Verniki in dušni pastirji pa se v molitvah spominjajo tudi svetih bratov Cirila in Metoda, zavetnikov krščanske edinosti.

žaškega zlatomašnika, rojenega v Sv. Antonu pri Kopru, g. Dušana Jakomina, pa vsi dobro poznamo bodisi zaradi službovanja v Šklednju bodisi zaradi dela na prosvetnem in kulturnem področju. Somaševali so še g. Franc Husu, doma s Proseka, že nekaj let zlatomašnik, živeč v Rimu, g. Marij Gerdol, škofov vikar g. Franc Vončina in duša srečanja g. Angel Kosmač.

Maševal je g. Govekar, ki je v uvodnih besedah počastil neprecenljivo delo svetih bratov Cirila in Metoda, moč katerih je uvidel tudi Anton Martin Slomšek, prvi slovenski svetnik, ki ga bo papež razglasil 19. septembra letos. V nagovoru bo Božji besedi pa se je g. Govekar dotaknil dveh temeljev Cerkev: najprej vernikov, ki so na "strelni črti" Cerkev. Z njimi poganja krščanstvo korenine v družbi, predpostavka vsega tega pa je seveda primerno mesto vere v družinah, kjer so žive plodne vrednote krščanstva in naroda. Drugi temelj pa so seveda dušni pastirji, nasledniki apostolov, za katere moramo verniki prositi in moliti. Molitev je začetek vsega, ki vodi tudi do svetlejšje zarje edinosti in miru v tretjem tisočletju krščanstva. Pred stiskom roke v znamenje miru je spregovoril g. Šonc in poudaril, da je mir mogoč le v resnici in

še takrat nas bo resnica osvobodila. Navezujoč se na spravo v slovenskem narodu, je dejal, da bo le-ta možna, ko bodo imeli svojci žrtev mrtvaški list in bi tako bila priznana krivda. Vsem prisotnim je podelil blagoslov novomašnik g. Magarelli. Verniki

so se nato v procesiji združili pri oltarju sv. Cirila in Metoda, kjer jih je nagovoril g. Kosmač ob prazniku krščanske edinosti in dveh mejnikov. Zadnjič so se verniki srečali na Vejni v tem stoletju, ki je videlo toliko grozot in upanj. In zadnjič so se srečali v tem tisočletju. Papež Janez Pavel II. je postavil sveta brata za sozavetnika Evrope in tudi nova Evropa potrebuje novega duha, Boga samega, tako kot je pred 1.100 leti potrebovala temelje krščanstva za pravilno rast in jih je našla tudi pri sv. Cirilu in Metodu. Graditi pa moramo tudi most med vzhodom in zahodom na stebrih vere in kulture: nova pomlad narodov in Cerkev, morda že v prihodnjem letu, ko bo novo stoletje in novo tisočletje.

V MESECU AVGUSTU ZA ŽENE IN DEKLETA

TRADICIONALNE DUHOVNE VAJE V DOMU BLAGROV

Iz tega Doma vabi Bog te dni, še posebej naše žene in dekleta, na duhovno osvežitev. V miru in zbranosti se mu je lažje približati, poslušati in premišljevat njegovo besedo ter se z njim pogovarjati. Dnevi take duhovne osvežitve bodo v torek, sredo in četrtek, 17., 18. in 19. avgusta. Prija-

vite se lahko na telefonski številki: 040 299409 in 040 220332.

Jezus se je vsako toliko umikal v samoto in se tam, tudi celo noč, pogovarjal s svojim Očetom. Isto je priporočal tudi apostolom in priporočila še danes tudi nam.

OBVESTILA

SLOVENSKO STALNO gledališče razpisuje Abonma za sezono 1999-2000 ponovno v Kulturnem domu (predvpis). Dosedanji abonenti lahko potrdijo svoj sedež, novi abonenti lahko vpišejo abonma za sezono 1999-2000 do 15. julija pri blagajni Kulturnega doma, ul. Petronio 4. Gledališka blagajna bo v času vpisa odprta od ponedeljka do petka od 10. do 14. ure. Vse informacije dobite na telefonski številki 040 362542. Vsi, ki bodo izbrali poletni čas vpisa, si bodo lahko ogledali brezplačno eno od predstav izven abonmaja. Jesenski čas vpisa bo potekal od 15. do 30. septembra ter od 11. oktobra dalje.

SEKCIJA SLOVENSKE skupnosti za Devin-Nabrežino bo priredila v petek, 16. julija, ob 20.30 v prostorih bivšega otroškega vrtca v Šempolaju srečanje z občani o najnovejših smernicah regulacijskega načrta devinsko-nabrežinske občine. Vljudno vabljeni.

MOSPOBVEŠČA, da so na razpolago informacije o poletnem tednu za mlade Izola 99 (organizira ZKS). Od 25. julija do 1. avgusta v Izoli. Program: športni del (plavanje, športne igre, plesne vaje), družabni del (plesni večeri, družabni večeri, izlet), izobraževalni del (predavanja in pogovori v skupinah o odnosih med fanti in dekleti in o človekovih pravicah, ustvarjalna delavnica) in duhovni del (aktivno krščansko življenje). Cena vključuje polni penzion, nočitve (skupna ležišča), enodnevni izlet, plesne vaje, material za ustvarjalno delavnico. Informacije in prijave: MOSP, Ul. Donizetti 3, Trst, tel. št. 040 370846, od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure.

MOSPOBVEŠČA, da so na razpolago informacije o potovanju Španija '99 - Od Katalonije do Galicije (organizira ZKS). Od 30. 7. do 10. 8. Končni cilj potovanja: Santiago de Compostela in udeležba na mednarodnem srečanju mladih, ki bo potekalo v duhu svetovnega dneva mladih. Na poti: ogled Barcelone, Madrida in Lurda. Cena vključuje prevoz z avtobusom in štiri polpenzije. Informacije in prijave: MOSP, ul. Donizetti 3, Trst, tel. št. 040 370846, od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure.

PRAZNIK KARMELSKE Matere Božje na Greti bo od petka,

16., do nedelje, 18. julija. V petek, 16. julija, bo ob 18.30 slovesna maša. V nedeljo, 18. julija, bo ob 19. uri slovesna procesija po Greti, ki ji bo sledil koncert godbe Refolo. Na notranjem župnijskem dvorišču pa bo ljudski praznik z glasbo, dobro založenimi kioski in dobrodelnim srečolovom. V petek, 16., in soboto, 17. julija, bo ljudski praznik od 17. do 23. ure, v nedeljo, 18. julija, pa od 20. do 23. ure.

DUHOVNEVAJE za žene in dekleta bodo tudi letos, kot že vrsto let, v Domu blagrov. Začele se bodo v torek, 17. avgusta, ob 9. uri, končale pa v četrtek, 19. avgusta, ob 18. uri. Vodil jih bo jezuitski pater Franc Cerar. Prijave sprejemata tel. št. 040 299409 in 040 220332.

ROMANJE NA grob p. Marka iz Aviana. Do 20. julija je še čas za vpis na medškofijsko romanje treh Benečij na Dunaj na grob p. Marka iz Aviana ob 300-letnici njegove smrti. Romanje bo potekalo od 11. do 13. septembra, cena pa znaša 440.000 lir (udeleženci bodo nastanjeni v hotelu s tremi zvezdicami). V nedeljo, 12. septembra, se bodo romarji tudi spomnili na isti dan leta 1683, ko je p. Marko igral bistveno vlogo v odločilni bitki proti Turkom. Informacije in program romanja dobite na uradu za romanja tržaške škofije, ul. Cavana 15, tel. št. 040 3185475, fax 040 302336, z urnikom od ponedeljka do petka od 8.30 do 12.30.

PRODAJAM LEPO poročno obleko z dolgimi rokavi, plahto iz volne merinos in štiri blazine. Zanimati naj telefonirajo na številko 040 830440.

ČESTITKE

V torek, 13. julija, je na ekonomski fakulteti v Trstu iz statistike in aktuarskih ved uspešno diplomiral **ANDREJ MAVER**. Na pravni fakulteti je isti dan diplomiral tudi **JANEZ BERDON**. Številnim izrazom čestitk se pridružuje tudi Novi glas.

DAROVI

OB STOLETNICI rojstva pokojnih staršev poklanjata Severina in Ivan Buzečan 50.000 lir za Marijin dom pri Sv. Ivanu in 50.000 lir za cerkveni pevski zbor od Sv. Iva-na v Trstu.

TEŽAVE ZARADI MUHASTEGA VREMENA

POLETJE, ČAS SPROSTITVE IN VESELIC, A TUDI OBLETNIC

Muhasto vreme z obilnim dežjem je konec prejšnjega tedna kar lepo zagodlo organizatorjem raznih kulturnih in zabavnih prireditev, ki so

morale potekati v petek, soboto in nedeljo. Poročali smo že o odpadlem koncertu v Selslanu, kjer bi v okviru festivala Folkfest bila morala na-

stopiti skupina Gruppo emiliano musica popolare, a prizadelo je tudi organizatorje drugih prireditev, ki so ali odpadle ali pa so bile okrnjene.

V tem času potekajo v Prebenegu razne prireditve ob 20-letnici domačega društva Jože Rapotec. Napovedan je bil koncert skupine Šukar, ki pa je ravno tako odpadel zaradi slabega vremena. Le-to pa ni preprečilo odprtja fotografske razstave v prebeneški srenjski hiši ob prisotnosti dolinskega župana Borisa Pangerca. Razstavljeni so bila dela udeležencev natečaja *Podobe v Prebenegu*, ki ga je društvo Rapotec priredilo ravno ob 20-letnici. Praznovanje je doseglo svoj vrhunec v nedeljo, 11. julija, ko so v prebeneškem parku nastopili nabrežinska godba in folklorna skupina Mandrač iz Kopra, v večernih urah pa je bil ples.

Ljub nestalnemu vremenu na je bilo veselo tudi drugod. V Repnu so dokončali obnovitev Kraške hiše in priredili že 37. razstavo vin, na Opčinah pa je potekal praznik upokojevcov, ki ga je priredil sindikat CGIL.

NOVA ŠTUDIJSKA SMER NA TRŽAŠKI UNIVERZI

V četrtek, 8. julija, so v prostorih tržaške univerze ob prisotnosti rektorja Lucia Delcara, dekana fakultete za inženirijo Igina Marsona in odgovornega za načrtovanje in zunanje stike pri podjetju Telital Giorgia Rossa Cicogne uradno predstavili novo študijsko smer, ki bo začela delovati na našem vseučilišču v akademskem letu 1999-2000.

Nova študijska smer se imenuje telekomunikacijsko inženirstvo in je sad sodelovanja med univerzo in grupo Telital, ki je postala vodilno podjetje v Italiji na področju proizvodnje celičnih in satelitskih telefonov. Nastanek te smeri je povezan s potrebo po usposobljenih kadrih na tem področju.

Študij za telekomunikacijsko inženirstvo bo trajal tri leta, predvidenih je trideset izpitov, na koncu pa bo študent prejel diplomu prve stopnje.

SLOVESNOST V GORIŠKI STOLNICI

UMESTITEV NOVIH KANONIKOV

V prejšnji številki smo že poročali o imenovanju treh novih kanonikov stolnega kapitlja v Gorici ter enega častnega kanonika. Med tem smo še izvedeli, da stolni župnik Sergio Ambrosi, ki je bil najprej med tremi novoimenovanimi, kanonikata ni sprejel. (Na sliki nadškof Bommarco in novi kanonik msgr. Zbogor)

Prejšnji petek je na posebni slovesnosti v goriški stolnici apostolski administrator p. A.V. Bommarco podelil novima kanonikom zunanja znamenja te časti, med katerimi so naprsni križ, prstan in biret. Nato je dekan stolnega kapitlja msgr. Ristis umestil oba kanonika v kapiteljski kor v prezbitariju.

Goriški stolni kapitelj se imenuje tudi "terezijanski" v

spomin na cesarico Marijo Terezijo, pod vladno katere je prišlo do ustanovitve goriške nadškofije. Avstrijska vladarica je tudi bogato obdarovala tako stolno cerkev kot kapitelj, prvi goriški nadškof grof Karel Mihael Attems pa je imel v njej veliko zaveznico in podpornico. Kapitelj sam ima dvanajst članov, izmed katerih predstavljajo prvi trije posebno dostojanstvo (digniteto). Ti so prošt, dekan in sholastik. Sledijo drugi kanoniki, med katerimi sta tudi kanonik teolog in kanonik penitencijarij. Nadškof lahko imenuje tudi častne kanonike.

Do zadnjega koncila so imeli kanoniki večje pristojnosti in vlogo, danes pa so razne njihove funkcije prevzeli drugi cerkveni organi.

VIŠJE ŠOLE NA GORIŠKEM

KONČNI IZIDI DRŽAVNIH IZPITOV

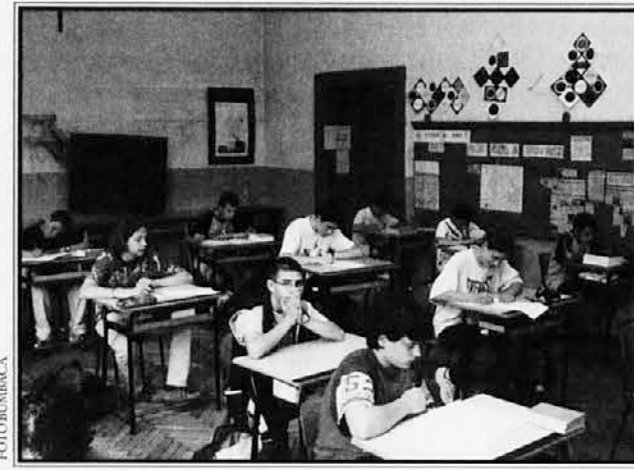
Po torkovi objavi izidov na industrijskem tehničnem in trgovskem tehničnem zavodu so vse izpitne komisije sklenile svoje delo. Objavljamo seznam kandidatov, ki so uspešno opravili zaključni državni izpit.

Na **trgovskem zavodu Cankar** so izdelali: Martina Braini (68/100), David Devetak (83), Aljoša Durnik (68), Tomaž Medveš (60), David Musig (71), Roman Perdec (76), Jurij Plesničar (65), Iztok Prinčič (66) in Savina Radikon (80).

Na **učiteljski Gregorčič** so izdelali dijaki: Vanja Batišič (78/100), Martina Hlede (85), Janja Korsic (71), Kristina Macarol (74), Katja Ožbot (88), Vanja Paulin (60), Marjana Perse (83), Mitja Simčič (81) in Katja Šmajgl (90).

Na **klasičnem liceju Trubar** so izpit izdelali: Irena Bednarich (100/100), Marko Černic (72), Jasna Dovjak (75), Matija Faganel (84), Urška Leban (71), Sandra Lombardi (100), Aleksander Popov (62), Dušan Popov (70), Nika Simoniti (73). Ena dijakinja ni izdelala izpita.

Na **trgovskem tehničnem zavodu Zois** so izdelali: Danja Bagon (73/100), Tihomir Blagojevič (71), Lorena Blasig (60), Luca Boškin (87), Kristina Di Dio (84), Dimitri Ferle-

tic (82), Luka Frandolic (70), Karin Hoban (100), Boris Jelen (68), Saša Klanjšček (80), Jasmin Kocjančič (62), Marco Mazgon (86), Sara Scherti (100), Katja Stekar (78), Špela Šaver (63), Barbara Ursic (90) in Fabio Vizintin (86).

Na **industrijskem in tehničnem zavodu** so si naslov industrijski izvedenec in tehnični vodja prislužili: Boris Budal (78/100), Manuel Devetak (82), Aljoša Dorni (100), Fabijan Gruden (63), Mark Jakin (60), David Kogoj (100), Mitja Morgut (85), Robi Moro (68), Bogdan Podversic (85) in Andrej Rosano (91).

Dijaki so se v glavnem lepo odrezali in pokazali prav dobro pripravo. Med vsemi

izstopajo po svojih končnih uspehih dijaki industrijskega tehničnega zavoda. Kot zanimivost naj omenimo tudi to, da se je od srednješolskega šolanja poslovil najštevilnejši razred na trgovskem tehničnem zavodu Zois in v središču sploh s 17 dijakih.

Vsem dijakom, ki so se z zaključnim izpitom poslovili od šolskega središča, želimo, da bi se kmalu in brez težav vpeljali v delo; tistim pa, ki se ozirajo po univerzitetnem študiju, da bi izbrali najustreznejšo smer in v njej trdno vzdržali do končne diplome. Pa tudi to, da ne bi svojih nekdanjih profesorjev ohranili v prehudem spominu.

HD

POLETNO SREDIŠČE V ZAVODU SV. DRUŽINE

IZTEKAJO SE VESELI DOPOLDNEVI

Še en dan se bo razlegal razposajeni živzav v vrtu Zavoda sv. Družine, potem pa se bodo kratkohlachniki razkropili na vse strani. Poletno središče Srečanja 99 se bo končalo 16. julija. V teh z novimi spoznanji obogatenih tednih so se otroci - zvrstilo se jih je okoli 60 - razigrano predajali prostim in vodenim igram, čofotanju v bazenu, ročnim spretnostim, petju, sprehodom, izletu v trentarski svet. Raznolike dejavnosti in sploh "vse pisarniške" in druge obveznosti je spretno usklajevala Mirjam Pahor.

Dobrodošla novost Srečanja 99, ki jih je pod pokroviteljstvom Sveta slovenskih organizacij letos privedilo pred kratkim ustanovljeno društvo Skupnost družin Sončnica s sedežem v slovenski goriški mestni duhovniji pri sv. Ivanu, je bilo tesno sodelovanje s poletnim središčem Pika Nogavička iz goriškega Dijaškega doma. Otroci so se srečevali in skupaj preživljali marsikatero priscrno urico. Tako so med drugim doživeli spust - rafting - po strugi naše Soče, enotedenski kajakaški tečaj pod budnim in varnim vodstvom Robija, člana društva Šilec; z igralcema SSG Vojkom Belšakom in Danijelom Malalanom so se za eno jutro spremenili v Brdavske in Krpane; 30. junija pa so vse svoje moči posvetili skupinski igri, nekakšnemu lovu na zaklad, po goriškem mestnem središču, ko so v odkrivanju pomembnih stavb in ključnih točk odgovarjali na vprašanja in se borili "za velik sladoled". V sredo, 14. t. m., pa sta jih kratkočasila Grega in Sten Vilar s petjem, presečenji in z igrivimi prizori. Vse, kar se je dogajalo v teh tednih, so pripovedovali in tudi prikazali radijskim in televizijskim snemalcem slovenskega programa tretje mreže RAI, ki so prišli v Gorico in zabeležili dejavnosti poletnih središč. Radovedno oko kamere jih je v torek, 6. julija, pospremlilo tudi do gospe Suzi Makuc, ki jim je obrazložila, kako si je prisvojila različne dekoracijske tehnike za oblikovanje in krašenje raznolikih izdelkov iz stekla.

Tiho, tiho so se dvakrat podali tudi v Feiglovo knjižnico in tu jim je knjižničarka Luisa razkazala vse prostore in jih pozvala o namenu le-teh. Da je bilo v središču res prijetno, bi se lahko vsakdo prepričal še posebno, če bi opazoval najmlajše, kako v vročem jutru sedijo okrog mize v senci cvetočih, po medu dišečih oleandrov, zbrano gnetajo plastelin in iz njega izdelujejo gobice, snežake, sončeca, krajine, vmes pa veselo čebļajo in odkrito priznavajo, da so animatorke pridne in da je "pri sestrah" zabavno in lepo. Zaradi tega se bodo z veseljem še udeležili Srečanja v Zavodu sv. Družine.

IK

LEP VAŠKI PRAZNIK

SV. BIRMA V PODGORI

V nedeljo, 20. junija, so že zgodaj zjutraj zvonovi v Podgori praznično pritrkovali. Za vso vas je bil velik praznik. Petnajst najstnikov in nekaj odraslih je prejelo od nadškofa A.V. Bommarca sv. birmo. Med njimi je bilo sedem mladeničev, ki so tudi člani naše dramske skupine: Irena M., Irena B., Aljoša, Enrico, Angelica, Roman in Aleksandra.

Birmanci in botri so v procesiji prišli iz fare in se skupaj z duhovniki in nadškofom odpravili v cerkev, ki je bila ta dan praznično okrašena. Slavolok je krasil vhodna vrata, za okusno krasitev oltarjev je poskrbela domačinka Majda Juretič. Zvonik in okna župnišča so krasile rumeno-bele zastave, v cerkvi pa so postavili bandere. Med mašo, ki je

bila dvojezična, sta pela mešani zbor Podgora - na orgle jih je spremljala neutrudljiva Karla Pušnar - in cerkveni italijanski zbor ob spremljavi kitar. Z nadškofom sta somaševala domača župnika Vojko Makuc in Walter Milocco. Berila in prošnje so prebrali birmanci. Nadškof se je v pridigi spomnil tudi svoje birme in rekel birmancem, naj se na življenjski poti, ko bodo v tečajih, spominjajo tega za kristjane pomembnega dne in s pogumom in pomočjo Sv. Duha naj ne omagajo v življenju, ki ni vedno lahko, nasprotno, večkrat za vsakogar od nas težko in polno pregrad. Po svetem obredu so se birmanci, kot se spodobi, še fotografirali z nadškofom. Slovenskim birmancem je njihova

va katehistinja ga. Albina Pintar darovala v spomin še sliko s podgorsko cerkvijo, ki jo je sama poslikala. Pred cerkvijo je bila še družabnost z zakuško, ki so jo pripravili starši slavljencev.

Mladim, ki so prejeli sv. birmo in tako postali Kristusovi vojaki, kot so nekoč pravili, želimo, da bi pogumno zakorakali v življenje in znali širiti ljubezen, strpnost in razumevanje ter predvsem da bi ostali po srcu otroci in znali ceniti vse male božje stvari in da bi ne težili po lažnih vrednotah. Starši birmancev se toplo zahvalujemo vsem, ki so nam olepšali ta praznik, še predvsem Stefanu Vogriču za zanimanje in skrb pri organizaciji praznika.

-JA

VEČER NA BRITOFU

Prosvetno društvo Podgora vabi na **Večer na Britofu v soboto, 31. julija ob 21. uri** na trgu pred cerkvijo v Podgori. Kot gost bo nastopila skupina Beneške korenine, ki jo vodi David Klodič, podgorski pevci pa bodo izvajali izvorni slovenski musical *Lojtrca in kambrca*, ki sta ga na slovenske narodne motive sestavila Lidija Jarc za besedilo in režijo ter Mirko Špacapan za glasbeno in zborovsko pripravo. Pevci bodo ob spremljavi harmonike hkrati tudi igralci, kar bo gotovo dalo prireditvi svojevrsten pečat.

FESTIVAL OKTETOV IN DOM ZA OSTARELE

DVA OBISKA PEVCEV IZ PODGORE

SKUPINA AKORD NA SUŠKEM GRADU

V soboto, 19. junija, je na gradu nad koroško vasico Suha potekal 7. mednarodni festival okteto, ki ga organizira znani in mednarodno uveljavljeni domači oktet Suha (leta 1997 je prejel Evropsko nagrado za ljudsko umetnost, v poletju 1999 pa načrtuje obisk pri avstralskih Slovenih). Tokrat je na kakovostni prireditvi nastopil tudi goriški oz. podgorski oktet Akord pod vodstvom dr. Mirka Špacapana s petimi skladbami Mirka Fileja, V. Vodopivca, R. Gobca, Luigi Pigarella ter R. Simoniti. Naši fantje so predstavljali Italijo, zapeli pa so še za Slovenijo, Dravograjski oktet za Slovaško, Close Harmony Friends, za Avstrijo pa Pevsko-instrumentalna skupina PIS, skupina Vocalitas in domači oktet Suha.

Opazili smo, da se pevske skupine vedno bolj ozirajo na izvajanje svetovno znanih melodij, s človeškim glasom, ki postane hkrati glasbilo in tolkalo, obenem pa se mora občinstvo zabavati tudi ob norčijah, ki jih pevci bolj ali manj duhovito izvajajo med samim petjem. Pri takem izvajanju se poslušalec vprašuje, ali je še kaj prostora za ubrano pevsko izvajanje ali

pa mora usahniti še tisto malo kulture, ki nam ostaja, v prid zabavi za vsako ceno. Občinstvo, ki je do zadnjega koticčka napolnilo osrednji prostor v gradu, je z velikim navdušenjem sprejelo tovrstno izvajanje, pa čeprav je z enako zbranostjo prisluhnilo tudi lepi narodni pesmi.

Sporod je duhovito povezoval Danilo Katz, prisotne pa je pozdravil tudi grajski gospod Herbert Liaunig.

ZBOR PODGORA PEL OSTARELEM

Zadnje nedeljo meseca maja so se pevci MePZ Podgora spomnili ostarelih in bolnih, ki bivajo v domu onemoglih v Ločniku. Sodelovali so pri maši, ki jo je za prisotne daroval slovenski duhovnik g. Brezigar. Slednji je več let vneto skrbi za duše vseh, ki prebivajo v domu, in je že dal časa nagovarjal Podgorce, naj si vzamejo čas za njegove vernike. Zbor Podgora je izvajal peto mašo Ignacija Hladnika *Missa s. Rosarii* in več slovenskih majniških Marijinih pesmi. Marsikateremu bolniku, ki že dolgo ni slišal slovenskih pesmi kot nekdanj v domači cerkvi, se je ob poslušanju orosilo oko, pevcem pa je izkušnja pomenila duhovno in osebnobogatitev.

DOLGO PRIČAKOVANI TABORI

PISANI POLETNI MESECI ZA GORIŠKE SKAVTE

IZNAJDLJIVI GAMS

Potem ko smo se 13. junija goriški skavti zbrali na zahvalni maši ob koncu skavtskega leta, da bi obeležili 35-letnico delovanja, se sedaj začena čas poletnih taborov, ki predstavljajo višek skavtskega leta. Goriški del SZSO-ja je svojim članom pripravil tri tabore, enega za vsako starostno vejo.

Volčiči in volkuljice bodo kot vsako leto preživeli teden dni v koči, letos nad Plavami ob Kanalu, v zadnjem julijem tednu, kjer si bodo zgradili gradove in za nekaj dni podoživljali dogodivščine kralja Arturja in njegovih. Vse dejavnosti bodo potekale v duhu Kamelota, kjer se zbirajo vitezi okrogle mize. Najmlajše skavte bosta ob pomoči drugih voditeljev vodila načelnika tabora Modra puma (Marlenka Žerjal) in Močni medved (Niko Di Battista). Izvidniki in vodnice (mladi od 11. do 16. leta starosti) so si svoj tabor letos za-

mislili na svojevrsten način. V času interneta in vedno večje moči ekonomije se tudi skavti ne morejo izogniti napredkom družbe, zato bo tabor potekal v ključu "businessa", saj bo vsak vod predstavljaj državo z vsem svojim sistemom in bo v tekmi z ostalimi skupinami (državami) skušal dokazati svojo ekonomsko premoč. Seveda ne bo vse tako materialistično, ampak se bodo izvidniki in vodnice učili skavtskih in drugih veščin ob tesnem stiku z naravo. Tabor

bo potekal od 18. do 31. julija v Selah na Koroškem in mu bo načeloval Plavolasi sokol (Fabio Tommasi). Starši, prijatelji in znanci pa so že sedaj vabljeni na Dan obiskov v nedeljo, 25. julija, kjer si bodo lahko ogledali tabor in preživeli dan v "skavtski" družbi. Najstarejša veja, to so roverji in popotnice, bodo svoj potovalni tabor preživeli na kamnitih in obmorskih predelih Istre, saj bodo odpotovali 2. avgusta in s kolesi prevozili lep del slovenske in hrvaške Istre

ter se tudi vkrcali na čoln in obiskali katerega od prečudovitih otokov, ki človeka enostavno zavabijo v nedotaknjeno svojo naravo. V tednu dni potovanja bodo roverje in popotnice združili pogovori, dejavnosti in seveda pot, skupnost in služba. Tabor bosta vodila klanovodji in načelnika Srčkana mravlja (Katja Tommasi) in Športni orel (Ivo Cotič).

Združenje Slovenskih katoliških skavtov in skavtinja (ZSKSS) pa organizira ob desetletnici obnove skavtskega delovanja v matični domovini enotedenski potovalni tabor, ki bo potekal pod naslovom *Vihar upanja*. Tega tabora se bodo udeležile vse skupnosti voditeljev iz celotne Slovenije in bodo po različnih skupinah prepotovale nekatere dele slovenskega in koroškega pogorja. Vsaka skupina bo imela tudi določen sklop tem, o katerih bo premišljevala med svojo potjo (vera, narodnost, družina ipd.). Glavni namen tega tabora pa je preverjanje desetletne aktivnosti slovenskih skavtov. Tabora se bo udeležila tudi skupina zamejskih skavtov iz Gorice in Trsta.

Vsem skavtom, voditeljem in ostalim želimo, da bi se od vseh taborov vrnili obogateni z novimi izkušnjami ter z lepimi spomini v srcu.

OBVESTILA

SEDEŽ SSO v Gorici bo v juliju in avgustu deloval po poletnem urniku, in sicer od ponedeljka do petka od 9. do 12. ure. Od 16. do 21. avgusta bo zaprt zaradi dopusta.

OD OGLEJA do Dunaja. Ob medškofijskem romanju na Dunaju od 11. do 13. septembra prireja tudi dekanija Štandrež avtobus slovenskih romarjev. Božjepotno potovanje je izraz češčenja p. Marka iz Aviana, ki je l. 1683 z molitvijo spodbujal Dunajčane, da so ustavili turško vojsko. Njegovi posmrtni ostanki počivajo v Kapucinski cerkvi na Dunaju, kjer je tudi kriptna s posmrtnimi ostanki članov avstrijske cesarske hiše. Cena romanja je 440.000 lir. Informacije in vpisovanje na upravi Novega glasa najkasneje do 20. julija 1999. Slovenske romarje bosta vodila turistični vodič in slovenski duhovnik.

APOSTOLSTVO SV. Cirila in Metoda-Gorica ter župnije Zgonik, Mavhinje in Nabrežina prireajo romanje v Maribor ob beatifikaciji A.M. Slomška 18. in 19. septembra 1999 z udeležbo pri beatifikaciji, ki jo bo vodil papež. Vse, ki se želijo udeležiti tega srečanja, prosimo, naj pohitijo z vpisom, ker je potrebno potrditi rezervacijo hotela. Prijave

sprejemata uprava Novega glasa (tel. 0481 533177 ali 040 365473) in župnija Zgonik (tel. 040 229166).

DAROVI

ZA BEGUNCE s Kosova: N.N. 100.000 lir.

V SPOMIN na Davorina Pelicono: Rosanna in Ruggero iz Moša za cerkev v Sovodnjah in za Novi glas po 50.000, Luca Martinuzzi za Novi glas 20.000 lir.

ZAMPZVrh sv. Mihaela: Zora Laurenti 50.000 lir.

ZA CERKEV na Sv. gori: v spomin na pok. Irmo Leban družina Gorjan 100.000 lir.

ZA CERKEV sv. Ivana: v spomin na Oktavija Turusa N.N. 200.000, N.N. 100.000 lir.

ZA CERKEV v Sovodnjah: v spomin na pok. Davorina Pelicono Franka Žgavec 100.000 lir.

ZA CERKEV na Peči: v spomin na Davorina Pelicono N.N. 100.000; starši ob krstu malega Giorgiota-Jureta 50.000; Danila Čudek za cvetje 50.000 lir.

ZA CERKEV v Rupi: Kristina in Luca ob poroki 150.000; Leopold Ožbot ob poroki vnukinje Kristine 50.000 lir.

ZA CERKEV na Vrhu sv. Mihaela: Zora Laurenti 50.000 in za cvetje 20.000 lir.

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža, očeta in nonota

OTTAVIA TURUSA

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki so z nami sočustvovali in molili. Posebna zahvala duhovnikom g. Cvetku Žbogarju, g. Marjanu Markežiču in g. Karlu Bolčini, pevcem iz Rupe-Peči in Štmavra ter dirigentu Zdravku Klanjščaku, sestram Zavoda sv. Družine, vsem, ki so se ga spomnili s cvetjem in z darovi v dobrodelne namene, ter vsem, ki so ga pospremili na zadnji poti. Bog lonaj!

Jolanda in otroci

Gorica, 15. julija 1999

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega

DAVORINA PELICONA

se iskreno zahvaljujemo gospodu župniku Marjanu Markežiču in vsem somašnikom, dr. Marjanu Cijanju, cerkvenemu pevskeemu zboru, zboru Sovodnjska dekleta, ženskemu pevskeemu zboru Danica, prijateljskemu moškemu zboru, govornikom ob odprtem grobu, darovalcem cvetja in v dobre namene, vsem, ki so ga pospremili na zadnji poti ter nam stali ob strani v teh težkih trenutkih.

Družina, sestra in ostalo sorodstvo

Sovodnje, 15. julija 1999

POLETNE AKTIVNOSTI
NA SCGV EMIL KOMEL

Na željo skupine učencev in nekaterih učiteljev se šolska vrata na centru Emil Komel niso zaprla niti v teh toplih dneh. Pod vodstvom tolkalca Daria Šavrona in harmonikarja Aleksandra Ipavca je ves ta teden v teku **tečaj, namenjen skupinski igri**. Obiskuje ga dvanajst učencev harmonike, tolkal, kitare, flavte, trobente in kontrabasa. Na programu je narodnozabavna in jazz glasba. Pridružila se jim je tudi pevka Martina Feri. Tečaj se bo zaključil v soboto s kratkim zabavnim programom. Istega dne bo na centru začel **tečaj solopetja** priznani argentinski pedagog Victor Srugo. Tečaj je namenjen vsem, ki bi radi poglabili zna-

nje, pa tudi začetnikom. Prijavo se lahko kot aktivni ali pasivni slušatelji, sicer pa daje tajništvo podrobnejše informacije (0481 532163).

NADŠKOF DE' ANTONI
V GORICI ŽE 26.9.

Pred zaključkom redakcije smo izvedeli, da bo novoimenovali nadškof Dino De'Antoni nastopil svojo novo službo v Gorici že 26. septembra letos in ne 3. oktobra, kot so najavili na začetku; štiri meseci po imenovanju, v katerih bi moral namreč zasedeti novo mesto, zapadejo 2. oktobra. Zaenkrat se ve le to, da bo na poti do sedeža nadškofije v Gorici gotovo preobiskal Oglej, od koder izvirajo duhovne korenine tako Gorice kot tudi njegove Chiogge.

IN MEMORIAM

STOJAN
PERŠIČ

V četrtek, 8. julija, se je v nabito polni cerkvi v Števerjanu ogromna množica še zadnjič zgrnila okrog krste pok. Stojana Peršiča, da bi ga pospremila k večnemu počitku. S tem zadnjim pozdravom so mu sorodniki, prijatelji, znanci iz bližnje in širše okolice še poslednjič izrazili hvaležnost za vse, kar je dobrega v življenju naredil, za vsako dobro besedo, ki jo je s svojim vedrim in odprtim značajem znal pokloniti, za vsako pomoč, ki jo je vedno tako nesebično znal razdajati zlasti med najbolj potrebnimi. Med mašnim bogoslužjem, pri katerem so sodelovali 9 duhovnikov in en diakon, je domači župnik Anton Lazar v poslovičnem nagovoru orisal pokojnikovo življenjsko pot s te-

mi besedami: "Stanislav Stojan Peršič, ljudje so ga poznali večinoma za Stojana, se je rodil v Ozeljanu (vas v župniji Šempas) 18. maja 1936 kot tretji od šestih otrok očetu Antonu in materi Ivanki Štrukelj. Mladostna leta je preživel doma in delal na domači kmetiji. Kasneje se je zaposlil v tovarni v Novi Gorici. Potem je spoznal Nado Gravnarjevo s Križišča in jo poročil v Števerjanu 14.11.1970. V zakonu se mu je leta 1974 ro-

dila hči Barbara. Tu v Števerjanu si je na zemlji zraven nevestinega doma zgradil lepo hišo in si v njej ustvaril prijeten dom za družino. Težav ni manjkalo, končno pa mu je le uspelo, da se je zaposlil pri podjetju v Vidmu, pred kakšnim letom pa se je upokojil. V hiši si je pripravil delavnico, kjer je po službi preživljal veliko časa. Naročil mu ni nikoli zmanjkalo, ker je znal vse popraviti in se je z uspehom loteval vsakega dela.

Sodeloval je pri najrazličnejših dobrodelnih akcijah. V tem je bil desna roka pok. s. Mihelangelu in se je pridružil Bratstvu bolnikov in invalidov, ki jim je vedno rad priteknel v pomoč. Z nasmehom jih je znal razveseliti in jim vlivati dobro voljo. Z veseljem je zahajal z ženo na različne božje poti, kjer je vsakokrat srečeval prijatelje. Vsako leto se je z njimi udeleževal srečanja bolnikov in invalidov na Brezjah, tako tudi v soboto, 19. junija letos. Vsakomur je rad priskočil na pomoč v življenjski stiski, bil je dobrega srca in odprtega duha. Zelo rad je pomagal tudi sosedom pri vsakdanjih opravilih in vsi so ga vedno radi klicali na pomoč. Samo dobri Bog ve, kaj vse je naredil in kaj vse je s svojim avtom prevozil skupaj s s. Mihelangelom, ko je Bratstvo bolnikov in invalidov prihajalo na kratke počitnice v Lignano, ali pa v letih vojne v Bosni, ko je pomagal zbirati in prevažati nabrano pomoč za begunce. V nedeljo, 4. julija, se je vrnil z ženo s petdnevnega romanja v Lurd. Še isto dopoldne se je udeležil v

Zagorju ob Savi nove maše prijatelja Janeza Drnovška od Bratstva bolnikov in invalidov. S te poti se ni vrnil domov.

Stojan je bil zavzet in delaven član števerjanskega župnijskega občestva. Večkrat je bil izvoljen v župnijski pastoralni in gospodarski svet. Rad je sodeloval pri vsaki dobri pobudi, zlasti pa ni nikdar odrekel svoje pomoči, ko je bilo treba pri cerkvi kaj postoriti ali popraviti. Ne pozabna nedelja, 13. septembra 1998: na obisku je bilo Bratstvo bolnikov in invalidov. Stojan in žena Nada sta jim pripravila kosilo v Sedejevem domu in popoldansko srečanje.

Ob dragega prijatelja so se z ganljivimi besedami poslovili še bolniški župnik iz Kliničnega centra v Ljubljani g. Miro Šlibar, diakon Roberto Revelant in imenu prijateljev skupnosti bolnikov in invalidov iz Lignano ter s. Edith v imenu Bratstva bolnikov in invalidov. Poudarili so pokojnikovo izredno pripravljenost ob vsaki potrebi in pa njegovo globoko vero in predanost Božji volji, ki ga je vodila tudi na njegovi zadnji zemeljski poti, ko se je z novomašniškega slavja vračal proti domu. Novomašnik Janez Drnovšek, ki je tudi prisostvoval pogrebni svečanosti, je vsem navzočim podaril novomašniški blagoslov. Naj bo pok. Stojanu ta blagoslov popotnica za večno življenje, vsem domačim, ženi Nadi, hčerki Barbari, sorodnikom in vsem, ki jih je ta nenadna smrt globoko prizadela, pa vir moči, tolažbe in upanja.

MS

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi dragega očeta in moža

STOJANA PERŠIČA

se iskreno zahvaljujeva g. župniku Antonu Lazarju, vsem somaševalcem, s. Edith, pevskeemu zboru, dirigentu in organistu za občuten mašni obred ter sorodnikom, prijateljem in vaščanom, ki so nam stali ob strani, darovalcem cvetja in v dobre namene in vsem, ki so ga pospremili na zadnji poti.

Hčerka in žena

Števerjan, 15. julija 1999

POČITNIŠKO RAZPOLOŽENJE OB GLASBI

POLETNI KONCERTI MLADIM V VESELJE

BREDA SUSIČ

Kulturna in glasbena scena je v deželi Furlaniji-Juljski krajini zelo živahna. Med že tradicionalnimi poletnimi prireditvami, kot so Festival opere, Mittelfest in Folkfest pa si primerno pozornost letos zaslužijo tudi koncerti pop in rock glasbe, ki so namenjeni predvsem mlajšim generacijam, veselijo pa se jih tudi manj mladi poslušalci.

Poletje ima predvsem med mladimi izreden čar ne samo zaradi tega, ker se šolska vrata za nekaj mesecev zaprejo, pač pa tudi zaradi vseh možnosti sprostitev, ki jim jih nudi. Med te spadajo zadnje dni tudi izredno privlačne glasbene prireditve in koncerti. Če za trenutek odmislimo ponesrečeno zgodbo preklicanega koncerta Eltona Johna, lahko z vso gotovostjo zatrdimo, da so mladi letos lahko zadovoljni z obiskom priznanih italijanskih in mednarodnih pop zvezdnikov v naših krajih.

Konec minulega tedna je potekel v znamenju zelo uspelega koncerta Vasca Rossija, ki je v Trst priklical več kot trideset tisoč mladih.

Ciklon navdušenja nad skupino Back Street Boys je šel tudi skozi našo deželo. Skupina petih lepotcev, ki pa resnici na ljubo izvaja tudi prijetno in privlačno glasbo, je s svojim nastopom na drugem večeru Festivalbara, ki so ga posneli v Lignanu, potisnila v ozadje vse ostale nastopajoče, pa čeprav so bili med njimi zelo priljubljeni zvezdniki, kot na primer Ricky Martin, Suede, Angunn, pa še Tampere featuring Maya, Laura Pausini, Elio e le Storie tese, Antonella Ruggiero itd. Back street boys so trenutno najbolj popularna skupina med najstnicami, pravi idoli, ki so prevzeli mesto razpuščene skupine Take that. Koncert, ki so ga posneli v Lignanu bodo po televiziji predvajali 20. in 28. julija ter 3. avgusta.

V tem tednu, v sredo in v petek v Trstu, sta se zvrstila še koncerta skupine Avion travel in kantavtorja Maxa Gazzeja. V torek je bil v Vidmu še koncert senegalskega pevcu Yussu N'Durja. Naglo pa se približuje 25. julij, ko bo v Izoli nastopila svetovno znana skupina R.E.M.

NA DAN SVETIH PETRA IN PAVLA

DR. EMIL CENCIG ZLATOMAŠNIK

ERIKA JAZBAR

Dne 29. junija, na dan svetih Petra in Pavla, je slovenski duhovnik in župnik v Gorenjem Tarbiju (Srednje) g. Emil Cencig praznoval zlato mašo. Priljubljenemu beneškemu Čedermacu pripravljajo verniki in prijatelji posebno slovesnost, spodobi pa se, da že v tej številki našega časopisa obeležimo pomembni in visoki jubilej slovenskega duhovnika.

Dan sv. Petra je beneškim Slovincem posebno drag, saj praznujejo zavetnika, ki jim je posebno blizu. Na ta dan prirejajo družbeno-kulturni delavci številna srečanja in svečanosti, ki niso le cerkvenega značaja; prav tako so bili na ta dan posvečeni v duhovnike tudi najbolj reprezentativni duhovni vodje beneških Slovincov: msgr. Marino Qualizza, ravnatelj Višje teološke šole v Vidmu in odgovorni urednik petnajstdnevnik Dom, msgr. Dionisio Matteucig, bivši dekan Nadiških dolin, danes odgovoren za svetišče na Svetih Višarjah,

g. Božo Zuanella, župnik na Tarčmunu in Sovodnji ter vsestranski raziskovalec in publicist, ter g. Mario Gariup, župnik v Ukvah-Ovčji vasi, poznan tudi kot avtor desetih zgodovinskih knjig o Kanalski dolini. Omenjeni štiri-je duhovniki so bili posvečeni 29. junija 1965, t.j. pred 34 leti, g. Emil Cencig, letošnji zlatomašnik, pa je duhovnik od 29. junija 1949.

"Pre Miljo" je poznan marsikateremu zamejskemu Slovincu, saj je vsestransko deloval ob svojem duhovnem poklicu na publicističnem, družbenem in kulturnem področju. Vseskozi si je prizadeval za navadnega slovenskega beneškega človeka, za njegove pravice in njegovo dostojanstvo.

S sobratoma Birtičem in Lavrenčičem je bil med drugim tudi ustanovitelj in pobudnik nastanka časopisa Dom, ki je začel z občasnim izhajanjem, z leti pa se je izpopolnjeval in obogatil. V omenjeni časopis - po 33 letih sodeluje gospod Cencig še danes - posreduje članke in raz-

mišljanja v domači govorici, gradi predvsem na ljudski tradiciji, modrosti in običajih, zato je beneškemu bralcu posebno pri srcu. V svojih člankih pa se ob tem zavzema tudi za družbene, politične in narodne pravice beneških ljudi, opominja na zaskrbljujoče demografsko obubožanje goratih zaselkov in na številne krivice, ki so bile storjene slovenskim prebivalcem teh krajev. Ob tem je nastopal s svojimi posegi tudi na številnih predavanjih, spomnimo na Drago leta 1972 in na Kamenico.

Zlatomašnik g. Emil Cencig se je rodil v Črnem vrhu leta 1925, duhovno življenje je vodil najprej v Mažerolah, nato v Praprotnem, Čeneboli, Comegliansu, Arbeču, dokler ni bil pred štiridesetimi leti nameščen v Gorenji Tarbij. Ob tej župniji upravlja danes še Dreko. Ob tem je g. Cencig dosegel tudi licenciat iz teologije na Lateranski univerzi v Rimu, v Padovi pa je diplomiral iz pravnih ved. Zanj so značilni odprti značaj, ljubezen do lastne zemlje, jezika in kulture, ki močno izžareva iz njegovih vrstic, navezanost na preprosto ljudsko modrost in na beneškega človeka.

KULTURNO -EKOLOŠKI TABOR MLADIH

Poletje prinaša s seboj čas veselja, radoživosti in brezskrbnih počitnic. Del tega utripa so užili tudi udeleženci mednarodnega kulturno-ekološkega tabora mladih v Šentjurju pri Celju, ki je potekal od 27. junija do 4. julija. Ob pomoči domačinov so ga pripravili Fundacija Okolje smo vsi iz Celja, Svetovni slovenski kongres, šentjurski taborniki in sodelavci osnovne šole F. Malgaja iz Šentjurja. Udeležencev, starih od 12. do 17. leta, je bilo 83. Mladim iz Slovenije so se na pobudo Svetovnega slovenskega kongresa pridružili tudi vrstniki - Slovenci iz Italije, in sicer iz Benečije, Rezije in Trsta, prišli pa so tudi mladi iz Hrvaške ter Bosne in Hercegovine. Tabor je ob pomoči mladih tabornikov-vodnikov ter Aleša Vidmarja in Jane Podobnik vodil Janez Kukovič, program pa so pomagali izvajati tudi gostje iz ZDA.

Na taborjenjo su mladim nudili kulturno-zgodovinski program, razmišljanja na temo ekologije, duhovnosti, nato športne in družabne igre ter urjenje skavtsko-taborniških veščin. Tako so se mladi seznanili s skladatelj Ipvaci; posebno pozornost pa so namenili življenju in delu škofa A.M. Slomška. V okviru zgodovinsko-arheološkega programa so mladi odkrili pozno-antično naselbino na Rifniku in grad Rifnik. Poseben poudarek so namenili ekologiji, a ne toliko varovanju narave kot ekologiji duha: govor je bil o psiholoških stiskah mladih, kot sta zasvojenost in odvisnost, ter o pomembnosti zdravih medčloveških odnosov. Bivanje so popestrili s športnimi igrami. Dopolnjevala sta ga družabni in zabavni program, najlepša doživetja pa so bili večeri ob tabornem ognju.

Iz teh drobcev življenjskih izkušenj in smerokazov so mladi spletali nova prijateljstva in si obljubili, da se naslednje leto spet srečajo tudi zato, "da bi po boljših ljudeh skrbeli za boljše čase".

V LJUBLJANI TRGOVINSKA ZBORNICA ZDA

Veleposlanica ZDA v Sloveniji Nancy Ely-Raphael je 8. julija priredila sprejem ob začetku delovanja podružnice Ameriške trgovinske zbornice v Sloveniji. To je že 85. podružnica, ki jo je v tujini ustanovila ta trgovinska zbornica. Glavni namen organizacije bo pospeševanje gospodarskega sodelovanja in blagovnih izmenjav med ZDA in Slovenijo. Pri tem bo delovala tudi kot posrednik informacij o trgovini, investicijah in blagovnem prometu. Trgovinska izmenjava med državama znaša približno 3% celotnega izvoza oz. uvoza Slovenije.

O STAROSTI

JURIJ PALJK

Pravzaprav bi bilo bolje že v začetku reči, da bi danes radi rekli eno ali dve o vročini in o tem, kako jo starejši ljudje slabo in zelo težko prenašajo, a se vsi tisti, ki nismo še dosegli častiljive starosti, tega dejstva premalo zavedamo ali pa se ga sploh ne.

Poletje prinaša s seboj vročino, ki jo najtežje prenašajo prav starejši ljudje in zelo težko tudi otroci. Na poletje nas sredstva javnega obveščanja kar zasipajo s podatki o nevarnostih, ki jih vročina prinaša s seboj, svetujejo nam tudi, kaj naj jemo in kaj naj pijemo, česa ne smemo jesti v prevelikih količinah in česa ne piti. Vse lepo in prav, tudi o starejših ljudeh nam povedo veliko lepega in še to dodajo, kako je potrebno paziti, da starejši ljudje ne bi utrpeli hujših posledic zaradi prevelike vročine.

Dejansko pa je v naši zavesti kaj malo prisotna skrb za starejše občane, kot se ostarelim danes reče, in to predvsem zato ne, ker naša družba sloni na majavih temeljih nenehnega povečevanja proizvodnje, le-ta pa spet na tistih ljudeh, ki še vedno delajo, ki so torej čili in predvsem pa zdravi. Upokojenci, ki jih je v naši družbi vedno več in jih tudi bo vedno več, ker se starost prebivalstva na Zahodu vedno bolj podaljšuje, pa so za izrazito konzumistično družbo zanimivi le toliko, kolikor so zanimivi kot kupci,

kot ljudje, ki imajo denar, katera jim je potrebno na silo ali pa z niti ne dobro prikrito zvijačo vzeti iz denarnice. Bolje: upokojencem je nujno potrebno prihranke potegniti iz banke, tako da bo denar ponovno v obtoku. Od tod v naši družbi prav živčno reklamiranje izletov in počitnic za upokojence, od tod tudi vedno več novih "prepotrebni stvari", ki so namenjene izključno starejšim osebam. Upokojenci in ljudje na jesen življenja bi brez teh stvari prav lahko živeli, a dejstvo je, da reklama in način življenja opravi svojo. Zato se bomo morali naučiti, da bomo v prihodnje videli več starejših ljudi, ki se bodo vozili v športnih avtomobilih, da bomo videli več starejših ljudi, kako na plaži igrajo odbojko, kako kupujejo nepotrebne stvari in še in še.

Čisto drugo sliko pa dobiš, če srečaš prijatelja, ki je zaposlen pri eni od urgentnih služb v naši deželi. Sosed Mauro je eden izmed tistih, ki prosti čas posvetijo delu pri Zelenem križu - Croce verde; kot bolničar pomaga v rešilcu zdravniku pri prometnih nesrečah in pri reševanju bolnikov ob nujnih zdravniških klicih.

Pred dnevi mi je Mauro povedal, da je sicer res veliko prometnih nesreč, a da imajo pri službi 118 največ dela prav z ostarelimi ljudmi, ki nimajo

nikogar ali skoraj, čez poletje pa prav vedno nimajo nikogar. Tako mi je povedal, da jih večkrat kličejo domov ostareli ljudje in to zaradi slabosti, katerim je vzrok dehidriranost in prevelika vročina ter sopara, ki označujeta naša poletja.

"Največkrat pa nas kličejo sinovi in hčere ostarelih ljudi in med njimi so nekateri celo tako nesramni, da ti kar naravnost povejo, da moramo mi poskrbeti za njihove ostarele starše, ker da morajo oni ali v službo ali pa na počitnice. Tega se s težavo naučiš, a se. Dejansko je res, da je v naši družbi nekaj hudo narobe, če nimajo nekateri niti toliko človečnosti, da bi skrbeli za svoje stare starše," je dejal Mauro, ko mi je zvečer pripovedoval o tem, kako so z gasilci prišli do neke že več dni mrtve gospe, na katero so že vsi pozabili, tudi otroci.

"Sedaj pa ne bodo pozabili na zapuščino," sem rekel.

"Veš, pravzaprav so ji že vse najbrž pobrali, živela je v veliki revščini," se je zamislil Mauro v svoj naporen dan.

Nato sva se zagovorila in Mauro mi je pripovedoval, kako nekateri otroci, ki so sami v že zelo poznih zrelih letih, za svoje starše ne skrbijo več, kako se jih skušajo čez poletje znebiti tudi tako, da pokličejo rešilca na številko 118, pa čeprav za klic nimajo pravega vzroka.

"Predvsem gre za to, da bi nam jih radi oddali, da bi jih mi potem odpeljali v bolnišnico, kjer naj bi potem drugi skrbeli zanje," je rekel Mauro.

Pripovedoval mi je še o primeru, ko so se otroci pred ostarelo materjo in pred zdravnikom in njim hudo skregali, ker si niso bili edini v tem, ali naj mater po rahli slabosti še naprejsamo pustijo doma, ali pa naj jo dajo takoj v dom za starejše občane, kot se danes lepo reče domu za onemoglo.

"Kar me je najbolj motilo, je bilo to, da med prepirom svojih otrok uboga stara gospa ni rekla nobene; samo predse je strmela in molčala. Ko smo jo kasneje peljali v rešilnem avtomobilu proti bolnišnici v Palmanovo na pregled, me je prišla za roko in mi tiho, zelo tiho rekla: 'Tega si res nisem zaslužila in svojih otrok nisem tako učila, a tako je. Sedaj sem stara in ne služim nobenemu več. A tako jih nisem učila!' Pomisli: še v avtu na poti v bolnišnico se mi je opravičevala za obnašanje svojih otrok!" je dejal Mauro.

Še nekaj sva govorila, a dosti nisva ugotovila, morda le to, da sva si bila edina v tem, da te stvari ne delajo časti nikomur, še najmanj otrokom, ki na lastne starše na starost preradi pozabljajo.

VOLILNI SISTEM RAZBURJA POSŁANCE IN STRANKE

OBRAČUN IN NAČRTI DRUŠTVA TIGR

MILAN GREGORIČ

MARJAN DROBEŽ

Tudi v mesecu juliju, ki naj bi bil skoraj že počitniški, se v slovenski politiki dogaja marsikaj. Politična kronika navaja, da je državni zbor v drugi obravnavi zavrnil spremembo zakona o poslancih, ki bi le-tim omogočil upokojevanje po posebno ugodnih merilih in sistemu. Predstavniki ljudstva so se očitno uklo-nili protestom javnosti in odlo-žilnemu vetu državnega sveta, to je drugega doma parlamenta. Pogloblja se t.i. afe-ra Vič-Holmec, ki dobiva nove razsežnosti. Vrstijo se nova pričevanja, kdo je poskušal diskreditirati slovenske poli-ciste in pripadnike teritorial-ne obrambe, ki so se na Koroškem bojevali za samostoj-nost Slovenije. Predsednik SDS Janez Janša poudarja, "da je v afero vpleten tudi pred-sednik vlade dr. Janez Drnovšek, ki je s svojim posredova-njem poskušal rešiti svojega

varovanca, bivšega notranje-ga ministra Mirka Bandlja." V kabinetu predsednika Drnovška so trditve voditelja Social-demokratske stranke odlo-čno zanikali.

Medtem je slovenski mini-ster za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Šmrkolj predse-dniku državnega zbora Podob-niku poslal odgovor na inter-pelacijo, ki jo je vložila Zdru-žena lista socialnih demokra-tov. Minister je spet zanikal vse očitke ZLSD. Razprava o njegovem delu ministra, bo v parlamentu potekala v mese-cu septembra. Na zaostrovanje v slovenski politiki pa zagotovo najbolj vplivajo raz-lična stališča in polemike o tem, kakšen volilni sistem naj bi bil najbolj primeren za pri-hodnje parlamentarne voli-tve, ki bodo konec leta 2000. V polemikah sodelujejo pred-stavniki političnih strank, pou-darjajo, da je na referendumu (8. decembra leta 1996) zma-gal predlog SDS za uvedbo

dvokrožnega večinskega si-stema, kar je potrdilo tudi us-tavno sodišče. Glede na takšno stanje bi moral parlament sprejeti zakon, ki bi omogočil izvedbo volitev po omenje-nem sistemu, češ "da sklepov ustavnega sodišča nihče, to-rej tudi državni zbor, ne more spreminjati." Takšno stališče pa je večina poslancev že dvakrat zavrnila. V obrazložitvah svojega glasovanja so menili, da je poslanec po us-tavi samostojen in da mu za-to nihče, torej tudi ustavno sodišče, ne more zapovedati, kako naj glasuje oz. se o-predeljuje.

Za izhod iz zagate, ki je skoraj blokiral dela parla-menta, ponujajo razne reši-tve. Poslanec SKD Miroslav Mozetič in bivši ustavni sod-nik Matevž Krivic sta avtorja predloga, naj bi o novem vo-lilnem sistemu (dvokrožnem večinskem, kombiniranem ali o proporcionalnem volilnem modelu) na osnovi posebne-ga ustavnega zakona, dolo-čali državljani na novem re-ferendumu. Blok pomladnih strank, z izjemo nekaterih poslancev iz SLS, takšno mo-žnost zavrača z utemeljitvijo, da bi bil nov referendum o volilnem sistemu neustaven. Janez Janša opozarja, da bo poslanci iz SDS in SKD vla-gali zmeraj nove zahteve za uveljavitev dvokrožnega ve-

činskega volilnega sistema to-liko časa, dokler državni zbor takšne zahteve ne bo sprejel. Predsednik socialdemokrat-ske stranke je zagrozil, da bi v primeru, če bi parlament razpisal nov referendum v vo-lilnem sistemu, "vrnil poslan-ski mandat in popolnoma za-pustil slovensko politiko."

SPREJETI TRIJE ZAKONI EVROPSKEGA POMENA

Državni zbor je 8. julija sprejel tri t.i. migracijske za-kone iz sklopa zakonodaje, ki jo zahteva EU. Gre za zakon o azilu, pri čemer Slovenija ne bo odobrvala azila zunanje-zakonskim partnerjem. Tako imajo pravico do azila le ožji družinski člani, to so zakonec, mladoletni neporočeni otroci in starši mladoletnih be-guncev. Evropske razsežnost ima tudi novi zakon o tujcih. Le-ta določa pogoje in način vstopa, zapustitve in bivanja tujcev v Sloveniji. Z zakonom o urejanju statusa državljanov drugih držav, naslednic nek-danje SFRJ, bo urejen položaj ljudi iz omenjene kategorije. v Sloveniji naj bi jih prebivalo od 5 do 10 tisoč. V bistvu bo-do pridobili samo dovoljenje za bivanje, ostali pa bodo tuji državljani. Uradnega statusa pa ne bodo dobili tisti, ki so bili večkrat kaznovani zaradi nasilja ali pa so bili obsojeni na najmanj leto zapora.

V prvi polovici junija je bila v Sežani dobro obiskana letna skupščina Društva za negova-nje rodoljubnih tradicij Tigr Primorske, ki šteje danes prek 240 članov, med katerimi je ob nekaj preživelih Tigrovcih veliko njihovih svojcev, potomcev in simpatizerjev. Iz poročil o o-pravljenem delu naj spomnimo, da je društvo v svojem petlet-nem obstoju opravilo pomemb-no delo pri zgodovinski reha-bilitaciji Tigra, popravil krivic, ki so bile storjene njegovim članom ter pri zbujanju in ohranja-nju rodoljubnih tradicij na Pri-morskem. Društvo je v tem ča-su postavilo osem spominskih obeležij z lastnim, tigrovskim simbolom preminulim zaslu-žnim Tigrovcem. V teku so pri-prave za novih osem obeležij, med katerimi je tudi spomenik Lavu Čermelju v Ljubljani. Hkrati tečejo že drugo leto pri-prave za postavitev osrednjega spomenika primorskemu od-porništvu na Velikem Cerju pri Opatjem selu. Načrt zanj so pripravili primorski študenti na fakulteti za arhitekturo. Ob-jekt bo urejen kot spominski park. Vrh Veliko Cerje je bil iz-bran, ker sega z njega pogled na celotno Primorsko, od Julij-cev navzdol prek Doberdoba, Tržaškega zaliva pa vse do Sne-žnika in Istre. Z njega je nad-zoroval boje na soški fronti feldmaršal von Borojevič. Tu so Tigrovci načrtovali svoje dr-zne akcije in po njem so v času NOB vodile številne kurirske in preskrbovalne poti. Kraj je tudi naravno bogat s podzemnimi

kraškimi jamami in arheolo-skimi najdišči. Osrednji objekt spominskega parka bo imel ne-kaj nadstropij, od katerih bo prvo posvečeno obrambi za-hodne meje ob prvi svetovni vojni. V drugem bodo eksponati medvojnega primorskega upo-ra (Tigr idr.). V tretjem tisti iz druge svetovne vojne, s pou-darkom na NOB in delovanju prekomorskih brigad. Četrto nadstropje pa bo posvečeno na-stajanju slovenske države.

Društvo je doslej napravilo tudi številne korake za uredi-tev spomenika na Bazoviški gmajni ter tistega na openskem strelišču. Pri tem je prek sloven-skega zunanjega ministrstva prejelo zagotovila, da obstaja tudi na italijanski strani priprav-ljenost, da se ti pomniki ustrez-no uredijo in zavarujejo. S tem v zvezi je skupščina še bolj za-ostri-la svoja stališča in zahte-ve zlasti do slovenskih oblasti, ki naj bi doslej pokazale prema-lo posluha za ureditev teh dveh pomnikov primorskega upora.

Društvo je pred leti pogum-no zakorakalo v življenje kot strankarsko povsem nevezana celica civilne družbe ter je s svojimi dosedanjimi akcijami in stališči vneslo v primorsko oko-lje novo svežino. Vendar še visi nad njim grožnja, da bi si ga si-le kontinuitete podredile, gle-de česar je prišlo do praske tudi na sežanski skupščini. Zato bo moralo njegovo vodstvo in član-stvo vložiti resne napore, da se tej nevarnosti ogne, ker bo si-cer društvo zgubilo svoj smisel in zgrešilo svoj cilj.

DEJANJA USMILJENE LJUBEZNI

V POSNEMANJU OČETA

MIRAN MIHELIČ

Po osmih letih ponovne pridobitve dovoljenja za delo-vanje postaja prostovoljno delo škofijske Karitas Koper vse bolj pomemben dejavnik v javnem življenju na Primor-skem. S potrebami po vse večji kvaliteti izkazane dobrote pa tukaj nadgrajujejo njeni člani tudi svojo duhovno rast in splošno izobrazbo. S tem pa se skromno, vendar pa za-nesljivo širijo tudi temelji slo-venske civilne družbe, ki je pogoj za kvaliteto bivanja lju-di. Element njene krščanske odgovornosti, ki temelji na karitativno razumevanju us-miljeni ljubezni, pa je jamstvo za človečnost.

Tudi letos je škofijska Ka-ritas Koper pripravila nekaj projektov, s katerimi pridobi-va sredstva za pomoč potrebnim in obenem vzbuja čut solidarnosti v družbi. Kot je povedala Jožica Ličen, vodi-teljica odbora za materialno pomoč pri koprski Karitas, so pripravili nekaj tovrstnih pro-jektov. Organizirali so zbiranje denarja za pomoč prizadetim v lanskem potresu v Posočju. Del nabranega je šel za nabavo hrane in ostalega ter prenakazilo konkretnim družinam po želji darovalcev. Pomoč zbirajo tudi iz izkupi-čka darovanih del umetnikov, ki so ustvarjali in darovali svo-ja likovna dela na Sinjem vrhu nad Ajdovščino. Razstava po-tuje potem odtod po Sloveni-ji. Projekt teče že štiri leta. Do-slej je sodelovalo pri njem 76 umetnikov iz matice in zamej-stva. Ustvarili so čez 141 likov-nih del. Od leta 1995 so po-

moč namenili družinam v sti-ski, leta 1996 Mladinskemu domu v Čepovanu, leta 1998 obnovi v potresu poškodovane hiše duhovnih vaj v vasi Soča. Naslednja slikarska kolonija bo zadnji teden avgu-sta in bo posvečena materam in otrokom v stiski. Poleg po-moči 900 družinam v stiski, ki prejemale občasno mate-rialno pomoč, se trudijo člani kolonije, da bi nudili pomoč s celostnim pristopom do dru-žine in posameznika v stiski, tako zaradi brezposelnosti, bolezni, alkoholizma, nasilja, problematičnega sožitja s priseljenci...

Vsako leto pomagajo tudi potrebnim solarjem v akciji z geslom *Da bo korak v šolo ve-sel*. Letos so pripravili zgiban-ko, s katero zbirajo sredstva za pomoč otrokom ob začetu šolskega leta. Karitas je že naročila 10.000 zvezkov, na-bavila pa bo še ostale šolske potrebščine in omogočila to-ple obroke v šoli ali bivanje v dijaških domovih idr. Priprav-lja tudi počitniško bivanje za štirinajst družin oz. 48 otrok, katerih polovica je iz krajev, ki jih je prizadel potres.

Pred kratkim je tudi orga-nizirala romarski dan za so-delavce Karitas k romarski cerkvi Marije Vnebovzete v Vremah. Zbralo se je 150 ro-marjev; pri maši, pri kateri je somaševalo petnajst duhov-nikov, je predaval Primož Kre-čič, kaplan v Postojni, o današnji krizi usmiljenja, o sveto-pisemskem tolmačenju us-miljenja in o tem, kako prak-tično deluje usmiljenje - nese-bična ljubezen med ljudmi.

KONCESIJE OD IGRALNIŠTVA

ZA ODPRAVO ŠKODLJIVIH POSLEDIC IGRALNIŠTVA

Mestni svet občine Nova Gorica je na izrednem zase-danju sklenil, da koncesije od igralništva, ki jih po zakonu plačuje družba HIT, ne bo odstopal v upravljanje in raz-delitev posebni državni usta-novi, ki naj bi jo ustanovili v okviru ministrstva za turizem in drobno gospodarstvo. O spornem predlogu ministra Janka Razgorška in ostrem nasprotovanju prizadetih ob-čin smo že pisali v prejšnji številki našega lista.

Letos bo koncesija znašala okrog poldrugo milijardo to-larjev, ki jih bo občina pora-bila za komunalne in druge potrebe naselij in za pospe-ševanje turizma ob meji na Goriškem.

Občinski svetovalci pa so soglasno sprejeli tudi pred-log Darinke Kozinc (SDS), da bodo z denarjem, pridobljenim z naslova koncesije od igralništva financirali tudi po-sebno raziskavo o škodljivih posledicah, ki jih ima oz. pov-zroča igralništvo na obmo-čju Nove Gorice. Toda posled-ic ne bodo samo ugotavljali, marveč jih bodo po skle-pu mestnega sveta z denar-jem iz koncesije morali tudi odpravljati.

HOTEL SABOTIN V SOLKANU PRENOVLJEN IN RAZŠIRJEN

Družba HIT je zaključila obdobje prenavljanja in vla-ganja v zmogljivosti gostinstva na Goriškem. Kot zadnji gos-tinstvo-turistični objekt v nje-ni lasti je bil prenovljen in raz-širjen hotel Sabotin v Solka-nu. S prenovo so pridobili do-datnih 18 sob, kar pomeni, da imajo zdaj v Sabotinu skupaj 68 sob za goste, med njimi tudi sobo za invalide in dva apartmaja. V hotelu lahko ta-ko hkrati prenoči 112 gostov. Pomembna pridobitev je tudi večnamenska dvorana, ki skupaj s prostori ob njej nudi dodatnih 80 sedežev. Skupaj s 150 sedeži v restavraciji in 80 sedeži na delno pokritem vrtu bodo v nekdanji graščini grofa Puppe lahko ponudili dovolj možnosti za namesti-tev različnih skupin in posa-meznih gostov s posebnimi željami. Prenovljeni in razšir-jeni hotel Sabotin pomeni ve-lik prispevek k razvoju gostin-stva in turizma, zlasti zaradi njegove lege ob meji z Italijo. Družba HIT je za naložbo po-rabila več kot 300 milijonov tolarjev.

REKORDNA PRODAJA ALI MALIKOVANJE?

Slovenska sredstva javne-ga obveščanja objavljajo ob-sežna poročila in reklamne prispevke o avtomobilih in na-raščanju prodaje vozil najraz-ličnejših znamk, moči in veli-kosti. Neki časopis je tako za-pisal, da je avto postal nekak-šen malik oz. simbol sedanje slovenske družbe in države, razloge za to pa so začeli razi-skovati tudi nekateri psiholo-gi in sociologi. Številni kupci avtomobilov trošijo prihran-ke iz bank ali pa za novo vozi-lo najemajo posojila. Poveča-nje prodaje avtomobilov ne-kateri pripisujejo oglaševanju zastopnikov najbolj znanih proizvajalcev vozil iz tujine. Še do pred kratkim pa je bila prisotna tudi bojazen, da bo-do cene avtomobilov po u-vedbi davka na dodatno vred-nost občutno porasle.

Prodaja avtomobilov je bi-la v mesecu maju kar za 55% večja od prodaje v lanskem maju. Upošteva je prvih pet mesecev tega leta je 40% več novih avtomobilov kot pa v enakem obdobju lani. Še več: številke kažejo, da je bil leto-šnji maj po prodaji avtomobi-lov absolutno rekorden vse od nastanka slovenske drža-ve in od časov, ko sploh vodi-

jo statistiko o novih avtomobi-ljih. Po prodaji so na prvem mestu vozila družbe Renault, na drugem mestu avtomobi-li nemške družbe Volkswa-gen; peto mesto pa je dose-gel italijanski Fiat.

VSAK PETI SLOVENEK IMA MOBILNI TELEFON

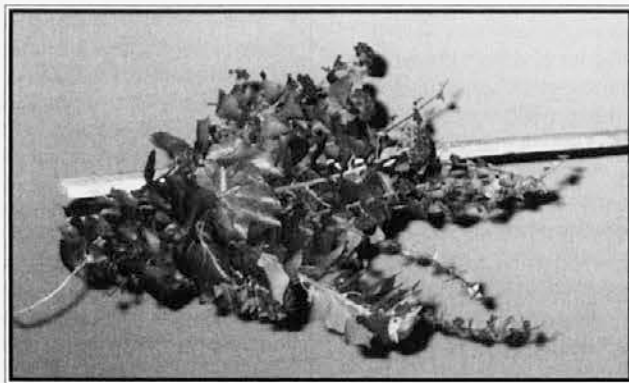
Ob avtomobilih pa mikajo tudi mobilni telefoni sloven-ske župe. V Sloveniji se hitro širi nakup in uporaba le-teh. Ljudje so se nanje privadili. Posedovanje mobilnega tele-fona pa za marsikoga pome-ni le dokaz ugleda, ki ga je se-veda treba plačati. Zdjaj ima povprečno vsak peti Slove-nec mobilni telefon, saj jih je v prometu več kot 370 tisoč. Največji operater mobilne te-lefonije Mobitel ima okrog 331 tisoč naročnikov, Simo-bil 21 tisoč ter ponudnik storitev Debitel kakih 20 tisoč naročnikov. Družbe med se-boj tekmujejo s ponudbami storitev in ugodnih cen.

Davek na dodano vred-nost, ki so ga uvedli 1. julija, ni vplival na cene. Omenjene družbe so cene mobilnih tele-fonov prilagodile tako, da so enake ali celo nižje kot uved-ba nove oblike obdavčitve.

ZA OBSTOJ OSMIC IN TURISTIČNIH KMETIJ

Deželna Zveza neposrednih obdelovalcev je v sporočilu javnosti izrazila resno zaskrbljenost zaradi izvajanja zakonskega odloka z dne 26. maja 1997 št. 155 o prilagoditvi smernicam EGS 93/43 in 96/3, ki urejajo način nadzora nad higieno prehranjenih proizvodov. Največjo skrb predstavljajo birokratske obveznosti, ki so posledica izvajanja zakonskega odloka. Proizvajalec je namreč vedno in dosledno upošteval higiensko-sanitarna pravila ob vseh posegih in ukrepih, ki zadevajo predelavo proizvodov in pripravo živil. V njegovem interesu je, da svojim gostom nudi kakovostno blago, neoporečno tudi s higiensko-zdravstvene plati. Nesmiselno in protislovno - tako se izraža sporočilo - je podvomiti v dosedanje načine predelave in hranjenja živil, ki so posledica in rezultat desetletij prakse in niso doslej ustvarili nikakršnih težav na ravni zdrave prehrane. Zato se je Zveza neposrednih obdelovalcev zavzela, da bi dosegla bolj sprejemljiva pravila za predelavo tipičnih živil. Zdi se, da se stvari premikajo v to smer.

Italija je uvedla ista pravila tako za male družinske kme-

tije kot za velike agro-živilske industrije, ne da bi pri tem upoštevala velikosti kmetij, prometa in števila zaposlenih pri tem delu. Kot stanovska organizacija je Zveza zato zaprosila za oprostitev ali vsaj poenostavitev birokratskih obveznosti in označevanja podatkov v registre za male kmetije. Velika škoda bi bila, če bi propadle zaradi birokratske slepote. Bolj koristno je ustvariti zavest, da je potrebno uvajati prilagodljive pravilnike s higiensko-zdravstvenimi predpisi; le-ti naj bodo prilagojeni posameznim načinom predelave. S tem namenom je Zveza priredila v tržaški pokrajini informativna srečanja in ob njih sprožila na različnih ravneh pogloblje-

no razpravo o problemih, ki so značilni za posamezne pridelke ali živila. Izkazalo se je, da je zanimanje za problematiko zelo veliko. Kmetje pristopajo k tem vprašanjem na dejaven in, kar je še najbolj pomembno, konstruktiven način. Želijo si predvsem, da bi skušali odgovorni za nadzor iskati pri svojem delu sprejemljive rešitve za posamezne probleme. Zdravstveno podjetje je že pokazalo naklonjenost v tem smislu.

Morda pa je obstoj osmic in turističnih kmetij bolj odvisen od težav pri pridelovanju in od povišaka stroškov ter številnih obvez, ki močno zavirajo možnost prenove in izboljšav na kmetijah.

KRIMINALKA Z DIOKSIKOM: KONEC ALI NADALJEVANJE?

DANILO ČOTAR

SOŽITJE Z UBIJALCI

Dioksin ni izdelek sodobne industrije in današnje visoke tehnologije. Te strupene molekule so obstajale od nekdaj, že takrat, ko človeka še ni bilo. Ostanke dioksina najdemo še danes v egipčanskih mumijah. Dioksin se ne skriva le v maščobah živalskega izvora. Maščobe so nevarne zato, ker se ti strupi v lahko-topijo v maščobah. V znatnih količinah se dioksini sproščajo med gorenjem raznovrstnih snovi. Ob gozdnih požarih dioksin zastruplja ozračje, priskrbimo pa si ga tudi sami, ko pečeno na ražnju v neposrednem dotiku z ognjem ali ko v dimu prekadimo meso, ribe in drugo hrano. Dioksin se sprošča tudi, ko na različne načine pri visoki temperaturi varimo železo. Nevarne količine dioksina gredo v zrak, ko gorijo predmeti iz umetnih mas in avtomobilske gume. Kljub temu prav na kmetih take kresove še vedno radi zanetijo. Lahko si predstavljamo, koliko dioksina se sprošča med bombardiranjem, požigi in drugimi vojnimi dejavnostmi. Dioksini torej nismo odkrili v ubogih belgijskih piščancih. Sožitje s temi ubijalskimi molekulami je postalo neizbežno.

V ZDA so s temeljitimi raziskavami ugotovili, da vsak državljan zaužije povprečno v enem dnevu 119 pikogramov dioksina. Pikogram je bilijonti del grama. Kakih 38 pikogramov pride iz govejega mesa, 24 od sirov, 17 iz mleka, 13 iz perutnine, 12 iz svinjine, 8 iz rib, 4 iz jajc, 2 od vdihavanja in 1 od ostankov prsti na zelenjavi in gomoljih. Ista raziskovalna agencija, ki je opravila te študije v Ameriki, meni, da je v Evropi položaj čisto podoben. Dioksin torej uživamo vsak dan in primer belgijskih piščancev ni posebno povečal nevarnosti.

PROTIUKREPI IN OBRAMBA

Vedno hujše onesnaževanje okolja bomo lahko zajezili le s strožjimi predpisi in ta-

kimi varnostnimi ukrepi, ki bodo učinkovito preprečevali kopičenje nevarnih strupov, med katere gotovo spada dioksin. Dobrodošli so tudi taki ukrepi, ki omejujejo skrajno izkoriščanje živali v pretirano intenzivni živinoreji. Prav zaradi pritiska javnega mnenja je svet kmetijskih ministrov Evropske zveze pred kratkim sklenil, da morajo kokošereji do leta 2012 odpraviti tesne kletke, ki so zdaj pravilo za uspešno kokošerejo. V teh kletkah se živali skoraj ne morejo gibati in večina ljudi tega ne odobrava. Po letu 2012 bodo morale biti kokoši po skupinah v večjih prostorih ali tudi posamično v novih udobnejših kletkah. Ko-

je bioloških kmetij vendar več in se odločno uveljavljajo.

Radi se držimo starodavne sredozemske prehrane, za katero je že ves znanstveni svet priznal, da je med najboljšimi. Dokazano je, da se v sredozemskih deželah ateroskleroza in druge zdravstvene težave, povezane s srcem in ožiljem, pojavljajo redkeje kot drugje po svetu. To pripisujejo predvsem zdravi prehrani: uporabi olivnega olja namesto živalskih maščob, uporabi rib namesto mesa, obilnemu uživanju zelenjave, veliki količini kakovostnih testenin iz trde pšenice, prav tako veliki količini sadja in seveda kozarčku dobrega vina. Dober učinek take prehrane

košerejec bo moral vse to drago plačati, a kokoši in piščanci Evropske zveze bodo najsmrečnejši in zaradi tega verjetno tudi najboljši. Mislim, da je prav tako. Ob belgijskem škandalu je zanimiva ugotovitev, da se je zgodil prav v tisti deželi, kjer so v začetku stolletja izumili intenzivno kokošerejo. Prav na Flamskem so okoli leta 1920 nastale prve farme brez zemlje, torej kmetije brez travnikov in brez njiv. Prav tu so v istem času izumili umetne valilnice.

Neprijetnim presenečenjem v prehrani se bomo še najlažje izognili, če se bomo držali čim bolj domačih navad in kupovali pridelke ter izdelke, ki so zrasli in bili narejeni v naših krajih. Če ti pridelki prihajajo s kmetij, kjer je uveljavljen biološki način kmetovanja, še toliko bolje. Zaenkrat so še precej dragi, a na srečo

gre verjetno pripisati nekemu uravnovešenemu sklopu vseh jedi in primerni vsebini zaščitnih snovi, posebno polifenolov. Teh snovi je več v pridelkih, ki rastejo prosto na polju in so izpostavljeni soncu, kot pa v pridelkih iz pokritih rastlinjakov. Sadje in zelenjave, ki so zrasli na odprtem, torej nimajo le bogatejših in izrazitejših okusov, ampak tudi več snovi z varovalnim učinkom. Pomembno vlogo pri uravnovešanju prehrane igrajo tudi vlaknine, ki so v mediteranski dieti dobro zastopane. Uživajmo torej domačo hrano in rajši si privoščimo kakovostne in dražje izdelke v manjši količini, kakor da bi se basali s cenejšimi uvoženimi izdelki, ki pa so pridelani po pretiranih pridobitniških pravilih in brez ozira na zdravje potrošnika.

KONEC

SKLAD ZA TRST IN KMETIJE

KDO JE KRIV?

V preteklih dneh je kmete na Tržaškem prizadela novica, da so osrednje državne oblasti zahtevale vrnitev enega dela finančnih prispevkov iz Sklada za Trst. Gre za sredstva, ki niso bila izrecno in formalno vezana na določene pobude.

Zaradi tega sta se Kmečka zveza in Zveza neposrednih obdelovalcev srečali s tržaškim prefektom, da bi skušali poiskati primerno rešitev. O tem je Zveza neposrednih obdelovalcev obvestila javnost s sporočilom, v katerem podrobneje razčlenjuje problematiko. Tako obvešča, da je Sklad za Trst predvideval v proračunu za leto 1998 dve milijardi za kmetijstvo, ki pa nista bili dodeljeni, čeprav so bili kmetijski proizvajalci že od leta 1997 vložili prošnje za prispevke za razvoj kmetijstva. Te prošnje skupaj s tistimi iz leta 1998 so presegle skupno enajst milijard lir. Italijansko zakladno ministrstvo pa je te prispevke odvzelo, ker niso bili izkoriščeni. Posledica vsega tega je bila, da niso bile spejete vse prošnje, ki so bile predložene zaradi pomanjkanja sredstev, medtem ko so proizvajalci predlagali, naj ponovijo prošnje na osnovi novega pravilnika. Tržaška Zveza dalje pojasnjuje, da tudi načrtovanje naložb kmetijskemu sektorju odgovarja tržnim

potrebam, in jih ni mogoče odlašati v nedogled, ne da bi pri tem povzročili hude gospodarske škode kmetijam. Pri tem pa ugotavlja, da so za ta resor pristojni ljudje niti pred dvema mesecema zagotavljali, da bodo sredstva v kratkem dodeljena. Zveza se v nadaljevanju svojega sporočila sprašuje, kdo je zdaj dejansko kriv. Gotovo niso kmetije!

Vse tržaško politično okolje priznava kmetijstvu na Tržaškem nenadomestljivo vlogo pri varstvu okolja in ureditvi ozemlja. Ko pa je treba to vlogo tudi finančno podpreti, pade kmetijstvo v pozabo oz. pozabijo celo nameniti in vezati sredstva, ki naj bi bila namenjena kmetijstvu. Če pomislimo na proizvodne težave, ki so vezane na sam kamnit teritorij, na krajinske vinkulacije, se še bolj zavedamo neobhodne potrebe teh finančnih sredstev, ki naj zaščitijo dohodek kmetovalcem.

Stanje je še toliko hujše, če pomislimo na negotovost glede možnosti samega ponovnega financiranja Sklada za Trst, ker je pod vprašajem že za prihodnje leto.

Upamo, da bosta pristojna komisija samega sklada in vladni komisar lahko s črpanjem drugih sredstev poskrbela za financiranje dejanskih potreb v kmetijstvu. Menimo,

da predstavljajo omenjeni dogodki hud poraz za kmetovalce in tudi opozorilo za vse tiste, ki veliko govorijo, a ne ukrepajo.

Naj na koncu še dodamo, da bo rok za predstavitev prošnje zapadel 20. avgusta. Zaintersirani se morajo za prošnje držati novega pravilnika. Prednost pri podelitvi prispevkov bodo imeli načrti za nove nasade vinogradov in oljk ter načrti za gradnjo ali obnovo poslopij za potrebe kmečkega turizma oz. ureditev travniških in pašniških površin na Krasu.

PREDSTAVITEV NOVE KNJIGE V TRSTU

O MALEM PODJETNIŠTVU

Dne 8. julija so na tržaškem županstvu predstavili knjigo Roberta Gandolfa z naslovom *Microimpresa-Ti amo* (v prostem prevodu: *Rad te imam, malo podjetje*), ki je izšla pri založbi Mappese v Rimu. Kot so povedali na predstavitvi, gre za neke vrste doživeto potovanje skozi svet malega podjetništva v Italiji. Predstavitve so se udeležili tržaški podžupan Roberto Damiani, deželni predsednik Kršćanskega združenja italijanskih obrtnikov (ACAI) Serafino

Machiò Lunet, svetovalka patronata ACAI Antonella Furlan in ekonomist Gianfranco Drioli. Slednji je označil Gandolfovo knjigo za priročnik, ki na jasen in skladen način obravnava številne pojme in vprašanja podjetništva. Na tak način se z gospodarsko problematiko lahko seznanijo najširši krog ljudi, v prvi vrsti mali podjetniki, trgovci in obrtniki. Delo prinaša tudi nekaj praktičnih nasvetov in je napisano v mestoma ironičnem slogu. Glavna misel Gandol-

fove knjige pa je ta, da so srednja in mala ter družinska podjetja nosilni stebri italijanske in evropske družbe. Ravno zato, je še dejal Drioli, jim je treba pomagati, začeni s pravičnejšo davčno ureditvijo, saj ta podjetja med drugim prispevajo k nastajanju ogromnega števila delovnih mest. Za jesen pa se načrtuje vsedrjavni posvet združenja ACAI, ki se bo prav tako imenoval *Rad te imam, malo podjetje* in bo potekal v Trstu. S tem v zvezi je podžupan Damiani dejal, da bo posvet lahko pomembna in dobrodošla priložnost za pozoren razmislek o vprašanju srednjih in malih podjetij.

TRŽAŠKI LLOYD SPET NA KITAJSKEM

Vodstvo tržaškega podjetja Lloyd se je pred kratkim mudilo na Kitajskem. Na minis-trstvu za prevoze v Pekingu je podpisalo sporazum, ki bo Lloydju omogočal plovno službo prek treh kitajskih pristanišč. Tako je Lloyd spet vzpostavil tedensko povezavo Trsta s Kitajsko; sploh gre za prvo italijansko podjetje, ki je podpisalo s kitajskimi oblastmi tak sporazum. Tržaški Lloyd bo torej z desetimi prekooceanskimi ladjami vsako leto pritoril predvidoma okrog petdeset tisoč zabojnikov-kontejnerjev v kitajska pristanišča in iz njih.

MERCATORJEV TRGOVSKI CENTER V KROMBERKU

Predstavniki družbe oz. Poslovnega sistema Mercator iz Ljubljane, ki ima v slovenski trgovini največji delež, ter družb Meblo Holding in Fininvest, ki sta lastnici nepremičnim poslovno-trgovskega in rekreacijskega centra Meblo v Kromberku pri Novi Gorici, so podpisali kupoprodajno pogodbo za zemljišče, na katerem bo Mercator v sklopu svojega šestega regijskega maloprodajnega trgovskega območja v Sloveniji zgradil Mercator center Nova Gorica. Na 15 tisoč kvadratnih metrov površin centra bo največji delež pripadel hipermarketu. V novem trgovskem centru pa bo tudi večje število manjših trgovskih in drugih lokalov, v katerih bodo lahko izpolnili praktično vse želje kupcev. Poslovni sistem je za zemljišče v Kromberku plačal 580 milijonov tolarjev kupnine. Center bodo zgradili v roku štirinajstih mesecev, torej nekako do jeseni leta 2000. Predsednik uprave Mercatorja Zoran Jankovič pogosto izjavlja, da v njihovih trgovinah nudijo živila in razne izdelke najvišje kakovosti, cene vsega blaga pa da so nižje tudi od maloprodajnih cen čez mejo v Italiji.

M.

MOŽNOST ZA ZDRUŽITEV ZADRUG V VIPAVSKI DOLINI

Kmetijska zadruga v Vipavi in Vinogradniška zadruga za Vipavsko dolino sta po ureditvi razmer in izboljšanju odnosov v kmetijskem združenstvu začeli razvijati medsebojne stike. Zadrugniki so namreč na osnovi slabih izkušenj v prejšnjih letih ugotovili, da sporu, nezdrave ambicije posameznikov in vnašanje politike v zadruga najbolj škodujejo kmetom in njihovim koristim. Zadruga sta dosegli dogovor o sedelovanju in skupnem nastopu pri odkupu oz. prodaji grozdja in breskev v Vipavski dolini. Gre za važni kulturi, saj je na Vipavskem okoli 2 tisoč vinogradnikov, ki posedujejo nad 1.700 ha vinogradov.

Kmetje grozdje oddajajo v največji meri v veliko vinski klet v Vipavi, breskve pa odkupuje za predelavo živilska industrija Fructal v Ajdovščini.

Člani upravnih odborov kmetijske zadruga in vinogradniške zadruga so začeli tudi razpravo o možnostih združitve obeh zadrug v Vipavski dolini. Vendar pa so pogovore o tem zaradi sedanje obremenjenosti s kmečkimi deli predložili na zimski čas.

M.

ŠE EN LEP USPEH MLADIH VRHOVSKIH ŠAHISTOV

Pred kratkim se je zaključilo mladinsko državno individualno prvenstvo v šahu, ki je potekalo od 1. do 4. julija letos v lepem, sicer malo poznanem letoviščarskem kraju Porto San Giorgio v pokrajini Ascoli Piceno.

Udeležencev prvenstva je bilo približno petsto, razdeljeni so bili po starosti v štiri skupine: v prvi skupini so tekmovali cicibani (do četrtega razreda osnovne šole), v drugi otroci od enajstega do dvanajstega leta, tretjo skupino so sestavljali otroci od trinajstega do štirinajstega leta, četrto pa od 15. do 20. leta.

Tekmovanja so se udeležili tudi trije mladi in obetavni zamejski šahisti, ki so si priborili pravico do nastopa na državnem prvenstvu že spomladi letos, ko so se visoko uvrstili na deželni šahovski

srečanju. To so Vrhovci Matija Cotič, ki je v drugi starostni skupini zasedel 33. mesto med 82 igralci, ter brata Manuel (levo spodaj) in Robert Devetak (desno spodaj), ki sta se uvrstila na 63. oz. 76. mesto prve skupine (v tej kategoriji je bilo skupno 90 igralcev).

Manuel in Robert že uživata zaslužene počitnice in sta zato nedosegljiva. O pravkar zaključenem državnem prvenstvu pa smo se na kratko pogovorili z Matijo Cotičem (na sliki zgoraj), ki je tako ocenil svoj nastop:

"Tekmovanja sem se udeležil že lani, letos pa sem prvič nastopal v drugi starostni kategoriji, v kateri sem bil med najmlajšimi, tako da sem še posebno zadovoljen z doseženim uspehom, saj sem štirikrat zmagal in dvakrat remiziral na skupnih devetih tekmah. Moram priznati, da sem bil pred vsakim dvobojem nekoliko živčen; ko pa sem sedel pred šahovnico, je bila trema mimo, tako da sem se lahko zbral in dal vse od sebe tudi s pomočjo dragocenih nasvetov mojstra Jana Bednarika, ki me je vodil pri pripravah za ta nastop in kateremu se moram za njegovo potrpežljivost in požrtvovalno delo res pristočno zahvaliti. Zame je bila ta v vseh pogledih res enkratna izkušnja, saj mi je dala poleg tekmovalnega zadoščenja tudi prilžnost, da sem s starimi, to je lanskiimi, in novimi prijatelji preživel prijetne trenutke na meni nepoznanih obalah Jadranskega morja."

IC

PODVIK ČLANOV ŠD MLADINA

V nedeljo, 11. julija, je bilo v kraju Bonvisio Masciago pri Milanu državno prvenstvo v rolkanju za štafete, na katerem so se zelo lepo izkazali člani in članice kriškega kluba Mladina, ki so osvojili dve zlati in eno bronasto kolajno. Zlati odličji sta padli v kategorijah naraščajnic z Veroniko Bogatec in Ano Košuta, ki sta prehiteli ekipo Bassana in domačega Bonvisia, ter mladih z Matejo Bogatec in Matejo Paulina, ki sta prišli na cilj prvi pred domačo ekipo. Bronasto kolajno pa sta v kategoriji naraščajnikov osvojila Eros Sullini in Aleksander Tretjak (prva je na cilj prispele ekipa Bassana). Mladinim rolkaricam in rolkarjem gre v tem primeru toliko bolj čestitati, saj so na prvenstvu nastopili v okrnjeni postavi.

15

ČETRTEK
15. JULIJA
1999

OB 130-LETNICI PRVE NAŠE ŠPORTNE ORGANIZACIJE

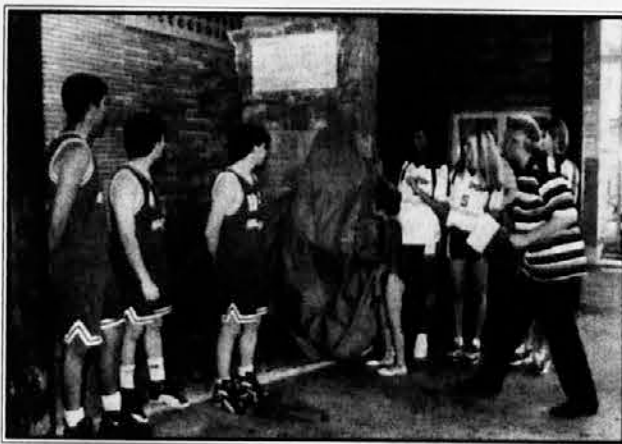
JUŽNI SOKOL KOT PREDHODNIK ŠPORTNEGA GIBANJA PRI NAS

IVAN ŽERJAL

Letos obhajamo 130-letnico ustanovitve prve slovenske športne organizacije v naših krajih. 6. maja 1869 je bil namreč v Trstu ustanovljen Južni Sokol, ki se je pozneje, leta 1882, preimenoval v Tržaški Sokol. Nadaljevalec Sokolove tradicije je danes zlasti Športno združenje Bor, največje slovensko športno društvo v Italiji, ki letos obhaja 40-letnico ustanovitve. In ravno pri Boru so si zamislili niz proslav ob 130-letnici Južnega Sokola.

Nekatere prireditve so že stekle: tako je konec maja potekal troboj za tržaške osnovne šole, ki ga je priredila Športna šola Trst, v začetku junija pa rekreacijski turnir v odbojki. Po poletnem premoru bodo septembra in oktobra stekli turnirji in tekmovanja v odbojki, košarki, nogometu in gimnastiki ter med dvema ognjema. Kronanje praznovanj pa bo jeseni v tržaškem Kulturnem domu, kjer bo osrednja slovesna proslava 130-letnice Južnega Sokola, na katero prireditelji mislijo povabiti tudi italijanskega predsednika Carla Azeglia Ciampija in slovenskega predsednika Milana Kučana. To bi bilo prvo uradno srečanje med obema predsednikoma in tudi, kot pravijo prireditelji, prispevek športnikov k sožitju.

V okviru proslavljanja te pomembne obletnice je spadal tudi odkritje nove spominske plošče, ki jo je postavilo Združenje slovenskih športnih društev v Italiji. Ploščo, izdelano s pomočjo nove teh-

nologije s strani podjetij Križmančič in Tecnomarmi, so odkrili v četrtek, 8. julija, na Stadionu 1. maj v Trstu (ob tej priložnosti so na tiskovni konferenci tudi predstavili niz prireditev). Blagoslovil jo je škofov vikar msgr. Franc Vončina, v slavnostnem govoru pa je predsednik ZŠSDI Jurij Kufersin med drugim poudaril, da je bil Sokol predhodnik vsega, kar je na športnem področju nastalo med Slovenci v zamejstvu. To je tudi dokaz, da Slovenci v teh krajih nismo nikakršni prišleki. Šport, je še dejal Kufersin, pa je za nas važen tudi danes, saj je največ članov naše skupnosti dejavnih ravno na športnem področju. Šport prispeva k utrjevanju narodne zavesti in obvaruje mladega človeka pred negativnimi pojavi današnje družbe. Slovenska športna organiziranost v Italiji sloni na trdnih temeljih, to pa je dobro poročstvo za nadaljnji razvoj.

Ob 130-letnici Južnega Sokola je izšla tudi lepa brošura o delovanju SZ Bor, ki po uvo-

dnem razmišljanju predsednika Aleksandra Rustje oriše dejavnost raznih Borovih sekcij. Knjižico sta uredila Niko Štokelj in Rado Šušteršič (ki je tudi uredil bilten ob 130-letnici Južnega Sokola), za prevod sta poskrbela Igor Canciani in Mario Šušteršič, za fotografije Mario Magajna, društveni arhiv in Primorski dnevnik, za grafično oblikovanje Rado Jagodic in Sandra Zorzetti od studia Link design, brošura pa je bila tiskana v tiskarni Graphart v Trstu. Prireditelji so med drugim poudarili pomembno dejstvo, da je, tako med uredniki kot med odgovornimi pri nizu proslav, veliko število mladih. Poleg Nika Štokelja in Rada Šušteršiča, odgovornih za brošuro in bilten, je treba omeniti še Matijo Jogana, ki skrbi za pravo in potek turnirjev, Tjašo Gruden, ki je odgovorna za stike s sredstvi javnega obveščanja, in Poljanko Dolhar, ki je odgovorna za pravo osrednje proslave v Kulturnem domu.

SCHUMACHER PO NESREČI

"SREČEN SEM, DA SEM OSTAL ŽIV"

Po nedeljski dirki v formuli 1 je jasno vsaj to, da nemški dirkač, ki vozi Ferrarijev rdeči bolid, Michael Schumacher letos zagotovo ne bo svetovni prvak formule 1, saj se je že v prvem krogu z veliko hitrostjo zalezel v obcestne gume in se hudo poškodoval. Že prenekateri spremljevalci najbolj privlačnih avtomobilskih dirk na svetu so rekli, da gre v tretje zelo rado. Po dveh neuspešnih Schumacherjevih nastopih in nesrečah je torej prišla tista, ki so se je pri Ferrariju najbolj bali. V nedeljo, 11. t.m., je Schumacher imel drugo štartno pozicijo na dirkališču v Silverstonu v Veliki Britaniji, a je izjemno slabo štartal, končal na četrtem mestu, pred njim je bil celo klubski kolega Eddie Irvine, ki je pri rdečem Ferrariju drugi dirkač in je zato Michaelu takoj odstopil mesto. Kaže pa, da so Schumacherju odpovedale zadnje zavore in je zato z veliko hitrostjo priletel v zaščitno ograjo in si pri zalezu polomil nogo. Takoj so ga odpeljali v bolnišnico v bližnji Northampton, kjer so ga tudi operirali; po zadnjih vesteh naj bi slovit dirkač moral počivati vsaj osem tednov; se pravi, da bo prisiljen preskočiti vsaj štiri tekmice, kar pa je odločno preveč, da bi ob svoji ponovni vrnitvi v cirkus formule 1 imel še kako možnost za osvojitve točk, ki bi jih moral za letošnji sezoni. Da pa je smola še večja in ironija še hujša, je dejstvo, da je bila dirka v trenutku Schumacherjeve nesreče že ustavljena.

Za kroniko še to, da je tudi drugi tekmelec za prvo mesto, Finec Mikka Hakkinen, dirko

končal ob progi, ker je izgubil eno kolo, zmagal pa je njegov klubski kolega Škot Coulthard pred drugim ferrarijevim voznikom Irvinom.

Kaj bo sedaj? Pri Ferrariju mrzlično iščejo nadomestnega voznika, ki bi dostojno zamenjal Schumaya, in kaže, da bodo izbirali med nekdanjim Ferrarijevim voznikom Alesijem in mlajšima Badoerjem ter Salom. Rdečelas irski voznik Irvine tako avtomatično postane edini tekmelec Hakkinena v boju za naslov svetovnega prvaka v formuli 1, saj za njim zastaja samo za 8 točk, drugi pa so daleč zadaj.

V nedeljo smo bili pričr tudi slovesu Damona Hilla, nekdanjega svetovnega prvaka, od svoje, angleške publike, ki s športnim obnašanjem nima nobene zveze. Ko je tik pred postankom v boksu Hill za nekaj časa prevzel vodstvo, so angleški navijači dobesedno ponoreli, saj so dvignili na tisoče zastav Union Jack. Pravijo pa, da so še bolj ponoreli njihovi sonarodnjaki, ki so sicer po poklicu televizijski reporterji, ki da so med slabim krogom, ko je bil Hill v vodstvu, govorili o "angleškem ponosu" in podobne šovinistične oslarije. Najbrž je spomin na nekdanje angleške kolonije še močno živ, ker nimaš ničesar več, s čimer bi se lahko v svetu še lahko ponašal...

Ali pa je imel prav angleški pisatelj George Orwell, ko je dejal: "Resen šport nima ničesar skupnega s fair-playem!"

Za formulo 1 to vsekakor velja. Med nagrajevanjem namreč nihče ni niti pomislil več na poškodovanega Schumacherja...

ZUT

PREDSTAVITEV ABONMAJSKE SEZONE
SSG V GORICI

Z GLEDALIŠKIM DUHOM SKOZI NOV ČAS

Sveži, mladostni veter, ki je zavel v vrhovih Slovenskega stalnega gledališča, smo občutili tudi goriški ljubitelji teatra že v minuli sezoni, še krepkeje pa v začetku tega meseca, točneje 1. julija, ko je v mali dvorani goriškega Kulturnega doma v jutranjih urah potekala tiskovna konferenca, na kateri so podpredsednik upravnega sveta SSG Livij Valenčič, ravnatelj in umetniški vodja Marko Sosič ter organizatorica in odgovorna za stike z javnostjo Valentina Repini vsak s svojega zornega kota podali pregled pretekle sezone - bila je izredno uspešna, saj je bilo 240 ponovitev na 273 delovnih dneh! - in pri-

sotne seznanili s smernicami, ki bodo vodile sezono ob prehodu v novo tisočletje. Kot je dejal ravnatelj Sosič, "z novo sezono nastopa tudi nov čas, tisti čas, ki je od vseh nas, ki ga skupaj živimo, skozi kate-rega se prebijamo, ga skušamo razumeti, se mu nasmejati, v katerem nam je hudo in v katerem moramo poiskati človeka, kar ga je še ostalo."

Tako smo izvedeli za vodilno nit repertoarja SSG v novi sezoni 1999/2000 že sredi žgočega poletja, da bi gledalci tudi v dneh oddiha ne izgubili stika z gledališčem. Ponudb predstav - te bodo kot doslej izmenoma v KC Lojze Bratuž in Kulturnem domu - v abonmayskem in izvenabonmayskem programu ne bomo navajali, saj so iste kot za gledalce v Trstu; o njih pa je naš tednik že poročal. Če se bodo nujno potrebna obnovitvena dela srečno iztekla, se bo SSG že za prvo predstavo - lepo bi bilo, če bi se tega slovesnega večera udeležili tudi Goričani - povrnili v svoj tržaški mestni hram. Kot znano, je v lanskem sezoni romalo iz dvorane v dvorano tudi v zakotnejše kraje. Trud tega naporenega romanja pa so poplačali gledalci, ki so zvesto spremljali gledališnike na tem popotovanju. Obenem pa je gledališče samo vzpostavilo spet trdne vezi z v prejšnjih letih nekoliko "odtujeno" publiko.

Pristnejši stik z gledališkimi ustvarjalci smo občutili tudi goriški spremljevalci SSG, ko se je ves gledališki ansambel preselil kar dvakrat za teden dni na Goriško in nam podaril dve premierni uprizoritvi: v Kulturnem domu Millerjevo *Vsi moji sinovi* v režiji Zvoneta Šedlbauerja, v Kulturnem centru L. Bratuž pa Jovanovičovo noviteto *Klinika Kozarcký*. Vendarle smo zaslužili, da je tudi goriška publika pomemben član zamejskih častilcev opevane modrice. Hvaležni so bili tudi krminski in tržaški Slovenci, ker se je gledališče po dolgem premoru oglasilo tudi pri njih. Zelo veseli bomo, če se bodo uresničile besede ravnatelja Sosiča, ki je dejal, da bi bilo možno v bodoče načrtovati eno premierno uprizoritev na Goriškem.

V prihodnji sezoni naj bi SSG posvetilo več pozornosti tudi goriški šolski mladini. Sicer pa je Sosič v uvodu ob besedah zahvale, namenjenih svojim sodelavcem, igralskemu ansamblu, ki je pokazal veliko notranje energije, goriški publiko pa tudi uredništvu našega tednika za redno poročanje, povedal, da ga na naše mesto vežejo čustvene sponke in preko teatra mu Gorica vrača to ljubezen.

Goričani bomo najbolje izkazali svojo predanost našim gledališkim umetnikom, tako da si čimprej poskrbimo sedež v dvorani, saj poletje hitro mine in sezona bo kmalu pred vrati.

DR. JOŽKO ŠAVLI

IK

PRAZNOVANJE ZAVETNIKOV DEŽELE F-JK V PATRIARHALNI BAZILIKI

MOČ OGLEJSKEGA DUHA

V ponedeljek, 12. t.m., je bila zvečer v Ogleju svečana sveta maša v čast zavetnikom dežele Furlanije-Julijske krajine svetima Mohorju in Fortunatu. Svetnika sta cenjena tudi pri nas, obenem pa sta tudi zavetnika goriške nadškofije; tudi oglejska bazilika, ki je sicer posvečena Sveti Mariji, ju ima za zavetnika.

Praznično donenje oglejskih zvonov in dolga procesija duhovnikov, ki so se zbrali okrog škofov pri oltarju, sta pomenila začetek bogoslužja, pri katerem so se zbrale krajevne Cerkve. Z goriškim nadškofom in apostolskim administratorjem p. A.V. Bommarcom so somaševali ob oltarju tudi videmski nadškof Battisti, tržaški škof Ravignani, pordenonski škof Corrà, naslovni oglejski škof Costalunga in vrsta prelatov, kanonikov ter seveda duhovnikov iz vse naše dežele, ki so s slovesnostjo še enkrat pokazali, kje so korenine krščanstva pri nas. Oglej in prva oglejska Cerkva sta namreč trdno zasidrana v krščanski zavesti pri nas; oglejski duh, kot radi pravimo krščanskemu sožitju narodov v naših krajih, je še vedno živ. Med sveto mašo je prepeval v latinskem, italijanskem, furlanskem in sloven-

skem jeziku škofijski pevski zbor iz Gorice pod vodstvom g. Francesca Fragiacomu.

Za kroniko povejmo še to, da je bila sveta maša večjezična, saj je potekala tako v italijanskem, latinskem, slovenskem in furlanskem jeziku; prav tako so bogoslužje spremljale pesmi v vseh jezikih. Ves dan pa je bil v bližnji dvorani Sala Romana celodnevni študijski seminar, na katerem so predstavili tudi zbornik z naslovom *Corpus Scriptorum Ecclesie Aquileiensis*, v katerem so zbrani spisi cerkvenih očetov iz Ogleja.

Msrgr. Bommarco je med pridigo omenil predvsem iz-

jemnost oglejske krajevne Cerkve, ki je pod svojo streho od vedno sprejemala različne narode; prav iz Ogleja so učenci evangelista Marka tudi ponesli evangeljsko Resnico na Vzhod, tudi na ozemlje današnje Slovenije in med prednike Slovencev. Spregovoril je tudi o vlogi mučencev in svetnikov v našem času in citiral svetega očeta, ki je dejal, da se delo in zgled mučencev ne smeta nikdar pozabiti, saj sta lahko še danes seme nove evangelizacije, mučenci in svetniki sami pa so "znak tiste največje ljubezni, ki vsebuje vsako drugo vrednoto. Dva tisoč let, odkar se je ro-

dil Kristus, je zaznamovanih s pričevanjem mučencev." V nadaljevanju je nadškof Bommarco tudi dejal, da bi se morala tudi danes v krščanski zavesti čutili prisotnost mučencev, ki so v našem stoletju dali svoje življenje za vero in Kristusa, in to zlasti pod nacizmom in komunizmom. Citiral je svetega očeta, ki nagovarja današnje Cerkve, naj se zaveda svojih napak in naj se očisti pregreh, prosi naj za odpuščanje, a naj se hkrati zaveda tudi dejstva, da je tam, "kjer je veliko grehov, še več milosti". V zaključnih mislih se je msgr. Bommarco zadržal v prihodnost in je ponovno citiral svetega očeta, ki je v oglejski baziliki med svojim obiskom naših krajev leta 1992 dejal: "Kot se je dogodilo v prvem tisočletju, ko sta se v Ogleju srečevali dve cerkveni stvarnosti, zahodna in vzhodna, ki sta v oglejski Cerkvi našli možnost in kraj srečnega medsebojnega oplajanja in sodelovanja, in sta latinski in slovanski svet začela rasti skupaj v Kristusovem imenu, tako je danes potrebno, da vaša skupnost ponovno odkrije zgodovinsko vlogo posredovanja med Vzhodom in Zahodom v Evropi."

JUP

PREJELI SMO

PRIPOMBA K PISMU

Iz pisma Milana Smoleja, ki ga je *Novi glas* objavil v prejšnji številki, veje velika prizadetost, da list še ni ničesar poročal o moji knjigi *Slovenski svetniki, ki pa je dejansko šele v tisku in še ni izšla, kot pravilno ugotavlja uredništvo v svojem pripisu k objavi pisma (knjiga izide v drugi polovici julija, op.p.)*.

O tej knjigi je, ko je bila še v pripravi, na široko poročala Sobota, tedenska priloga *Primorskih novic* v *Novi Gorici*, in to kar na celi strani. To je očitno zavedlo tudi Milana Smoleja, ki je svoje protestno pismo napisal v prepričanju, da je knjiga že zunaj, in da jo je *Novi glas* spregledal. Priloga Sobota je vprašanju slovenskih svetnikov posvetila tolikšno pozornost ob bližajoči se razglasitvi bl. Antona Martina Slomška s strani papeža samega meseca septembra v *Mari-boru* in zaradi tega, ker je bil maja letos uradno uveden postopek za razglasitev blaženim zaslužnega ljubljanskega nadškofa Antona Vovka.

Treba pa je k omenjenemu pismu vendarle pripomniti, da je prav *Novi glas* pred kakim letom objavil dokaj obsežen članek o dveh svetniških osebnostih iz slovenske zgodovine, ki sta bili prešli povsem v pozabo: tako sv. Domicijan, karantanski vojvoda, čigar verodostojnost je potrdilo odkritje kosa njegove nagrobne plošče z napisom, in karantanska kneginja, sv. Liharda (Hildegarda) na Kamnu v Podjuni.

Obstoj sv. Domicijana, čigar grob se nahaja v nekdanji opatiji v Milštatju pri Špitalu, je nemškonalacionalno zgodovinsko vztrajno zanikalo od leta 1907 dalje, vse dokler se januarja 1992 ni našel omenjeni kos njegovega nagrobnika. O tem je kasneje poročal tudi tržaški *Primorski dnevnik* (1993). V Sloveniji pa tisk, kolikor vemo, o tem izredno pomembnem odkritju sploh ni poročal.

LJUBITELJEM DOMAČEGA PETJA

V kraju Andraž nad Polzelo organizirajo vsako leto znano tradicionalno prireditve *Družina poje*. Letos bo že 16. zapovrstjo, in sicer zadnjo nedeljo v avgustu. Na prireditvi sodelujejo družine iz vseh slovenskih pokrajin in iz zamejstva. Preko 20 nastopajočih družin s svojim ubranim petjem oblikuje kulturni program, prežet z lepo slovensko, po domače zapeto pesmijo. Prireditelji želijo domačo slovensko pesem še bolj približati rojakom iz Avstrije, Madžarske in Italije, zato vabijo, da se čimveč slovenskih družin, kjer doma živi domače petje, prijavi za nastop na naslov: Slavko Pižorn, Andraž 20, 3313 Polzela (tel. 00386 63 720 768, 00386 63 899 1161, faks 00386 63 899 2687).

Vsako družino, ki se bo prijavila, bodo prireditelji osebno obiskali, da se pogovorijo o nastopu. Kriteriji izbora pesmi in sodelujočih so naslednji:

- nastopi lahko družina: oče, mati in otroci ali bratje in/ali sestre;
- zapojeta se dve slovenski ljudski, narodni pesmi, po možnosti iz okolja, kjer družina živi;
- način petja naj bo domač; umetno ali zborovsko petje ni zaželeno;
- možna je uporaba starih domačih glasbil, vendar morajo služiti le kot spremljava petju;
- možen je nastop enega ali dveh družinskih ansamblov.

Novo pri Goriški Mohorjevi družbi

Otmar Črnilogar

STATI IN OBSTATI